

Määräykset ja ohjeet 2/2016

Rahoitussektorin kirjanpito, tilinpäätös ja toimintakertomus

Dnro
FIVA 11/01.00/2015

Antopäivä
9.3.2016

Voimaantulopäivä
29.3.2016

FINANSSIVALVONTA

puh. 09 183 151

faksi 09 183 528

etunimi.sukunimi@finanssivalvonta.fi

www.finanssivalvonta.fi

Lisätietoja

Pankkivalvonta / Pankkien tarkastus ja sääntely

Määräysten ja ohjeiden oikeudellinen luonne

Määräykset

Finanssivalvonnan määräys- ja ohjekokoelmassa ”Määräys”-otsikon alla esitetään Finanssivalvonnan antamat määräykset. Määräykset ovat velvoittavia oikeussääntöjä, joita on noudatettava.

Finanssivalvonta antaa määräyksiä ainoastaan määräyksenantoon valtuuttavan lain säännöksen nojalla ja sen asettamissa rajoissa.

Ohjeet

Finanssivalvonnan määräys- ja ohjekokoelmassa ”Ohje”-otsikon alla esitetään Finanssivalvonnan tulkintoja lainsäädännön tai muun velvoittavan sääntelyn sisällöstä.

”Ohje”-otsikon alla on lisäksi suosituksia ja muita toimintaohjeita, jotka eivät ole velvoittavia. Ohjeissa on myös kansainvälisten ohjeiden ja suositusten noudattamista koskevat Finanssivalvonnan suositukset.

Ohjeen kirjoitustavasta ilmenee, milloin kyseessä on tulkinta ja milloin suositus tai muu toimintaohje. Ohjeiden kirjoitustapaa sekä määräysten ja ohjeiden oikeudellista luonnetta on selvitetty tarkemmin Finanssivalvonnan verkkopalvelussa.

[Finanssivalvonta.fi > Sääntely > Määräys- ja ohjekokoelma > Määräyskokoelman rakenne](#)

Sisällysluettelo

1	Soveltamisala ja määritelmät	9
1.1	Soveltamisala	9
1.2	Määritelmät	10
2	Säädöstausta ja kansainväliset suositukset	11
2.1	Lainsäädäntö	11
2.2	Euroopan unionin asetukset	12
2.3	Euroopan unionin direktiivit	12
2.4	Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuudet	13
2.5	Kansainväliset suositukset ja kansalliset suositukset	13
3	Tavoitteet	15
4	Yleiset kirjanpitoa ja tilinpäätöstä koskevat määräykset ja ohjeet	16
4.1	Kirjaamista koskevat yleiset periaatteet	16
4.1.1	<i>Liiketapahtumien kirjaaminen</i>	16
4.1.2	<i>Tilinpäätöserien netottaminen</i>	17
4.1.3	<i>Valvottavan tietojärjestelmille asetettavat vaatimukset</i>	17
4.1.4	<i>Luovutukset takaisinostosopimuksin ja arvopaperilainaus</i>	19
4.1.5	<i>Talletussuojarahasto- ja vakausmaksut</i>	20
4.2	Tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden muutokset ja aikaisempien tilikausien virheet	20
4.2.1	<i>Siirtyminen sijoituskiinteistöjen käypään arvoon arvostamiseen</i>	21
4.2.2	IFRS 9-standardin soveltamisen aloittaminen (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).	21
4.3	Ulkomaanrahan määräiset erät	22
4.4	Muita yleisiä määräyksiä ja ohjeita	22
4.4.1	<i>Rahoitusleasingsopimukset vuokralleantajan tilinpäätöksessä</i>	22
4.4.2	<i>Haltuun otettu omaisuus</i>	22
4.4.3	<i>Syndikoidut lainat</i>	22
4.4.4	<i>Uuden tuotteen kirjanpitokäsittely</i>	23

4.5	Kirjanpitoaineiston säilyttäminen	23
5	Rahoitusinstrumenttien arvostaminen ja suojauslaskenta	24
5.1	Kansainvälisen tilinpäätösstandardin IFRS 9 soveltaminen	24
5.1.1	<i>Rahoitusinstrumentteihin kuulumattomat erät</i>	25
5.1.2	<i>Tytär- ja omistusyhteisyritysten osakkeet ja osuudet</i>	26
5.2	Rahoitusinstrumenttien määritelmät	26
5.2.2	<i>Rahoitusvarat ja -velat</i>	26
5.2.3	<i>Laiminlyönnin (default) määritelmä (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).</i>	27
5.3	<i>EBA:n ohje luottolaitosten luottoriskien hallinnan käytännöistä ja odotettavissa olevien luottotappioiden kirjanpitokäsittelystä (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).</i>	28
5.4	<i>Dokumentaatiovaatimukset (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).</i>	28
5.4.1	<i>Luokittelun ja arvostamisen dokumentaatiovaatimukset (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).</i>	28
5.4.2	<i>Odotettavissa olevien luottotappioiden dokumentaatiovaatimukset (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).</i>	28
5.4.3	<i>Suojauslaskennan dokumentaatiovaatimukset (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).</i>	29
6	Käypään arvoon arvostaminen	42
6.1	Käypä arvo arvostuksen perusteena	42
6.2	Käypään arvoon arvostaminen	42
6.2.1	<i>Rahoitusinstrumentit</i>	43
6.2.2	<i>Sijoituskiinteistöt</i>	44
7	Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet	45
7.1	Aineelliset hyödykkeet	45
7.1.1	<i>Sijoituskiinteistöt</i>	45
7.1.2	<i>Omassa käytössä olevat kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet</i>	47
7.2	Aineettomat hyödykkeet	48
7.3	Rahoitusleasingsopimukset vuokralleottajan taseessa	49
8	Toimintakertomus	50
8.1	Lainsäädäntö	50
8.2	Kansalliset suositukset	50
8.3	IFRS-valvottavien toimintakertomus ja tunnusluvut	50
8.4	Toimintakertomuksen laatimisperiaatteet	51
8.4.1	<i>Yhdenmukaisuus tilinpäätöksen kanssa</i>	51
8.4.2	<i>Johdon näkökulma</i>	52

8.4.3	<i>Muut laatimisperiaatteet</i>	52
8.5	Toimintakertomuksen rakenne	53
8.5.1	<i>Selkeys ja asiakokonaisuudet</i>	53
8.5.2	<i>Tietojen esittämispaikka</i>	53
8.6	Liiketoimintaa ja taloudellista asemaa koskevat tiedot	53
8.6.1	<i>Selostus liiketoiminnan kehittämisestä</i>	54
8.6.2	<i>Taloudellista kehitystä kuvaavat sekä osake- ja osuuskohtaiset tunnusluvut</i>	54
8.6.3	<i>Tiedot olennaisista tapahtumista</i>	56
8.6.4	<i>Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä</i>	57
8.6.5	<i>Kuvaus riskienhallinnasta</i>	57
8.6.6	<i>Konsernirakenteen muutokset tilikauden aikana</i>	58
8.6.7	<i>Esitys voittoa ja vapaata omaa pääomaa koskeviksi toimenpiteiksi</i>	58
8.6.8	<i>Muut toimintakertomuksessa esitettävät tiedot</i>	59
8.7	Vakavaraisuudesta esitettävät tiedot	59
8.7.1	<i>Taloudellista asemaa koskevien tietojen julkistaminen liittyen vakavaraisuuteen</i>	62
8.7.2	<i>Maakohtainen raportointi</i>	62
8.7.3	<i>Vakavaraisuuden tukemisesta annettavat tiedot</i>	62
8.7.4	<i>Konsolidointiryhmän sisäisen rahoitustukisopimuksen julkistaminen</i>	63
8.8	Osakeyhtiömuotoisen kirjanpitovelvollisen toimintakertomus	63
8.9	Osuuskuntamuotoisen kirjanpitovelvollisen toimintakertomus	63
8.9.1	<i>Talletuspankkien yhteenliittymän toimintakertomus</i>	63
8.10	Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän toimintakertomus	63
9	Konsernitilinpäätös	65
9.1	Laatimisvelvollisuus	66
9.2	Konsernitilinpäätöksen laajuus	66
9.3	Rahoitusleasingsopimukset	66
9.3.1	<i>Myynti- ja takaisinvuokraus</i>	67
9.4	Konsernitase ja -tuloslaskelma sekä liitetiedot	67
9.5	Talletuspankkien yhteenliittymän yhdisteltyä tilinpäätöstä koskevat erityismääräykset	67
9.6	Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän konsernitilinpäätös	67
10	Taloudelliset katsaukset	69
10.1	Soveltaminen	69
10.2	Taloudellisten katsausten laatiminen	70
10.2.1	<i>Selostusosa</i>	70

	10.2.2	<i>Taulukko-osa</i>	71
	10.2.3	<i>Osavuosi-/puolivuosijaksokohtainen tulosvertailu</i>	72
	10.3	Tilintarkastajien lausunto	72
	10.4	Taloudellisen katsauksen julkistaminen	72
11		Taseen ja tuloslaskelman kaavojen täyttäminen	73
	11.1	Soveltamisala	73
	11.2	Luottolaitoksen tase	73
	11.3	Sijoituspalveluyrityksen tase	73
	11.4	Tasekaavan täyttäminen	73
	11.5	Luottolaitoksen tuloslaskelma	84
	11.6	Sijoituspalveluyrityksen tuloslaskelma	85
	11.7	Tuloslaskelmakaavan täyttäminen	85
	11.8	Luottolaitoksen konsernitase	92
	11.9	Sijoituspalveluyrityksen konsernitase	92
	11.10	Konsernitasekaavan täyttäminen	92
	11.11	Luottolaitoksen konsernituloslaskelma	92
	11.12	Sijoituspalveluyrityksen konsernituloslaskelma	93
	11.13	Konsernituloslaskelman täyttäminen	93
	11.14	Konsernitilinpäätöksen liitetiedot	93
12		Liitetiedot	94
	12.1	Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	94
	12.2	Tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot	95
	12.3	Tase-eriä koskevia liitetietoja	95
	12.3.1	<i>Rahoitusvarojen ryhmät</i>	95
	12.3.2	<i>Saamiset luottolaitoksilta</i>	96
	12.3.3	<i>Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä</i>	96
	12.3.4	<i>Saamistodistukset</i>	97
	12.3.5	Luottoriskistä annettavat liitetiedot (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).	99
	12.3.6	<i>Osakkeet ja osuudet</i>	100
	12.3.7	<i>Luokittelun muuttaminen</i>	100
	12.3.8	<i>Johdannaissopimukset</i>	101
	12.3.9	<i>Suojauslaskennasta esitettävät tiedot</i>	101
	12.3.10	<i>Leasingkohteet</i>	101
	12.3.11	<i>Aineettomat hyödykkeet</i>	102
	12.3.12	<i>Sijoituskiinteistöt</i>	102
	12.3.13	<i>Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset tilikauden aikana</i>	102

12.3.14	<i>Muut varat</i>	103
12.3.15	<i>Siirtosaamiset ja maksetut ennakot</i>	103
12.3.16	<i>Laskennalliset verosaamiset ja -velat</i>	104
12.3.17	<i>Luottolaitoksen yleiseen liikkeeseen laskemat velkakirjat</i>	104
12.3.18	<i>Rahoitusvelkojen ryhmät</i>	104
12.3.19	<i>Muut velat</i>	104
12.3.20	<i>Siirtovelat ja saadut ennakot</i>	105
12.3.21	<i>Velat, joilla on huonempi etuoikeus kuin muilla veloilla</i>	105
12.3.22	<i>Kriisinratkaisusta annetun lain (1194/2014) mukaiset velat</i>	105
12.3.23	<i>Luottolaitoksen rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma</i>	105
12.3.24	<i>Tase-erien erittely koti- ja ulkomaanrahan määräisiin ja samaan konserniin kuuluvilta</i>	106
12.3.25	<i>Arvopaperilainaus</i>	107
12.3.26	<i>Arvopapereiden takaisinostosopimukset</i>	107
12.3.27	<i>Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot ja kirjanpitoarvot sekä käyvän arvon hierarkia</i>	107
12.3.28	<i>Oman pääoman erät</i>	108
12.3.29	<i>Osakepääoma</i>	108
12.3.30	<i>Osakkeita koskevat osakeannit, optio-oikeudet ja vaihtovelkakirjojen liikkeeseenlaskut</i>	109
12.3.31	<i>Suurimmat osakkeenomistajat ja osakkeiden omistuksen jakautuminen</i>	109
12.4	<i>Tuloslaskelman eriä koskevat liitetiedot</i>	109
12.4.1	<i>Korkotuottojen ja -kulujen erittely tase-erittäin</i>	109
12.4.2	<i>Leasingtoiminnan nettotuotot</i>	110
12.4.3	<i>Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista</i>	110
12.4.4	<i>Palkkiotuotot ja -kulut</i>	110
12.4.5	<i>Arvopaperikaupan nettotuotot</i>	111
12.4.6	Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).	111
12.4.7	<i>Suojauslaskennan nettotulos</i>	112
12.4.8	<i>Sijoituskiinteistöjen nettotuotot</i>	112
12.4.9	<i>Liiketoiminnan muut tuotot</i>	112
12.4.10	<i>Liiketoiminnan muut kulut</i>	112
12.4.11	<i>Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä</i>	112
12.4.12	Odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoon kirjatuista rahoitusvaroista, takauksista ja muista taseen ulkopuolisista sitoumuksista, sekä muiden rahoitusvarojen odotettavissa olevat luottotappiot sekä arvonalentumistappiot (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).	113

12.4.13	<i>Liiketoiminta-alueita ja maantieteellisiä markkina-alueita koskevat tiedot</i>	114
12.5	Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liite-tiedot	114
12.5.1	<i>Annetut vakuudet</i>	114
12.5.2	<i>Eläkevastuut</i>	115
12.5.3	<i>Rahoitusleasing- ja muut vuokravastuut</i>	115
12.5.4	<i>Taseen ulkopuoliset sitoumukset</i>	115
12.5.5	<i>Rahoitusvakuuslain mukaisessa siirrossa vastaanotettu vakuus</i>	115
12.5.6	<i>Välityssaamiset ja -velat</i>	115
12.6	Henkilöstöä ja johtoa koskevat liitetiedot	116
12.6.1	<i>Luottolaitoksen lähipiiriin kuuluvilta olevat laina- ja muut rahoitussaamiset sekä tällaisiin yhteisöihin tehdyt sijoitukset ja näiden puolesta toisen antaman luoton maksamisesta annetut takaukset ja asetetut vakuudet</i>	117
13	Raportointi Finanssivalvonnalle	118
13.1	Taloudellisen informaation raportointi Finanssivalvonnalle	118
13.2	Tilinpäätösasiakirjojen toimittaminen Finanssivalvonnalle	118
13.2.1	<i>Soveltamisala</i>	118
13.2.2	<i>Tilinpäätösasiakirjojen toimittaminen</i>	119
13.3	Tilintarkastajien raporttien jäljennösten toimittaminen Finanssivalvonnalle (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).	119
13.3.1	Keskeinen säädöstausta	119
13.3.2	Säänönmukainen raportointi	119
14	Kumotut määräykset ja ohjeet	121
15	Liitteet: taseen ja tuloslaskelman kaavat	122
	Liite 1: Luottolaitoksen tase	122
	Liite 2: Sijoituspalveluyrityksen tase	124
	Liite 3: Luottolaitoksen tuloslaskelma	126
	Liite 4: Sijoituspalveluyrityksen tuloslaskelma	127
	Liite 5: Luottolaitoksen konsernitase	128
	Liite 6: Sijoituspalveluyrityksen konsernitase	130
	Liite 7: Luottolaitoksen konsernituloslaskelma	132
	Liite 8: Sijoituspalveluyrityksen konsernituloslaskelma	133
16	Muutoshistoria	134

1 Soveltamisala ja määritelmät

1.1 Soveltamisala

- (1) Näitä määräyksiä ja ohjeita sovelletaan erillistilinpäätöksen, konsernitilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevilta osin seuraaviin Finanssivalvonnasta annetussa laissa (878/2008) tarkoitettuihin valvottaviin:
 - luottolaitokset
 - sijoituspalveluyritykset
 - luottolaitosten omistusyhteisöt
 - sijoituspalveluyritysten omistusyhteisöt.
- (2) Mikäli edellä kohdassa (1) mainittu valvottava laatii tilinpäätöksensä tai konsernitilinpäätöksensä kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) 12 luvun 1 §:n ja kirjanpitolain (1336/1997) 7 a luvun perusteella, sovelletaan näitä määräyksiä ja ohjeita vain toimintakertomuksen laatimiseen luvun 8.3 "IFRS-valvottavien toimintakertomus" mukaisesti ja taloudelliseen katsaukseen luvun 10.1 "Soveltaminen" kohtien 4 ja 5 mukaisesti. Mikäli edellä kohdassa (1) mainittu valvottava laatii vain konsernitilinpäätöksensä kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti luottolaitostoiminnasta annetun lain 12 luvun 1 §:n ja kirjanpitolain 7 a luvun perusteella, sovelletaan näitä määräyksiä ja ohjeita valvottavan erillistilinpäätöksen laatimiseen.
- (3) Lisäksi näitä määräyksiä ja ohjeita sovelletaan erillistilinpäätöksen, konsernitilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevilta osin rahoituslaitoksiin, jotka luetaan samaan konsolidointiryhmään kuin luottolaitos tai sijoituspalveluyritys.
- (4) Näitä määräyksiä ja ohjeita sovelletaan taloudellisen katsauksen laatimista koskevilta osin seuraaviin Finanssivalvonnasta annetussa laissa tarkoitettuihin valvottaviin:
 - talletuspankit, lukuun ottamatta talletuspankkien yhteenliittymän jäsenluottolaitoksia
 - omistusyhteisöt, jotka ovat talletuspankkien emoyrityksiä
 - talletuspankkien yhteenliittymästä annetussa laissa (599/2010) tarkoitetut yhteenliittymien keskusyhteisöt, jotka talletuspankkien yhteenliittymän emoyhtiönä ovat velvollisia laatimaan konsernitilinpäätöksen.
- (5) Näitä määräyksiä ja ohjeita sovelletaan toimintakertomuksen ja konsernitilinpäätöksen laatimista koskevilta osin rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa (699/2004) tarkoitettuun ryhmittymän omistusyhteisöön ja talletuspankkien yhteenliittymästä annetussa laissa (599/2010) tarkoitettuun yhteenliittymän keskusyhteisöön.

1.2 Määritelmät

- (6) Näissä määräyksissä ja ohjeissa käytetään jäljempänä seuraavia määritelmiä:
- (7) Valvottavalla tarkoitetaan näiden määräysten ja ohjeiden luvun 1.1 kohdissa (1), (3) ja (4) mainittuja tahoja.
- (8) IFRS-valvottavalla tarkoitetaan niitä valvottavia, jotka laativat tilinpäätöksensä IFRS-säännösten mukaisesti.
- (9) IFRS 9/IAS 39:ssä tai sen soveltamisohjeistuksessa käytetty yhteisö-sana on joissakin yhteyksissä korvattu näissä määräyksissä ja ohjeissa sanalla valvottava (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).
- (10) Luottolaitostoiminnasta annetun lain mukaan tietyt käyvän arvon muutokset on kirjattava omassa pääomassa olevaan käyvän arvon rahastoon. Tämä rahaston nimi on johdonmukaisesti sisällytetty IFRS 9/IAS 39 -standardin vaatimuksiin silloin, kun luottolaitostoiminnasta annettu laki vaatii sen käyttöä (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).

2

Säädöstausta ja kansainväliset suositukset

2.1 Lainsäädäntö

(1) Näiden määräysten ja ohjeiden aihepiiriin liittyvät seuraavat säädökset:

- luottolaitostoiminnasta annettu laki (610/2014, jäljempänä myös LLL)
- talletuspankkien yhteenliittymästä annettu laki (599/2010, jäljempänä myös TYL)
- sijoituspalvelulaki (747/2012, jäljempänä myös SipaL)
- valtionvarainministeriön asetus luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen tilinpäätöksestä, konsernitilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta (30/2016, jäljempänä myös tilinpäätös- ja toimintakertomusA)
- rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annettu laki (699/2004, jäljempänä myös RavaL)
- valtioneuvoston asetus rahoitus- ja vakuutusryhmittymän konsernitilinpäätöksestä (89/2002)
- valtioneuvoston asetus rahoitus- ja vakuutusryhmittymän vakavaraisuuden laskemisesta (1356/2015, jäljempänä myös RavaA)
- arvopaperimarkkinalaki (746/2012, jäljempänä myös AML)
- valtiovarainministeriön asetus arvopaperin liikkeeseenlaskijan säännöllisestä tiedonantovelvollisuudesta (1020/2012, jäljempänä myös VMA 1020/2012)
- osakeyhtiölaki (624/2006, jäljempänä myös OYL)
- osuuskuntalaki (421/2013, jäljempänä myös OKL)
- osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annettu laki (423/2013, jäljempänä myös OPL)
- hypoteekkiyhdistyksistä annettu laki (936/1978, jäljempänä myös HypoL)
- säästöpankkilaki (1502/2001, jäljempänä myös SPL)
- sidotusta pitkäaikaissäätämisestä annettu laki (1183/2009, jäljempänä myös PS-laki)
- kirjanpitolaki (1336/1997, jäljempänä myös KPL) LLL 12 luvun 1 §:ssä säädetyiltä osin.
- Finanssivalvonnasta annettu laki (878/2008, jäljempänä myös FivaL)

- [Tilintarkastuslaki \(1141/2015, jäljempänä myös TTL\) \(Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018\)..](#)

2.2 Euroopan unionin asetukset

- (2) Näiden määräysten ja ohjeiden aihepiiriin liittyvät seuraavat suoraan sovellettavat Euroopan unionin asetukset:
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1606/2002 (32002R1606), annettu 19 päivänä heinäkuuta 2002, kansainvälisten tilinpäätösstandardien soveltamisesta; EUVL L243, 11.9.2002, s.1-4
 - Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 575/2013 (32013R0575), annettu 26 päivänä kesäkuuta 2013, luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvaatimuksista ja asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti); EUVL L 176, 27.6.2013, s. 1-337 [jäljempänä EU:n vakavaraisuusasetus (CRR)].

2.3 Euroopan unionin direktiivit

- (3) Näiden määräysten ja ohjeiden aihepiiriin liittyvät seuraavat Euroopan unionin direktiivit:
- Neuvoston direktiivi 86/635/ETY (31986L0635), annettu 8 päivänä joulukuuta 1986, pankkien ja muiden rahoituslaitosten tilinpäätöksestä ja konsolidoidusta tilinpäätöksestä; EYVL L 372, 31.12.1986, s. 1—17
 - Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/46/EY (32006L0046), annettu 14 päivänä kesäkuuta 2006, yhtiömuodoltaan tietynlaisten yhtiöiden tilinpäätöksistä annetun neuvoston direktiivin 78/660/ETY, konsolidoiduista tilinpäätöksistä annetun neuvoston direktiivin 83/349/ETY, pankkien ja muiden rahoituslaitosten tilinpäätöksestä ja konsolidoidusta tilinpäätöksestä annetun neuvoston direktiivin 86/635/ETY sekä vakuutusyritysten tilinpäätöksistä ja konsolidoiduista tilinpäätöksistä annetun neuvoston direktiivin 91/674/ETY muuttamisesta (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti); EUVL L 224, 16.8.2006, s. 1—7
 - Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/34/EY (32013L0034), annettu 26 päivänä kesäkuuta 2013, tietyntyyppisten yritysten vuositilinpäätöksistä, konsernitilinpäätöksistä ja niihin liittyvistä kertomuksista, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/43/EY muuttamisesta ja neuvoston direktiivien 78/660/ETY ja 83/349/ETY kumoamisesta (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti); EUVL L 182, 29.6.2013, s. 19 – 76
 - Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/95/EU (32014L0095), annettu 22 päivänä lokakuuta 2014, neuvoston direktiivin 2013/34/EU muuttamisesta tietyiltä suurilta yrityksiltä ja konserneilta edellytettävien muiden kuin taloudellisten tietojen ja monimuotoisuutta koskevien tietojen julkistamisen osalta (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti); EUVL L 330, 15.11.2014, s. 1 – 9
 - Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/36/EU (32013L0036), annettu 26 päivänä kesäkuuta 2013, oikeudesta harjoittaa luottolaitostoimintaa ja luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvalvonnasta, direktiivin 2002/87/EY muuttamisesta sekä direktiivien 2006/48/EY ja 2006/49/EY kumoamisesta (ETA:n

kannalta merkityksellinen teksti); EUVL L 176, 27.6.2013, s. 338—436 (jäljempänä CRD IV)

2.4 Finanssivalvonnan määräysenantovaltuudet

- (4) Finanssivalvonnan oikeus antaa velvoittavia määräyksiä tilinpäätöksestä perustuu seuraaviin säännöksiin:
- luottolaitostoiminnasta annetun lain 12 luvun 2 §:n 2 momentti
 - sijoituspalvelulain 8 luvun 4 §.
- (5) Finanssivalvonnan oikeus antaa velvoittavia määräyksiä kirjanpidosta perustuu seuraavaan säännökseen:
- Finanssivalvonnasta annetun lain 35 §.
- (6) Finanssivalvonnan oikeus antaa velvoittavia määräyksiä osavuositarkastuksesta perustuu seuraavaan säännökseen:
- luottolaitostoiminnasta annetun lain 12 luvun 12 §:n 6 momentti.

2.5 Kansainväliset suositukset ja kansalliset suositukset

- (7) Näitä määräyksiä ja ohjeita laadittaessa on otettu huomioon seuraavat kansainväliset ja kansalliset suositukset:
- [EBA antamat ohjeet luottolaitosten luottoriskihallinnan käytänteihin ja odotettavissa olevien luottotappioiden kirjanpitokäsittelyyn GL/2017/06 \(Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018\).](#)
 - [EBA:n antamat ohjeet maksukyvyttömyyden määritelmän soveltamisesta asetuksen \(EU\) N:o 575/2013 178 artiklan mukaisesti GL/2016/07 \(Annettu x.x.xxx, voimaan x.1.2018\).](#)
 - Komission suositus 2000/408/EY (32000H0408), annettu 23 päivänä kesäkuuta 2000, tietojen julkistamisesta rahoitusinstrumenteista ja muista vastaavista eristä pankkien ja muiden rahoituslaitosten tilinpäätöksestä ja konsolidoidusta tilinpäätöksestä annetun neuvoston direktiivin 86/635/ETY mukaan vaadittavan julkistamisen täydentämiseksi (tiedoksi annettu numerolla K(2000) 1372); (EYVL L 154, 27.6.2000, s. 36—41)
 - Komission suositus 2001/453/EY (32001H0453), annettu 30 päivänä toukokuuta 2001, ympäristöasioiden kirjaamisesta, laskennasta ja julkistamisesta yritysten tilinpäätöksissä ja toimintakertomuksissa (tiedoksi annettu numerolla K(2001) 1495); (EYVL L 156, 13.6.2001, s. 33—42)
 - [Komission tiedonanto 2017/C 215/1, annettu 5.7.2017 Muiden kuin taloudellisten tietojen raportointia koskevat suuntaviivat \(muiden kuin taloudellisten tietojen raportointimenetelmä\) \(Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018\).](#)
 - [Kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja antavan tahon](#) (engl. International Accounting Standards Board, lyh. IASB) [antamat IFRS-standardit](#) (engl. International Financial Reporting Standards; jäljempänä IFRS-standardit) sekä kansainvälisten

tilinpäätöskysymysten IFRS-tulkintakomitean (engl. IFRS International Financial Reporting Interpretations Committee, lyh. IFRS IC) niihin antamat tulkinnat perusteluineen.

- Baselin pankkivalvontakomitean kesäkuussa 2006 julkaisema suositus "Supervisory guidance on the use of fair value option for financial instruments by banks"
- Baselin pankkivalvontakomitean huhtikuussa 2009 julkaisema suositus "Supervisory guidance for assessing banks' financial instrument fair value practises".
- ESMA:n 25.9.2015 antama lausunto talletussuojarahastomaksuista "ESMA opinion on accounting for deposit guarantee scheme".
- Kirjanpitolautakunnan yleisohje (13.12.2005) ulkomaanrahan määräraisten saamisten sekä velkojen ja muiden sitoumusten muuttamisesta euromääräisiksi.
- Kirjanpitolautakunnan yleisohje (30.1.2007) rahoituslaskelman laatimisesta.
- Kirjanpitolautakunnan yleisohje (12.9.2006) toimintakertomuksen laatimisesta.
- Kirjanpitolautakunnan yleisohje (24.10.2006) ympäristöasioiden kirjaamisesta, laskennasta ja esittämisestä tilinpäätöksessä.
- Kirjanpitolautakunnan yleisohje (12.9.2006) laskennallisista veroveloista ja -saamisista.
- Kirjanpitolautakunnan yleisohje (7.11.2006/23.3.2017) konsernitilinpäätöksen laatimisesta (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).
- Kirjanpitolautakunnan yleisohje (16.10.2007) suunnitelman mukaisista poistoista.
- Kirjanpitolautakunnan lausunto 1972/2017 (7.9.2017) KPL 3a luvun soveltamisesta PIE-yhteisön ei-taloudellisessa raportoinnissa (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).

(8) EBA:n ohjeet ja suositukset ovat saatavilla osoitteesta Finanssivalvonta.fi sekä EBA:n internetsivuilla osoitteesta www.eba.europa.eu (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).

(8)(9) Osoitteesta www.eba.europa.eu on saatavilla myös EBA:n julkaisemia sääntelyn tulkintoja (Q&A) (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).

(9)(10) Edellä mainittuja kirjanpitolautakunnan ohjeita sovelletaan silloin soveltuvin osin, jos niissä ilmenee ristiriitaisuuksia uudistetun, 1.1.2016 voimaan tulleen kirjanpitolain kanssa.

(10)(11) Kun kirjanpitolautakunta päivittää edellä lueteltuja yleisohjeita vastaamaan uudistetun kirjanpitolain (voimaan 1.1.2016) vaatimuksia, astuvat nämä uudistetut yleisohjeet voimaan välittömästi ja korvaavat kohdassa (7) mainitun vastaavan ohjeen.

3 Tavoitteet

- (1) Tilinpäätöksen, konsernitilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja taloudellisen katsauksen sisältämä informaatio on keskeisessä asemassa, kun tallettajat ja sijoittajat sekä muut ulkopuoliset käyttäjät arvioivat valvottavan taloudellista asemaa, toiminnan tuloksellisuutta ja toimintaan liittyviä riskejä. Jotta ulkopuolinen taho voi arvioida eri valvottavien rahoituksen terveyttä ja toimintaan liittyviä riskejä, tilinpäätösinformaation tulee olla ymmärrettävää, luotettavaa, merkityksellistä ja vertailukelpoista.
- (2) Tilinpäätöstä ~~ja~~ konsernitilinpäätöstä ~~ja toimintakertomusta~~ koskevan Finanssivalvonnan ~~määräysten ja ohjeiden sääntelyn~~ tavoitteena on varmistaa, että valvottavan laatima tilinpäätös ~~ja~~ konsernitilinpäätös ~~ja toimintakertomus~~ antavat oikean ja riittävän kuvan yhteisön taloudellisesta asemasta ja toiminnan tuloksellisuudesta. Lisäksi tavoitteena on varmistaa, että tilinpäätöksen laadintaan liittyviä aineellisia ja teknisiä määräyksiä ja ohjeita sovelletaan mahdollisimman yhdenmukaisesti.
- (3) Toimintakertomusta koskevan Finanssivalvonnan sääntelyn tavoitteena on varmistaa, että kaikki määräysten ja ohjeiden soveltamisalaan kuuluvat valvottavat antavat toimintakertomuksessaan tietoa toiminnan kehittymiseen vaikuttavista tärkeistä seikoista, kuten tiedot toiminnan ja taloudellisen aseman kehityksestä. ~~Toimintakertomusinformaation tavoitteena on tukea ja avata tilinpäätöksessä olevaa informaatiota.~~
- (4) Taloudellista katsausta koskevan Finanssivalvonnan sääntelyn tavoitteena on varmistaa, että valvottava antaa laatimassaan taloudellisessa katsauksessa oikean ja riittävän kuvan toimintansa tuloksesta ja taloudellisesta asemastaan. Lisäksi sääntelyn tavoitteena on edistää rahoitussektorilla toimivien yhteisöjen taloudellisten katsausten keskinäistä vertailtavuutta.

4 Yleiset kirjanpitoa ja tilinpäätöstä koskevat määräykset ja ohjeet

4.1 Kirjaamista koskevat yleiset periaatteet

4.1.1 Liiketapahtumien kirjaaminen

- (1) KPL 2 luvun 1 §:n mukaan kirjanpitovelvollisen on merkittävä kirjanpitoonsa liiketapahtumina menot, tulot, rahoitustapahtumat sekä niiden oikaisu- ja siirtoerät.
 - (2) FivaL 35 §:ssä säädetään Finanssivalvonnan valtuuksista antaa määräyksiä liiketapahtumien kirjaamisesta poiketen KPL 2 luvun 4-10 §:n säännöksistä.
 - (3) Myytävissä oleviksi IFRS 9:n mukaan muiden laajantuloksen eriin luokitelluista rahoitusvaroista arvomuutos kirjataan LLL 12 luvun 6 §:n 2 momentin mukaisesti käyvän arvon rahastoon (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).
 - (4) PS-lain 6 §:n 4 momentissa säädetään palveluntarjoajan velvollisuuksista säästövarojen sijoittamisesta muodostuneiden erien suorittamisesta säästämistileille.
 - (5) Rahoitusvaroihin kuuluva erä tai rahoitusvelka merkitään taseeseen IAS 39.14 IFRS 9.3.1.1:n mukaisesti. Selvityspäiväkäytännön mukainen osto tai myynti on määritelty IAS 39.9:ssä IFRS 9 Liitteessä A (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).
 - (6) Kaupantekopäivästä ja selvityspäivästä säädetään kappaleissa IAS 39.44, IAS 39.38 ja IAS 39. AG 53 – IAS 39. AG 56 IFRS 9.3.1.2 ja IFRS 9.B3.1.3 – B3.1.6:ssa (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).
- MÄÄRÄYS (kohdat 7-9)
- (7) Valvottavan tulee kirjata liiketapahtumat aika- ja asiajärjestykseen viivytyksettä päiväkohtaisesti. Kirjaukset saa tehdä asiajärjestyksessä päiväkohtaisina yhdistelminä.
 - (8) Valvottavan valitsemaa kaupantekopäivään tai selvityspäivään perustuvaa kirjaamiskäytäntöä on sovellettava johdonmukaisesti.
 - (9) Valvottavan luokitellessa rahoitusvaroja IFRS 9.4.1.2A:n ja IFRS 9.4.1.4:n mukaisiin luokkiin, tulee muiden laajan tuloksen eriin kirjattavat määrät merkitä kansallisen lainsäädännön tilinpäätöksissä käyvän arvon rahastoon (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).

OHJE (kohta 109)

~~(9)~~(10) Finanssivalvonta suosittaa, että valvottava kirjaa aina PS-sijoitussopimuksen mukaan sijoituksista kertyneet varat säästämistilin kautta, vaikka varat sijoitetaan välittömästi uudelleen, jotta sisäinen valvonta ja operatiivisen riskin hallinta ovat paremmin toteutettavissa.

4.1.2 Tilinpäätöserien netottaminen

~~(10)~~(11) Tilinpäätöserien erittelemisestä/yhdistelemisestä säädetään tilinpäätös- ja toimintakertomusA 9 §:ssä.

4.1.3 Valvottavan tietojärjestelmille asetettavat vaatimukset

OHJE (kohta 124)

~~(11)~~(12) Finanssivalvonta suosittaa, että valvottavan käyttämät kirjanpidon järjestelmät vastaavat valvottavan käyttämien rahoitusinstrumenttien monimuotoisuutta ja kompleksisuutta.

Arvon alentumis-~~odotettavissa olevien luottotappioiden~~ ja ~~lopullisten~~ luottotappioiden seuranta (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).

~~(12)~~(13) **Odotettavissa olevien luottotappioiden kirjaamista ja arvostamista käsitellään luvussa 5** (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).

MÄÄRÄYS (kohdat 124 - 2046)

~~(13)~~ Arvon alentumistappio on kirjattava lainoista ja muista saamisista, joiden (alkuperäisellä efektiivisellä korolla diskontattujen) arvioitujen vastaisten rahavirtojen nykyarvo on pienempi kuin kirjanpitoarvo. Arvon alentumistappio on merkittävä kirjanpitojärjestelmiin viipymättä sen jälkeen, kun on olemassa objektiivinen näyttö lainan arvon alentumisesta. Objektiivista näyttöä ja arvon alentumistappioiden kirjaamista käsitellään tarkemmin luvussa 5.7 Lainat ja muut saamiset.

~~(14)~~ Valvottavan on kirjattava odotettavissa oleva luottotappio IFRS 9.4.1.2:n, IFRS 9.1.2A:n mukaisista rahoitusvaroista, vuokrasaamisista, luottositoumuksista ja takaussopimuksista. Odotettavissa oleva luottotappio on merkittävä kirjanpitojärjestelmiin vähennyserätilille viipymättä (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).

~~(15)~~ Valvottavan tulee seurata erikseen ostettuja tai alun perin myönnettyjä luottoriskien johdosta arvoltaan alentuneita rahoitusvaroja (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).

~~(16)~~ Takaussopimukset on määritelty IFRS 9:n liitteessä A (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).

~~(14)~~(17) Valvottavalla tulee olla sellaiset järjestelmät, että se voi saamiskohtaisesti selvittää seuraavat asiat:

- **odotettavissa olevien luottotappioiden vaihe** (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).
- saamisen maksamaton pääoma (bruttomäärä)
- saamisen bruttomäärän mukaan laskettu korkosaaminen

- saamisesta aikaisempina tilikausina **tehdyt arvonalentumistappiot kirjattujen odotettavissa oleva luottotappioiden kokonaismäärä tai jos se kuuluu johonkin ryhmään vaiheessa 1 ja 2, kyseisestä ryhmästä aikaisempina tilikausina kirjattujen odotettavissa olevien luottotappioiden määrä (Annettu x.x.2017, voimaan x.x.2018). (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).**
- tilikauden aikana tehdyt **arvonalentumistappiot, niiden lisäykset ja peruuttamiset odotettavissa olevien luottotappioiden lisäykset ja peruuttamiset tai jos se kuuluu johonkin ryhmään vaiheessa 1 ja 2, kyseisen ryhmän odotettavissa olevien luottotappioiden lisäykset ja peruuttamiset (Annettu x.x.2017, voimaan x.x.2018). (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).**
- tilikauden aikana **lopullisina toteutuneina** luottotappioina poistetut saamiset
- **saadut suoritukset lopullisina toteutuneina** luottotappioina poistetuista saamisista.

(18) Vastaavasti kuin kohdassa 17 valvottavan järjestelmien tulee seurata myös luottositoumuksista ja takaussopimuksista kirjattavien odotettavissa olevien luottotappioiden vaihtetta ja niistä aikaisempina tilikausina kirjattujen odotettavissa olevien luottotappioiden kokonaismäärää, odotettavissa olevien luottotappioiden lisäyksiä ja peruuttamisia (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).

(45)(19) Valvottavan ~~IAS 39~~ **IFRS 9:n** mukaiset takaussopimukset ja muut takaukset sekä muut taaseen ulkopuoliset sitoumukset ja niiden muutokset on rekisteröitävä siten, että ne voidaan jatkuvasti selvittää. Rekisterit on säilytettävä **vähintään** kuusi vuotta sen vuoden lopusta, jonka aikana tilikausi on päättynyt (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).

(46)(20) Valvottavan tulee seurata vähennyserätileillä kumuloituneita odotettavissa olevia luottotappiomääriä (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).

OHJE (kohta 21)

(21) Kirjanpitojärjestelmissä tulisi olla tappiota koskevia vähennyserätilejä vähintään määrää, joka vastaa FINREP-taulukoissa 4.3.1 ja 4.4.1 esitettyä (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).

MÄÄRÄYS (kohdat 22 -24)

(17)(22) Valvottavan on merkittävä **arvonalentumistappio odotettavissa oleva luottotappio arvoltaan alentuneesta rahoitusvaroihin kuuluvasta erästä (vaihe 3)** kirjanpitojärjestelmiin riippumatta odotettavissa olevasta vakuutuskorvauksesta. Odotettavissa oleva vakuutuskorvaus ja maksu luottojohdannaisesta on merkittävä kirjanpitojärjestelmiin saamiskohtaisesti arvonalentumistappion oikaisuksi siten, että arvonalentumistappion kokonaismäärä ja siihen kohdistettu vähennys voidaan jatkuvasti erikseen selvittää. Odotettavissa oleva vakuutuskorvaus on merkittävä kirjanpitojärjestelmiin edellä sanotulla tavalla, kun vakuutusyhtiölle on tehty vahinkoilmoitus, ja kun vakuutusyhtiö on ilmoittanut vastaanottaneensa vahinkoilmoituksen (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).

(23) Mikäli valvottava jatkaa ~~poistettujen~~ **lopullisina luottotappioina kirjattujen** saamisten perintää, tällaiset saamiset ja niiden muutokset on rekisteröitävä siten, että ne voidaan jatkuvasti selvittää. Rekisteristä on käytävä myös ilmi päätös perinnän lopettamisesta (**Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018**).

~~(18)~~(24) Saamisen siirto (voi kuulua myös ryhmään) vaiheeseen 2 tai 3 tai siirtäminen takaisin vaiheista 3 (vaiheeseen 2 tai 1) ja 2 (vaiheeseen 1) on kirjattava KPL 2 luvun 5§:n mukaiseen tositteeseen perustuen. Valvottavan on kirjattava saamisen siirto (voi kuulua myös ryhmään) päätökseen perustuen vaiheeseen 2 tai 3 tai siirtäminen takaisin vaiheesta 3 (vaiheeseen 2 tai 1) ja 2 (vaiheeseen 1) KPL 2 luvun 5 §:n mukaiseen tositteeseen ja KPL 2 luvun 10 §:n säilyttämistä koskeviin vaatimuksiin perustuen (**Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018**).

(0) Arvonalentumistappioista samoin kuin saamisen poistamisesta toteutuneena luottotappiona on tehtävä kirjallinen päätös, joka on säilytettävä vähintään kuusi vuotta sen vuoden lopusta, jonka aikana tilikausi on päättynyt.

Taseen ulkopuolisten erien seuranta

(0) Takaussopimukset on määritelty IAS 39.9:ssä.

MÄÄRÄYS (kohta 18)

(0) Valvottavan antamat IAS 39.9 mukaiset takaussopimukset ja muut takaukset sekä muut taseen ulkopuoliset sitoumukset ja niiden muutokset on rekisteröitävä siten, että ne voidaan jatkuvasti selvittää. Rekisterit on säilytettävä kuusi vuotta sen vuoden lopusta, jonka aikana tilikausi on päättynyt.

4.1.104.1.4 Luovutukset takaisinostosopimuksin ja arvopaperilainaus

(19)(25) Takaisinostosopimuksia on kahta tyyppiä: aidot takaisinostosopimukset (velvollisuus ostaa arvopaperi takaisin) sekä epäaidot takaisinostosopimukset (oikeus ostaa arvopaperi takaisin).

(20)(26) Aitoihin takaisinostosopimuksiin ja arvopaperilainauksiin sovelletaan ~~IAS 39. AG 51~~ **FRS 9 B3.2.16** a-, b- ja c-kohtia. Epäaitoihin takaisinostosopimuksiin ja arvopaperilainauksiin sovelletaan ~~IAS 39. AG 51~~ **FRS 9 B3.2.16** d-kohtaa (**Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018**).

MÄÄRÄYS (kohta 27)

(21)(27) Lainanantajan ja lainansaajan on pidettävä lainaksi annetuista ja saaduista arvopapereista erillistä rekisteriä, josta käy ilmi lainauksen kohde, lainansaaja tai lainanantaja ja lainausopimuksen päättymispäivä. Lainansaajan pitämästä rekisteristä tulee lisäksi käydä ilmi lainaksi saatujen arvopapereiden mahdollisen edelleen luovutuksen päivämäärä ja myyntihinta samoin kuin tällaisten arvopapereiden takaisinoston päivämäärä ja ostohinta.

4.1.114.1.5 Talletussuojarahasto¹- ja vakaussuorat

OHJE (kohdat 228 - 239)

~~(22)~~(28) Finanssivalvonta suosittelee, että valvottava noudattaa ESMAn 25.9.2015 antamaa lausuntoa talletussuojarahastomaksuista. http://www.esma.europa.eu/system/files/2015-1462_esma_opinion_on_accounting_for_deposit_guarantee_scheme.pdf

~~(23)~~(29) Finanssivalvonta suosittelee, että valvottava kirjaa vuosittaisen etukäteen suoritettavan palautuskelvottoman rahamääräisen vakaussuorituksen EU:n yhteiseen kriisinhallintarahastoon kerralla kuluksi tilikauden alussa.

4.2 Tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden muutokset ja aikaisempien tilikausien virheet

~~(24)~~(30) Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisessa ja tilinavauksessa noudatetaan KPL 3 luvun 3 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaista johdonmukaisuuden periaatetta.

MÄÄRÄYS (kohdat 2531 - 2733)

~~(25)~~(31) Valvottavan tulee muuttaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, jos laki, sen nojalla annettu asetus tai Finanssivalvonnan määräys vaatii muutosta.

~~(26)~~(32) Valvottava saa muuttaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, jos tilinpäätös muutoksen ansiosta antaa luotettavaa ja entistä merkityksellisempää informaatiota liiketoimien, muiden tapahtumien ja olosuhteiden vaikutuksista yhteisön taloudelliseen asemaan, taloudelliseen tulokseen ja rahavirtoihin.

~~(27)~~(33) Tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden muutokset sekä aikaisempia tilikausia koskevien olennaisten virheiden oikaisu tulee tehdä oikaisemalla yksinomaan omaa pääomaa (edellisten tilikausien voitto/tappio) kirjanpitolausannon 1750/2005 mukaisesti.

OHJE (kohdat 2834 - 2935)

~~(28)~~(34) Finanssivalvonta suosittelee, että laatimisperiaatteiden muutoksesta johtuvalla oikaisulla oikaistaan tilinpäätöksessä esitettävän vertailuvuoden aloittavan taseen omaa pääomaa. Tällöin myös edellisen tilikauden vertailutiedot olisi oikaistava.

~~(29)~~(35) Mikäli olennainen virhe on syntynyt vertailuvuotta aikaisemmin, siitä johtuvalla oikaisulla tulisi oikaista vertailuvuoden aloittavan taseen omaa pääomaa. Tällöin myös edellisen tilikauden vertailutiedot olisi oikaistava.

MÄÄRÄYS (kohdat 3036 - 339)

~~(30)~~(36) Valvottavan on annettava laatimisperiaatteiden muutoksesta ja aikaisempia tilikausia koskevasta virheistä tietoja tilinpäätöksen liitteissä.

¹ Suomen vanha talletussuojarahasto kattaa suomalaisten talletuspankkien talletussuojamaksut useana tulevana vuonna. Tämän johdosta ohje tulee sovellettavaksi vasta kunnes lisämaksuja tullaan suorittamaan.

~~(31)~~(37) Tiedot on annettava tilinpäätöksen laatimisperiaatteen muutoksesta tai aikaisempia tilikau-
sia koskevan virheen luonteesta ja rahamäärästä.

~~(32)~~(38) Näitä tietoja ei tarvitse toistaa myöhempien kausien tilinpäätöksessä.

~~(33)~~(39) Liitetiedoissa omassa pääomassa tapahtuvista muutoksista on selkeästi eriteltävä laatimis-
periaatteiden muutokset.

4.2.1 Siirtyminen sijoituskiinteistöjen käypään arvoon arvostamiseen

~~(34)~~(40) Mikäli valvottava siirtyy arvostamaan sijoituskiinteistönsä käypään arvoon, se on luonteel-
taan vapaaehtoinen laatimisperiaatteen muutos. Tällöin valvottavan tavoitteena on tuottaa
vähintään yhtä luotettavaa, mutta merkityksellisempää informaatiota kuin aikaisemmin tilin-
päätöksissään.

MÄÄRÄYS (kohdat ~~35~~41 - ~~36~~42)

~~(35)~~(41) Omaan pääomaan on merkittävä aikaisemmilta tilikausilta johtuneet käyvän arvon muutok-
set sillä tilikaudella, jolloin kirjanpitovelvollinen siirtyy soveltamaan LLL 12 luvun 8 §:ssä
tarkoitettua sijoituskiinteistöjen käypään arvoon merkitsemistä. Arvostaminen käypään ar-
voon tehdään luvun 6.2.3. Sijoituskiinteistöt mukaisesti.

~~(42)~~ Annettaessa tilinpäätös- ja toimintakertomusA 18 §:n 1 momentin 16 kohdan mukaista liite-
tietoa oman pääoman voittovarojen muutoksista tilikauden aikana, on erikseen ilmoitettava
vaikutus, joka käypään arvoon siirtymisellä on.

4.2.2 IFRS 9-standardin soveltamisen aloittaminen (*Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018*).

MÄÄRÄYS (43 - 45)

(43) Valvottavan on noudatettava IFRS 9:n 7.2.3-7.2.26 siirtymäsääntöjä ottaen huomioon
seuraavat seikat:

- IFRS 9:ää ei saa soveltaa eriin, jotka on jo kirjattu pois taseesta

- mikäli rahoitusvaroihin kuuluva erä on IAS 39:n perusteella luokiteltu myytävissä
oleviin rahoitusvaroihin, joiden käyvän arvon muutokset on merkitty käyvän arvon ra-
hastoon

i) mikäli rahoitusvaroihin kuuluva erä luokitellaan IFRS 9:n mukaan käypään ar-
voon tulosvaikutteiseksi, on aloittamisajankohdan käyvän arvon rahastoa vastaa-
vasti oikaistava kirjaamalla kumuloitunut käyvän arvon muutos voittovaroihin.

ii) mikäli rahoitusvaroihin kuuluva erä luokitellaan IFRS 9:n mukaan jaksettuaun
hankintamenuun, tulee siihen liittynyt kumuloitunut käypä arvo oikaista sekä käy-
vän arvon rahastosta että ko. instrumentin kirjanpitoarvosta (vrt. IFRS 9.5.6.5).

(44) Valvottavan tulee antaa siirtymisestä IFRS 7.42I a-, b- ja c-kohtien, IFRS 7.42J a- ja b-
kohtien IFRS 7.42L, IFRS 7.42M a- ja b-kohtien sekä IFRS 7.42N – 7.42P mukaiset tiedot.

(45) Mikäli valvottava ei muuta edellistä tilikauttaan IFRS 9.7.2.1 vaatimusten mukaiseksi, on
sen annettava edellä kohdassa 44 vaaditut liitetiedot siirtymästä ja sen ei tarvitse oikaista
aiempia kausia IFRS 9.7.2.15 perusteella.

OHJE (kohta 46)

~~(36)~~(46) Kun IFRS 9:n siirtymäsäännöissä viitataan IAS 8:n Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet, kirjanpidollisten arvioiden muutokset ja virheet käsitteeseen 'käytännössä mahdollista', tulisi valvottavan arvioida asiaa IAS 8.50 – 8.53 perusteella.

4.3 Ulkomaanrahan määräiset erät

~~(37)~~(47) Ulkomaanrahan määräisten saamisten, velkojen ja muiden sitoumusten muuttamiseen Suomen rahaksi säädetään KPL 5 luvun 3 §:n 1 momentissa.

MÄÄRÄYS (kohta 4838)

~~(38)~~(48) Kurssierot, jotka syntyvät muutettaessa ulkomaanrahan määräiset erät euromääräiseksi on merkittävä kauden tuotoiksi tai kuluiksi tuloslaskelmaan.

OHJE (kohta 4939)

~~(39)~~(49) Finanssivalvonta suositaa, että valvottava noudattaa soveltuvin osin kirjanpitolautakunnan yleisohjetta (13.12.2005) ulkomaanrahan määräisten saamisten sekä velkojen ja muiden sitoumusten muuttamisesta euromääräisiksi.

4.4 Muita yleisiä määräyksiä ja ohjeita

4.4.1 Rahoitusleasingsopimukset vuokralleantajan tilinpäätöksessä

~~(40)~~(50) Vuokralleantaja saa merkitä rahoitusleasingsopimuksella vuokratun hyödykkeen tilinpäätökseensä siten kuin se olisi myyty KPL 5 luvun 5 b §:n mukaisesti.

MÄÄRÄYS (kohta 541)

~~(41)~~(51) Kun vuokralleantaja valitsee kirjauksen KPL 5 luvun 5 b §:n mukaisesti, sovelletaan sitä kaikkiin vuokralleantajan rahoitusleasingsopimuksiin.

4.4.2 Haltuun otettu omaisuus

MÄÄRÄYS (kohta 542)

~~(42)~~(52) Saamisen vakuutena oleva omaisuus, joka on vakuuden realisoinnin kautta otettu valvottavan haltuun, on merkittävä taseessa siihen omaisuuserien ryhmään, johon se merkittäisiin, jos se olisi itse hankittu. Haltuun otetusta omaisuudesta syntyvät tuotot ja kulut on kirjattava vastaavasti asianomaisiin tuloslaskelmaeriin.

4.4.3 Syndikoidut lainat

~~(43)~~(53) Tilinpäätös- ja toimintakertomusA 3 §:n 1 momentin mukaan, jos kirjanpitovelvollinen on osallisena useamman yhdessä myöntämästä luotosta (syndikoitu luotto), taseeseen merkitään ainoastaan määrä, jonka kirjanpitovelvollinen on itse rahoittanut.

MÄÄRÄYS (kohta 5.4.4)

~~(44)~~(54) Direktiivin 86/635/ETY artiklan 9 kohdan 2 mukaan, jos luottolaitoksen edellä tarkoitettussa syndikoidussa luotossa takaamien varojen määrä ylittää sen osuuden syndikoidusta luotosta, kaikki lisätakuusuudet on esitettävä taseen ulkopuolisena sitoumuksena.

4.4.4 Uuden tuotteen kirjanpitokäsittely

OHJE (kohdat 5.4.5 - 5.4.6)

~~(45)~~(55) Finanssivalvonta suositaa, että ennen uuden rahoitusinstrumenttituotteen käyttöönottoa tai uuden toiminnon (esimerkiksi rahoitusinstrumentteihin liittyvän palvelun) aloittamista valvottavalla on johdon ennakkoon hyväksymät riskienhallintamenettelytavat. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää toiminnan aloittamiseen sellaisilla tuotteilla, joiden kirjanpidollinen käsittely on valvottavalle uusi.

~~(46)~~(56) Finanssivalvonta suositaa, että uuden tuotteen ja palvelun hyväksymismenettely sisältää kirjanpidon menetelmäkuvauksen sekä selvityksen ulkoisen ja sisäisen laskennan asettamista vaatimuksista.

4.5 Kirjanpitoaineiston säilyttäminen

~~(47)~~(57) Luottoasiakirjojen ja vakuuksien säilyttämisestä säädetään Finanssivalvonnan Luottoriskien hallinta -standardin xx/2018 4.3.4. ~~(44)~~-(4.4.a) 5.4.3. ~~(34)~~ kohdassa. Kirjanpitoaineiston säilyttämisestä säädetään kirjanpitolaissa (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).

~~(48)~~(58) Asiakkaan tuntemistietojen säilyttämisestä säädetään erikseen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja selvittämisestä annetussa laissa.

5 Rahoitusinstrumenttien arvostaminen ja suojauslaskenta

5.1 Kansainvälisen tilinpäätösstandardin IAS 39-IFRS 9 soveltaminen

MÄÄRÄYS (kohdatta 1-6)

- (1) Rahoitusinstrumenttien kirjanpito- ja tilinpäätöskäsittelyssä noudatetaan IAS 39-standardeja, lukuun ottamatta kappaletta IAS 39.2 (b)-(c), (d)-(e), (f)-(g), (h)-(i) ja (j)-kohtia sekä IAS 39.9 (aa)-kohtaa. Tässä luvussa on aukaistu IAS 39-standardin olennaisia kohtia standardin soveltamisen helpottamiseksi. IFRS 9-standardeja lukuun ottamatta kappaletta IFRS 9 2.1 (b)-(c), (d)-(e), (f)-(g), (h)-(i), (j) ja B2.2-, B2.3- ja B2.4-kohtia koska niissä viitataan muihin IFRS-standardeihin, joita ei voida soveltaa kansallisessa lainsäädännössä (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).
- (2) Valvottavan luokittelussa rahoitusvaroja IFRS 9 4.1.2A ja 4.1.4 mukaisiin luokkiin, tulee muun laajan tuloksen eriin kirjattavat määrät merkitä kansallisen lainsäädännön tilinpäätöksissä käyvän arvon rahastoon (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).
- (3) IFRS 9.6.5.11-12 sekä IFRS 9.B6.6.9 ja B.6.6.15- kohdissa viitataan rahavirran suojausrahastoon. Tämä erä sisällytetään käyvän arvon rahastoon (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).
- (4) OYL 12 luvun mukaista pääomalainaa ei saa luokitella jaksotettuun hankintamenuun arvostettavaksi rahoitusvaraksi, koska sen määritelmä ei täytä IFRS 9.4.1.2 mukaista SPPL-testiä (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).
- (5) Suojauslaskentaan voidaan soveltaa joko IAS 39:n tai IFRS 9:n vaatimuksia (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).
- (6) IFRS 9:ssä on viitattu useisiin IFRS-standardeihin. Näiden IFRS-standardien sijasta noudatetaan kansallista tilinpäätössääntelyä seuraavasti (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).
 - IFRS 3 Liiketoimintojen yhdistäminen, jonka sijasta sovelletaan kirjanpitolakia.
 - IFRS 10 Konsernitilinpäätös, jonka sijasta noudatetaan kirjanpitolakia, luottolaitoslakia ja näiden määräyksien ja ohjeiden lukua 9.
 - IFRS 11 Yhteisjärjestelyt, jonka sijasta noudatetaan kirjanpitolakia.
 - IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista, jonka sijasta sovelletaan kirjanpitolakia.

- IAS 1 *Tilinpäätöksen esittäminen suojauslaskennan osalta (IFRS 9.6.5.11 – 14)* ja käypään arvoon tulosvaikutteiseksi kirjattaviksi nimenomaisesti luokiteltujen luottoriskille alttiina olevien kohteiden osalta (IFRS 9.6.7.2), joiden kirjanpidolliset vaikutukset tai niiden peruutukset tapahtuvat soveltaen LLL 12 luvun 6§:n mukaisen käyvän arvon rahastoa koskevia vaatimuksia.
- IAS 8 *Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet, kirjanpidollisten arvioiden muutokset ja virheet* on käsitelty näiden määräysten ja ohjeiden luvun 4.2 yhteydessä.
- IAS 17 *Vuokrasopimukset*, jonka sijasta noudatetaan erillistilinpäätöksissä kirjanpitolakia ja konsernitilinpäätöksessä näiden määräysten ja ohjeiden lukua 9.
- Mikäli on viitattu IAS 21:n *Valuuttakurssien muutosten vaikutukset* määritelmään, ulkomaiseen yksikköön tehty nettosijoitus tai kirjanpitoarvon valuuttakomponentin IAS 21 mukainen arvostaminen, tarkoitetaan näillä raportoivan yhteisön osuutta ulkomaisen yksikön nettovarallisuudesta tai kirjanpitoarvon valuuttakomponentin arvostamista.
- IAS 24 *Lähipiiriä koskevat tiedot tilinpäätöksessä* lähipiiriä vastaa tilinpäätös- ja toimintakertomusA 22§:n 2 momentin mukainen lähipiiri
- IAS 32 *Rahoitusinstrumentit: esittämistapa*

- IAS 32.42 sijaan noudatetaan KPL 3 luvun 3§ (8)- kohdan mukaista netottamiskieltoa (IFRS 9.3.2.22)

- IAS 32:een vieraan- ja oman pääomanluokitteluvaatimusten sijaan sovelletaan kirjanpitolakia.

- Koska IFRS 9:n ja IFRS 4:n soveltamiseen liittyy selkeitä rajapintoja, jossa valvottava on ratkaissut käsittelyn joko rahoitusinstrumenttina tai vakuutus sopimuksena, niin IFRS 4:n *Vakuutus sopimukset* sijasta noudatetaan kirjanpitolakia, vakuutusyhtiölakia sekä Finanssivalvonnan kirjanpitoa, tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevia määräyksiä ohjeita 14/2012: Vakuutusyhtiöt, työeläkevakuutusyhtiöt, vakuutusyhdistykset, vakuutusomistusyhteisöt, kolmannen maan vakuutusyhtiöiden sivuliikkeet ja lailla perustetut eläkelaitokset.

5.1.25.1.1 Rahoitusinstrumentteihin kuulumattomat erät

~~(1)(7)~~ IAS 39:n mukaan hallussa oleva toisen yhteisön liikkeeseen laskema oman pääoman ehtoinen instrumentti on rahoitusvaroihin luokiteltava instrumentti. IFRS-säännökset eivät kuitenkaan tunne asunto-osakeyhtiölain (1599/2009) mukaista asunto-osakeyhtiön osakkeisiin perustuvaa asumisjärjestelyä. Asunto-osakeyhtiölakia sovelletaan myös keskinäisiin kiinteistöosakeyhtiöihin. Toisaalta valvottavan sijoituskiinteistö voidaan arvostaa hankintamenoon tai käypään arvoon. Rahoitusinstrumentteja eivät ole tilinpäätös- ja toimintakertomusA 2 §:n mukaiset osakkeet.

~~(2)(8)~~ Kun asunto-osakeyhtiölakia sovelletaan keskinäisiin kiinteistöosakeyhtiöihin, osuudet niissä voivat olla luonteeltaan samantyyppisiä kiinteistöomistuksia kuin osuudet sijoituskiinteistöissä. Niihin sovelletaan tilinpäätöksessä IAS 40 *Sijoituskiinteistöt* siihen sisältyviä kirjaamis- ja arvostusperiaatteita, jotka käyvät ilmi kohdista IAS 40.16 – 56.

5.1.35.1.2 Tytär- ja omistusyhteisyritysten osakkeet ja osuudet

MÄÄRÄYS (kohta ~~3-9~~)

~~(3)~~(9) Valvottavan on seurattava kirjanpidossaan omana ryhmänä erillistaseeseen merkittyjä sellaisia osakkeita ja osuuksia, jotka tuottavat KPL 1 luvun 5 §:n mukaisen määräysvallan tai 7 §:n mukaisen omistusyhteisyrityksen.

5.2 Rahoitusinstrumenttien² määritelmät

~~(4)~~(10) Näissä määräyksissä ja ohjeissa noudatetaan ~~IAS 39:n~~ IFRS 9:n määritelmien lisäksi myös IAS 32:n määritelmiä, siltä osin kuin jäljempänä kohdissa (1~~2~~0) ja (1~~4~~3) todetaan (*Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018*).

~~(5)~~(11) Rahoitusinstrumentteja ovat saamiset, osakkeet ja osuudet sekä muut taseen vastaaviin merkityt rahoitusvarat ml. johdannaisvarat, taseen vastattaviin merkityt rahoitusvelat kuten johdannaisvelat, takaussopimukset sekä luottositoumukset. Takaussopimuksia on käsitelty näiden määräysten ja ohjeiden luvussa 4.1.3. alakohdassa ~~Taseen ulkopuolisten erien seuranta~~ *Odotettavissa olevien luottotappioiden ja lopullisten luottotappioiden seuranta* (*Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018*).

MÄÄRÄYS (kohta ~~6-12~~)

~~(6)~~(12) Rahoitusinstrumentti määritellään IAS 32.11:n mukaisesti.

5.2.2 Rahoitusvarat ja -velat

~~(7)~~ Rahoitusvarat luokitellaan IAS 39.9:n määritelmien mukaisesti neljään eri ryhmään: käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat, eräpäivään asti pidettävät sijoitukset, lainat ja muut saamiset sekä myytävissä olevat rahoitusvarat.

Rahoitusvelat luokitellaan jaksotettuun hankintamenoon kirjattaviin velkoihin ja käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin velkoihin.

~~(9)~~ Rahoitusvaroihin kuuluvan erän selvityspäiväkäytännön mukaisesta ostosta tai myynnistä säädetään IAS 39.38:ssa.

MÄÄRÄYS (kohdat ~~10-3~~ - ~~12-4~~)

~~(10)~~(13) Rahoitusvaroihin kuuluva erä määritellään IAS 32.11:n mukaisesti.

~~(11)~~(14) Rahoitusvelka on mikä tahansa velka, joka on

- sopimukseen perustuva velvollisuus:
 - luovuttaa käteisvaroja tai muita rahoitusvaroja toiselle yhteisölle; tai
 - vaihtaa rahoitusvaroja tai -velkoja toisen yhteisön kanssa olosuhteissa, jotka mahdollisesti osoittautuvat yhteisölle epäedullisiksi; tai

² Näissä määräyksissä ja ohjeissa rahoitusinstrumentti-termi vastaa sisällöllisesti luottolaitoslain rahoitusväline-termiä.

- sopimus, joka tullaan toteuttamaan tai saatetaan toteuttaa yhteisön omina oman pääoman ehtoisina instrumentteina ja joka on:
 - muu kuin johdannaissopimus, jonka perusteella yhteisö on tai saattaa olla velvollinen luovuttamaan muuttuvan lukumäärän omia oman pääoman ehtoisia instrumenttejaan; tai
 - johdannaissopimus, joka tullaan toteuttamaan tai saatetaan toteuttaa muulla tavalla kuin vaihtamalla kiinteä määrä käteisvaroja tai muita rahoitusvaroja kiinteään lukumäärään yhteisön omia oman pääoman ehtoisia instrumentteja. (Osa IAS 32.11)

OHJE (kohta 15)

~~(12)~~(15) Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvarojen ja -velkojen sisällöllinen **IFRS 9 liite A:n** määritelmä poikkeaa vakavaraisuuden arvioinnissa käytettävästä EU:n vakavaraisuusasetuksen (CRR) 4 artiklan kohtaan 86 sisältyvästä kaupankäyntivaraston määritelmästä **(Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018)**.

~~(13)~~ Kohdassa (7) käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat luokitellaan edelleen kaupankäyntitarkoituksessa pidettäväksi tai alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi rahoitusvaroiksi ja -veloiksi IAS 39.9 mukaisesti. Kun yhteisö nimenomaisesti luokittelee rahoitusvaroja ja -velkoja alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi rahoitusvaroiksi, tarkoitetaan IAS 39.9 (b) (ii) -kohdan mukaisella lähipiirillä tilinpäätös- ja toimintakertomus A 22 §:n 2 momentin mukaista lähipiiriä, joka vastaa IAS 24:n mukaista lähipiiriä.

5.2.3 Laiminlyönnin³ (default) määritelmä (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).

(16) Valvottavan tulee IFRS 9B 5.5.37 mukaan määritellä käyttämänsä laiminlyönnin (default) määritelmä yhdenmukaisesti sisäisessä luottoriskien hallinnassa käytetyn määritelmän kanssa.

(17) Finanssivalvonnan määräyksissä ja ohjeissa 25/2013 Vakavaraisuuden hallinta ja suuret asiakasriskit ohjeistetaan luvussa 5.2.7. kohdissa (19) ja (20) noudattamaan EBA:n ohjetta maksukyvyttömyyden soveltamisesta asetuksen (EU) N:o 575/2013 178 artiklan mukaisesti. EBA:n ohjeessa luvun 5 (39) kohdassa todetaan IFRS 9:n sekä vakavaraisuuden laiminlyönnin luokittelussa huomioon otettavat tekijät.

MÄÄRÄYS kohta (18)

(18) Valvottavan tulee dokumentoida soveltamansa laiminlyönnin määritelmä tilinpäätösraportointia varten.

³ Laiminlyönti-termi vastaa vakavaraisuussääntelyssä maksukyvyttömyys-termiä

5.3 EBA:n ohje luottolaitosten luottoriskien hallinnan käytännöistä ja odotettavissa olevien luottotappioiden kirjanpitokäsittelystä (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).

- (19) Finanssivalvonnan määräyksissä ja ohjeissa xx/2018 Luottoriskien hallinta luvussa 4.6.3 kohdissa (85) ja (86) ohjeistetaan, että valvottava noudattaa EBA:n ohjetta luottolaitosten luottoriskien hallinnan käytännöistä ja odotettavissa olevien luottotappioiden kirjanpitokäsittelystä.
- (20) EBA:n ohje luku 4.3 sisältää ohjeita IFRS 9:ää soveltaville luottolaitoksille.
- (21) EBA:n ohjeessa luvussa 4.1.1 on yleisiä säännöksiä suhteellisuus-, olennaisuus- ja symmetriaperiaatteista.
- (22) EBA:n ohjeessa luku 4.3.3 käsittelee IFRS 9 käytännön helpotusten käyttöä luottolaitoksissa.

5.4 Dokumentaatiovaatimukset (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).

MÄÄRÄYS (kohta 23)

- (23) Valvottavan on toimintaperiaatteiden, kirjausohjeiden tai muun dokumentaation avulla osoitettava, kuinka se noudattaa IFRS 9-standardin rahoitusinstrumenttien luokittelun, arvostamisen, odotettavissa olevien luottotappioiden oikea-aikaisen kirjaamisen sekä suojauslaskennan vaatimuksia, sekä täyttää säännösten yhdenmukaisen soveltamisen valvottavan.

5.4.1 Luokittelun ja arvostamisen dokumentaatiovaatimukset (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).

MÄÄRÄYS kohta (24)

- (24) Valvottavan tulee dokumentoida:
- sovelletut liiketoimintamallit rahoitusvarojen hallinnoinnissa
 - toimintaohje sovelletuista SPPI-kriteereistä rahoitusvarojen luokittelussa
- (25) Valvottava dokumentoi käyttämänsä käyvän arvon option käytön dokumentoidun riskienhallinta- tai sijoitusstrategian mukaisesti salkkuperusteisesti IFRS 9 6.7.1 ja B4.1.36 mukaisesti.

5.4.2 Odotettavissa olevien luottotappioiden dokumentaatiovaatimukset (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).

MÄÄRÄYS kohta (26)

- (26) IFRS 9:n vaatimusten täyttämiseksi luottolaitokset dokumentoivat käytännöt, jotka sisältävät luotettavat menetelmät ja valvontatoimet luottoriskin arvioimiseksi ja määrittämiseksi sen kaikille rahoitusvastuille. Luottolaitosten arvonalentumismenetelmissä on selkeästi dokumentoitava keskeisten luottoriskin arviointiin ja odotettavissa olevien luottotappioiden mittaamiseen liittyvien termien määritelmät.

MÄÄRÄYS (kohta 27)

(27) Valvottavan tulee dokumentoida

- kriteerit, joiden perusteella arvioidaan arvioidaan luottoriskin merkittävä lisääntyminen (siirtyminen vaiheeseen 2)
- kriteerit, joiden perusteella arvioidaan, onko luoton tai saamisen arvo alentunut luottoriskin johdosta (siirtyminen vaiheeseen 3)

(28) EBA:n ohjeen mukaan valvottavan tulee dokumentoida myös

- Tulevaisuuteen suuntautuvan informaation sisältö ja lähteet (kohta 23)
- Keskeisten luottoriskin arviointiin ja odotettavissa olevien luottotappioiden mittaamiseen liittyvien termien määritelmät (kohta 30)
- Odotettavissa olevien luottotappioiden määrittämisen arviointi- ja mittaussuunnitelmat, perusteet niiden valinnalle sekä muutoksille (kohta 33 d, 33 e ja 33 f, 33 g, n sekä validointimenetelmät kohta 33 o ja 67 c)
- Käytettävien skenaarioiden prosessi, miten odotettavissa olevien luottotappioiden määrittäminen sopeutetaan ulkoisten olosuhteiden muutoksiin, skenaarioiden aikahorisontti (kohta 38)
- Ostettuja tai alun perin myönnettyjä luottoriskin vuoksi arvoltaan alentuneita luottosopimuksia koskevien rahavirta-arvioiden päivitysten dokumentointi (kohta 41 b)
- Yhteisiin luottoriskiomaanaisuuksiin perustuva vastuiden ryhmittely (kohta 50)
- Väliaikaisten oikaisujen käyttö (kohta 56)
- Kuinka tulevaisuuteen suuntautuvat tiedot mukaan lukien makrotaloudelliset tiedot odotettavissa olevista luottotappioista kuvastuvat arviossa (kohta 62)
- Luottolaitoksen asiantuntemuksen käyttö luoton arvioinnissa (kohta 68)
- Luottolaitoksen prosessit ja järjestelmät (kohdat 139 b ja c)
- Jos luottolaitos käyttää käytännön helpotuksia (practical expedients), selkeät perusteet niiden käytölle (kohta 130)

5.4.3 Suojauslaskennan dokumentaatiovaatimukset (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).

(29) Soveltaessaan kirjanpidollista suojauslaskentaa valvottava dokumentoi sen IFRS 9.6.4.1 tai IAS 39.88 mukaisesti. Kun kysymyksessä on suojaussuhteen tasapainoittaminen, noudatetaan IFRS 9.B6.5.21:n dokumentointivaatimuksia. IFRS 9.B6.5.24:n dokumentointivaatimuksia noudatetaan kun suojaussuhde lopetetaan. Netto-position dokumentoinnista säädetään IFRS 9.B6.6.8:ssa.

5.2.3 Rahoitusjohdannaiset, kytketyt johdannaiset ja hyödykejohdannaiset

(14) Johdannaisen tai muun näiden määräysten ja ohjeiden soveltamisalaan kuuluvan sopimuksen ominaisuudet on määriteltävä IAS 39.9:ssä.

(15) Kytketty johdannainen määritellään IAS 39.10:n mukaisesti.

- (16) ~~Hyödykejohdannaiset, jotka selvitetään käteisvaroina tai muuna rahoitusinstrumenttina tai niitä vaihtamalla, määritellään rahoitusinstrumentteiksi IAS 39.5–39.7:n mukaisesti.~~

5.2.4 Dokumentaatiovaatimukset

~~MÄÄRÄYS (kohta 16)~~

- (17) ~~Valvottavan on kirjausohjeiden tai muun dokumentaation avulla osoitettava, kuinka ja mitä kriteerejä käyttäen rahoitusvaroihin kuuluvat erät ja käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat velat luokitellaan edellä mainittuihin ryhmiin. Mikäli erä luokitellaan eräpäivään asti pidettäviin sijoituksiin, valvottavalla tulee olla rahoitusinstrumentin hankintahetkellä yksilöidysti dokumentoitu vakaa aikomus ja kyky pitää saamistodistus eräpäivään saakka.~~

5.3 Rahoitusinstrumenttien arvostamiseen liittyvät määritelmät

5.3.1 Transaktiomenot

- (18) ~~Transaktiomenot määritellään IAS 39.9:n ja IAS 39. AG 13:n mukaisesti.~~

5.3.2 Efektiivisen koron menetelmä hankintamenon jaksottamisessa

- (19) ~~Efektiivinen korko ja efektiivisen koron menetelmä määritellään IAS 39.9:ssä ja siitä säännellään tarkemmin IAS 39. AG 5–AG 8:ssa.~~

~~OHJE (kohta 19)~~

- (20) ~~Finanssivalvonta suositaa, että IAS 39.9 Efektiivisen koron menetelmässä mainitun standardin IAS 18 Tuotot liitetiedon perusteella palkkioiden laskemisessa sovelletaan näiden määräysten ja ohjeiden lukuun 5.3.2.1 sisältyviä liitetietoa vastaavia ohjeita.~~

5.3.2.1 Palkkiot, jotka ovat kiinteä osa rahoitusinstrumentin efektiivistä korkoa, ja muut palkkiot

- (21) ~~Rahoituspalveluista saatavien palkkioiden tulouttaminen riippuu tarkoituksesta, jota varten palkkio on määrätty, sekä palkkioon liittyvän rahoitusinstrumentin kirjanpitokäsittelystä. Rahoituspalvelupalkkioista käytettävät nimitykset eivät välttämättä osoita palvelujen luonnetta ja tosiasiallista sisältöä. Sen vuoksi on tarpeellista erottaa toisistaan seuraavat:~~

- ~~• palkkiot, jotka ovat kiinteä osa rahoitusinstrumentin efektiivistä korkoa~~
- ~~• palkkiot, jotka ansaitaan, kun palvelut on suoritettu~~
- ~~• palkkiot, jotka ansaitaan, kun merkittävä toimenpide on suoritettu.~~

~~OHJE (kohdat 21–23)~~

- (22) ~~Finanssivalvonta suositaa, että palkkioita, jotka ovat kiinteä osa rahoitusinstrumentin efektiivistä korkoa, käsitellään efektiivisen koron oikaisuina. Silloin kun rahoitusinstrumentti arvostetaan käypään arvoon ja käyvän arvon muutokset kirjataan tulosvaikutteisesti, palkkiot tulisi tulouttaa kuitenkin instrumentin alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä.~~

(23) ~~Yhteisön saamat järjestelypalkkiot, jotka liittyvät sellaisen rahoitusvaroihin kuuluvan erän aikaansaamiseen tai hankkimiseen, jota ei IAS 39:n mukaan luokitella kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviksi rahoitusvaroiksi ja veloiksi, ovat yleensä efektiivisen koron oikaisuja. Tällaiset järjestelypalkkiot saattavat sisältää korvausta esimerkiksi lainanottajan taloudellisen tilanteen arvioinnista, takausten, panttien ja muiden vakuusjärjestelyjen arvioinnista ja rekisteröinnistä, instrumentin ehdoista neuvottelemisesta, asiakirjojen laatimisesta ja käsittelystä sekä liiketoimen loppuunsaattamisesta. Nämä palkkiot ovat kiinteä osa edellä mainittujen toimenpiteiden lopputuloksena syntyvää yhteisöä sitovaa rahoitusinstrumenttia, ja yhdessä niihin liittyvien välittömien menojen kanssa ne tulisi merkitä taseeseen ja kirjata efektiivisen koron oikaisuksi.~~

(24) ~~Suoritetuista palveluista saadut palkkiot (esimerkiksi lainan hallinnoimisesta perittävät palkkiot, tietyt lainan järjestämisestä perityt sitoutumispalkkiot, sijoituksen hallinnoimisesta perittävät palkkiot) ja palkkiot, jotka ansaitaan, kun jokin merkittävä toimenpide on toteutunut (esimerkiksi palkkiot osakkeiden kohdistamisesta asiakkaille, palkkiot lainan järjestämisestä sijoittajalta lainanottajalle, syndikoituja lainoja koskevat palkkiot) eivät ole kiinteä osa rahoitusinstrumentin efektiivistä korkea. Tällaiset palkkiot tulisi tulouttaa, kun palvelut tai toimenpiteet on suoritettu.~~

5.4 ~~Rahoitusinstrumenttien arvostamista koskevat yleiset säännöt~~

5.4.1 ~~Rahoitusvarojen ja velkojen alkuperäinen arvostaminen~~

(25) ~~Rahoitusvarojen ja velkojen alkuperäinen arvostaminen tapahtuu IAS 39.43:n ja IAS 39.43A:n ja IAS 39. AG 64 – AG 65:n mukaisesti.~~

(26) ~~Selvityspäivän perusteella kirjattavat rahoitusvarat, jotka arvostetaan myöhemmin hankintamenoon tai jaksotettuun hankintamenoon, arvostetaan IAS 39.44:n mukaisesti.~~

5.4.2 ~~Rahoitusvarojen myöhempi arvostaminen~~

(27) ~~Alkuperäisen kirjaamisen jälkeen yhteisön rahoitusvarat arvostetaan IAS 39.45 – 46:n ja IAS 39. AG 66 – AG 68:n, IAS 39. AG 76 – AG 76A:n ja IAS 39. AG 80 – AG 81:n mukaisesti.~~

5.4.3 ~~Rahoitusvelkojen myöhempi arvostaminen~~

(28) ~~Alkuperäisen kirjaamisen jälkeen yhteisö arvostaa kaikki rahoitusvelat IAS 39.47:n mukaisesti.~~

5.5 ~~Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoituserät~~

5.5.1 ~~Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat ja velat~~

(29) ~~Kaupankäynti määritellään IAS 39.9:n ja IAS 39. AG 14:n mukaisesti.~~

(30) ~~Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä rahoitusveleista säännellään IAS 39. AG 15:ssä.~~

~~OHJE (kohta 30)~~

- ~~(31) — Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvarojen ja velkojen sisällöllinen määritelmä poikkeaa vakavaraisuuden arvioinnissa käytettävästä EU:n vakavaraisuusasetuksen (CRR) 4 artiklan kohtaan 86 sisältyvästä kaupankäyntivaraston määritelmästä.~~

~~**5.5.2 — Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat erät**~~

- ~~(32) — Valvottavan soveltaessa käypään arvoon arvostamisen mahdollisuutta noudatetaan IAS 39.9, IAS 39.11A, IAS 39.50 (b) ja IAS 39. AG 4B — AG 4K vaatimuksia.~~

~~MÄÄRÄYS (32)~~

- ~~(33) — Jos valvottava aikoo soveltaa IAS 39:n mukaista käypään arvoon arvostamisen mahdollisuutta, sen tulee ilmoittaa siitä Finanssivalvonnalle vähintään 3 kuukautta ennen aiottua soveltamisen käyttöönottoa.~~

~~**5.5.3 — Alkuperäinen ja myöhempi arvostaminen sekä voittojen ja tappioiden kirjaaminen**~~

- ~~(34) — Alkuperäinen ja myöhempi arvostaminen tapahtuu näiden määräysten ja ohjeiden lukujen 5.4.1, 5.4.2 ja 5.4.3 mukaisesti.~~
- ~~(35) — Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen voitot tai tappiot kirjataan IAS 39.55 (a) -kohdan ja IAS 39.57:n mukaisesti.~~

~~**5.5.4 — Luokittelun muutokset**~~

- ~~(36) — Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusinstrumenttien luokittelun muutoksiin sovelletaan IAS 39.50 (c), IAS 39.50B ja IAS 39.50D -kohtia.~~
- ~~(37) — Siirrettäessä rahoitusvaroja pois kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvarojen ryhmästä IAS 39.50B:n ja IAS 39.50D:n mukaisesti, sovelletaan IAS 39.50C ja IAS 39.50F -kohtia.~~
- ~~(38) — Siirrot alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien ryhmästä ja ryhmään ei ole IAS 39.50 ja IAS 39.50 b) -kohtien mukaisesti sallittu.~~
- ~~(39) — IAS 39.50A (a) ja (b) -kohdissa määritellyt olosuhteiden muutokset eivät ole edellä tämän alaluvun kohdassa (37) tarkoitettuja luokittelun muutoksia.~~

~~**5.6 — Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset**~~

~~**5.6.1 — Eräpäivään asti pidettäviltä rahoitusinstrumenteilta vaadittavat ominaispiirteet**~~

- ~~(40) — Eräpäivään asti pidettäviksi sijoituksiksi luokiteltaviin rahoitusvaroihin sovelletaan IAS 39.9 ja IAS 39. AG 16 — AG 25 kappaleita.~~

~~OHJE (kohta 40)~~

- ~~(41) Eräpäivään asti pidettäviä sijoituksia ovat muun muassa joukkovelkakirjat, sijoitus-, yritys- ja kuntatodistukset sekä muut sellaiset arvopaperimuotoiset saamiset.~~

~~MÄÄRÄYS (kohta 41)~~

- ~~(42) OYL 12 luvun mukaista pääomalainaa ei saa luokitella eräpäivään asti pidettäväksi sijoitukseksi, koska sen määritelmään ei sisälly kiinteiden maksujen suorittamista eikä kiinteää eräpäivää.~~

5.6.2 Alkuperäinen ja myöhempi arvostaminen, arvon alentuminen ja arvon alentumisen peruutus

- ~~(43) Alkuperäinen ja myöhempi arvostaminen tapahtuu näiden määräysten ja ohjeiden lukujen 5.4.1 ja 5.4.2 mukaisesti.~~
- ~~(44) Yhteisö arvioi eräpäivään asti pidettäviin sijoituksiin kuuluvan erän tai erien ryhmän arvon alentumista IAS 39.58-39.60:n, IAS 39.62 - IAS 39.64:n, IAS 39. AG 84 - IAS 39. AG 92:n mukaisesti.~~
- ~~(45) Mikäli arvonalentumistappion määrä pienenee jollakin myöhemmällä kaudella, sovelletaan IAS 39.65-kohtaa.~~
- ~~(46) Suojauskohteeksi määritettyjen eräpäivään asti pidettävien sijoitusten kirjanpitokäsittelyä tarkastellaan luvun 5.12 suojauslaskentaa koskevien määräysten mukaisesti.~~

5.6.3 Korkotuottojen, voittojen, tappioiden, arvonalentumistappioiden ja arvonalentumistappioiden peruutusten kirjaaminen

- ~~(47) Efektiivisen koron menetelmää käyttäen laskettu korko kirjataan IAS 39.55 (b) kohdan mukaisesti.~~
- ~~(48) Jaksotettuun hankintamenoon taseeseen merkittävistä rahoitusvaroista johtuva voitto tai tappio kirjataan IAS 39.56:n mukaisesti, arvonalentuminen IAS 39.63:n mukaisesti, korkotuottojen kirjaaminen arvonalentumisen kirjaamisen jälkeen IAS 39. AG 93:n mukaisesti sekä arvonalentumistappion peruutus IAS 39.65:n mukaisesti.~~

5.6.4 Luokittelun muutokset ja siihen liittyvät voitot ja tappiot

- ~~(49) Lähtökohtaisesti eräpäivään asti pidettäviä sijoituksia ei uudelleen luokitella. Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset voidaan luokitella uudestaan, ilman että niiden luonne muuttuu aineastaan kappaleen IAS 39.9:n mainitsemissa tapauksissa.~~
- ~~(50) Mikäli eräpäivään asti pidettäviä sijoituksia on myyty tai luokiteltu uudelleen siten, että ne eivät täytä enää eräpäivään asti pidettävien sijoitusten luonnetta, luokitellaan ne myytävissä oleviksi rahoitusvaroiksi. Tätä luokittelua tulee jatkaa IAS 39.9:n mukaisesti, kunnes on kulunut vähintään kaksi tilikautta siitä tilikaudesta, jolloin myynti tai uudelleenluokittelu on toteutettu. Tällöin myytävissä olevaksi rahoitusvaraksi luokitellusta eräpäivään asti pidettävästä sijoituksesta suoraan oman pääoman käyvän arvon rahastoon IAS 39.51:n ja 52:n mukaisesti kirjatut aikaisemmat voitot ja tappiot käsitellään kirjanpidossa IAS 39.54 a- kohdan mukaisesti.~~

~~(51) Jos sijoitusta ei aikomuksen tai kyvyn muuttumisen vuoksi ole enää asianmukaista luokitella eräpäivään asti pidettäväksi, luokitellaan se IAS 39.51:n mukaisesti~~

~~(52) Eräpäivään asti pidettävien sijoitusten myynnissä tai siirrossa ryhmästä pois sovelletaan IAS 39.51 - 39.52 kohtia. IAS 39.55 (b)-kohdassa mainitun muut laajan tuloksen erät sijasta käytetään käyvän arvon rahastoa.~~

~~5.7 Lainat ja muut saamiset~~

~~(53) Lainat ja muut saamiset määritellään kappaleissa IAS 39.9 ja IAS 39. AG 26.~~

~~OHJE (kohta 53)~~

~~(54) Lainat ja muut saamiset ovat luottoja ja niihin rinnastettavia rahoitussopimuksia, joita ei pidetä kaupankäyntitarkoituksessa. Luottoihin rinnastettavia rahoitussopimuksia ovat muun muassa leasing-, factoring- ja osamaksusopimukset tai takaisinosto- ja myyntisopimukset eli niin sanotut repesopimukset.~~

~~5.7.1 Alkuperäinen ja myöhempi arvostaminen sekä voittojen ja tappioiden kirjaaminen~~

~~(55) Alkuperäinen ja myöhempi arvostaminen tapahtuu näiden määräysten ja ohjeiden lukujen 5.4.1 ja 5.4.2 mukaisesti.~~

~~(56) Lainojen ja muiden saamisten korkotuottojen, voittojen, tappioiden, arvonalentumistappioiden ja arvonalentumistappioiden peruutusten kirjaamiseen sovelletaan edellä olevaa lukua 5.6.3.~~

~~5.7.2 Arvonalentuminen ja arvonalentumisen peruutus~~

~~(57) Yhteisö arvioi lainoihin ja saamisiin kuuluvan erän tai erien ryhmän arvon alentumista IAS 39.58 - 39.60, IAS 39.62 - IAS 39.64 ja IAS 39. AG 84 - IAS 39. AG 92 kohtien mukaisesti.~~

~~(58) Mikäli arvonalentumistappion määrä pienenee jollakin myöhemmällä kaudella, sovelletaan IAS 39.65 kohtaa.~~

~~Vakuuden merkitseminen kirjanpitoon~~

~~MÄÄRÄYS (kohdat 58 - 59)~~

~~(59) Vakuus ei täytä taseeseen kirjaamisen edellytyksiä ennen kuin siihen liittyvät riskit ja edut siirtyvät lainanantajalle. Näin ollen vakuutta ei tule merkitä kirjanpitoon arvoltaan alentuneesta rahoitusvaroihin kuuluvasta erästä erikseen olevaksi omaisuuseräksi ennen lunastusoikeuden käyttämistä.~~

~~(60) Vakuus tulee kirjata taseeseen omaksi eräkseen vasta sen jälkeen, kun se on siirtynyt lainanantajalle. Taseeseen kirjattaessa vakuus arvostetaan sen mukaisesti mihin taseen erään se luetaan.~~

5.7.3 Arvon alentumisen kaksivaiheinen arviointi

(61) Arvon alentumisen arviointiprosessi on kaksivaiheinen ja tapahtuu IAS 39.64:n mukaisesti.

Arvon alentumisen arviointi ryhmäkohtaisesti

~~OHJE (kohta 61)~~

(62) Käytännössä erilaiset menetelmät ovat mahdollisia varojen ryhmittelyssä arvon alentumisen testaamiseksi ja historiallisten ja odotettavissa olevien tappiosuhteiden laskemiseksi. Esimerkiksi varat voidaan ryhmitellä yhdellä tai useammalla tavalla seuraavien ominaisuuksien perusteella:

- a) arvioidut tappiotodennäköisyydet tai luottoriskiluokat;
- b) laji (esimerkiksi asuntoluotot, luottokorttiluotot);
- c) maantieteellinen sijainti;
- d) vakuuslaji;
- e) vastapuolityyppi (esimerkiksi kuluttaja, kaupallinen tai valtio);
- f) erääntymisvaihe; ja
- g) maturiteetti (IAS 39. BC 122)

Tulevien rahavirtojen arviointi ryhmässä

~~OHJE (kohta 62)~~

(63) Seuraavat osatekijät ovat ratkaisevia siinä prosessissa, jolla vastaisia rahavirtoja tulisi arvioida ryhmäkohtaisen arvon alentumisen testauksen yhteydessä:

- Rahoitusvarojen ryhmäkohtaisen arvon alentumisen toteuttamiseksi tulisi hankkia historiallista tappiokokemusta tulevien rahavirtojen arvioinnin perustaksi.
- Jos yhteisöllä ei ole omia tappiohavaintoja tai jos sen havainnot ovat puutteellisia, yhteisön tulisi käyttää vertailuryhmän havaintoja vastaavanlaisista rahoitusvarojen ryhmistä.
- Historiallisia tappiohavaintoja tulisi oikaista havaittavissa olevan aineiston perusteella siten, että ne kuvaavat niitä nykyisiä olosuhteita, jotka eivät vaikuttaneet historiallisten tappiohavaintojen ajanjaksolla, sekä tulisi poistaa ne menneen ajanjakson olosuhteiden vaikutukset, jotka eivät ole olemassa nykyhetkellä.
- Vastaavien rahavirtoja koskevien arvioiden muutosten tulisi olla samansuuntaisia tarkastelun kohteena olevan havaintoaineiston muutoksen kanssa.
- Arviointimenetelmiä tulisi tarkentaa arvioitujen vastaisten ja todellisten rahavirtojen välisen erojen pienentämiseksi.

(64) Vastaiset rahavirrat sellaisesta rahoitusvarojen ryhmästä, jonka arvon alentumista arvioidaan ryhmäkohtaisesti, arvioidaan IAS 39. AG 89—AG 92:n mukaisesti.

5.7.4 Korkotuotot arvon alentumisen kirjaamisen jälkeen

(65) Korkotuotot arvon alentumisen kirjaamisen jälkeen kirjataan IAS 39. AG 93:n mukaisesti.

~~MÄÄRÄYS (kohdat 65 – 66)~~

- (66) — Tuotot tulee kirjata vain, kun on todennäköistä, että liiketoimeen liittyvä taloudellinen hyöty koituu yrityksen hyväksi. Kun syntyy epävarmuutta siitä, saadanko jo tuloutetusta määrästä maksu, saamatta jäävä määrä tai määrä, josta maksun saaminen ei enää ole todennäköistä, tulee kirjata kuluksi sen sijaan, että se merkittäisiin alun perin kirjattujen tuottojen oikaisuksi.
- (67) — Korkotuotoksi kirjattu, mutta saamatta jäänyt tai todennäköisesti saamatta jäävä määrä tulee kirjata tuloslaskelman erään "Arvon alentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista".

5.7.5 Kuvaus lainojen ja muiden saamisten arvon alentamistarpeen määrittelystä

~~MÄÄRÄYS (kohta 67)~~

- (68) — Valvottavan tai valvottavan konsernin tulee laatia kirjallinen kuvaus luottojen arvon alentamistarpeen määrittelystä. Valvottava itse määrittää IAS 39-standardin perusteella ne prosessit ja menetelmät, joita se noudattaa määrittellessään luottojen arvon alentamistarvetta. Kuvauksen tulee sisältää selostus ainakin seuraavista pääkohdista:
- Arvon alentamistarpeen määrittelyprosessin vaiheet. Valvottava kuvaa miten arvon alentamistarpeen määrittelyprosessi etenee valvottavan organisaatiossa. Kuvauksesta tulee ilmetä eri valmistelu- ja käsittelyvaiheiden vastuuhenkilöt ja päätöksentekovaiheet organisaatiossa ja sen tulee kattaa koko prosessi arvon alentumisen objektiivisesta näytöstä arvon alentumiskirjauksen tai toteutuneen luottotappiokirjauksen tekemiseen asti.
 - Arvon alentumisen objektiivisen näytön kriteerit. Valvottava määrittelee mahdollisimman yksiselitteisesti ne kriteerit, joihin objektiivinen näyttö arvon alentumisesta perustuu.
 - Yksittäin arvioitavat arvon alentumiset. Kuvauksen tulee sisältää ne kriteerit, joiden perusteella laina tai muu saaminen on niin merkittävä, että sen arvon alentumista arvioidaan yksittäin.
 - Vakuuksien huomioon ottaminen rahavirtojen arvioinnissa. Kuvaus sisältää muun muassa sen miten ja millä menetelmillä kustakin eri vakuuslajista saatavat vastaiset rahavirrat arvioidaan ja miten ne otetaan huomioon sekä yksittäin että ryhmäkohtaisesti tehtävissä arvon alentumisarvioinneissa.
 - Lainojen ja muiden saamisten ryhmittelystä ryhmäkohtaista arvon alentumisen arviointia varten. Kuvauksen tulee sisältää ne kriteerit ja menetelmät, joiden perusteella valvottava muodostaa arvioitavat ryhmät.
 - Tulevien rahavirtojen arviointi ryhmissä. Valvottavan tulee määritellä ja kuvata miten ja millä menetelmillä ryhmäkohtaiset tulevat rahavirrat arvioidaan.
 - Arvon alentumisten ja toteutuneiden luottotappioiden kirjanpidollinen käsittely. Kuvauksen tulee sisältää arvon alentumistappioiden, toteutuneiden luottotappioiden ja niiden peruutusten kirjausohjeet sekä korkeiden tulouttamisen ja saamatta jääneiden korkotuottojen kirjausohjeet.

5.7.6 Luokittelun muutokset

(69) Uudelleenluokittelu lainoihin ja muihin saamisiin tehdään myytävissä olevista rahoitusvaroista IAS 39.50E:n mukaisesti.

5.8 Myytävissä olevat rahoitusvarat

(70) Myytävissä olevat rahoitusvarat määritellään IAS 39.9:n mukaisesti.

5.8.1 Alkuperäinen ja myöhempi arvostaminen sekä arvon alentuminen ja arvon alentumisen peruutus

(71) Alkuperäinen ja myöhempi arvostaminen tapahtuu näiden määräysten ja ohjeiden lukujen 5.4.1 ja 5.4.2 mukaisesti.

(72) Yhteisö arvioi myytävissä oleviin rahoitusvaroihin kuuluvan erän tai erien ryhmän arvon alentumista IAS 39.58–39.60:n ja IAS 39.62:n mukaisesti.

(73) Oman pääoman ehtoiseen instrumenttiin tehdyn sijoituksen arvon alentumista osoittavaa objektiivista näyttöä tarkastellaan IAS 39.61:n mukaisesti.

(74) Mikäli arvonalentumistappion määrä pienenee jollakin myöhemmällä kaudella, sovelletaan IAS 39.65-kohtaa.

5.8.2 Voittojen, tappioiden, arvonalentumistappioiden ja arvonalentumistappioiden peruutusten kirjaaminen

(75) Voitto tai tappio myytävissä oleviin rahoitusvaroihin kuuluvasta erästä kirjataan IAS 39.55(b)-kohdan mukaisesti.

(76) Kun myytävissä oleviin rahoitusvaroihin kuuluvan erän arvon alentumisesta on objektiivista näyttöä, sovelletaan IAS 39.67 ja IAS 39.68-kohtia.

MÄÄRÄYS (kohta 76)

(77) Yllä kohtien (74) ja (75) viitatuissa standardikohdissa mainitut ”muut laajan tuloksen erät” korvataan ”käyvän arvon rahastolla”.

(78) Jos on objektiivista näyttöä siitä, että on syntynyt arvonalentumistappio sellaisesta noteeraamattomasta oman pääoman ehtoisesta instrumentista, jota ei merkitä taseeseen käypään arvoon, koska sen käypä arvo ei ole luotettavasti määritettävissä, niin arvonalentumistappio määritetään IAS 39.66:n mukaisesti.

(79) Myytävissä olevaksi luokiteltuun instrumenttiin tehdyn sijoituksen tulosvaikutteisesti kirjatujen arvonalentumistappioiden peruuttamiseen sovelletaan IAS 39.69 ja IAS 39.70-koh-tia.

(80) Jos myytävissä oleviin rahoitusvaroihin kuuluva erä tai niiden ryhmä ovat suojauskohteita, voiton tai tappion kirjanpitokäsittely tapahtuu IAS 39.56:n mukaisesti.

5.8.3 Luokittelun muuttaminen

- (81) Myytävissä oleviin rahoitusvaroihin luokiteltu erä luokitellaan uudestaan eräpäivään asti pidettäväksi sijoitukseksi luvun 5.6.4 mukaisesti.
- (82) Sellainen hankintamenoon arvostettu myytävissä oleviin rahoitusvaroihin kuuluva erä, jonka käypää arvoa ei ole voitu luotettavasti määrittää, arvostetaan IAS 39.53:n mukaisesti.
- (83) Aiemmin käypään arvoon arvostettu myytävissä oleva rahoitusvaroihin kuuluva erä, jonka käypää arvoa ei enää ole mahdollista määrittää luotettavasti, arvostetaan IAS 39.54:n mukaisesti.

5.9 Rahoitusvarojen ja velkojen kirjaaminen pois taseesta

- (84) Mikäli yhteisön sopimusperusteinen oikeus rahoitusvaroihin kuuluvan erän rahavirtoihin on lakannut, rahoitusvaroihin kuuluva erä kirjataan pois taseesta IAS 39:n perusteella. Mikäli yhteisö on siirtänyt rahoitusvaroja toiselle osapuolelle siten, että sille on edelleen jäänyt olennainen osa rahoitusvaroihin liittyvistä riskeistä ja eduista, yhteisön on IAS 39:n perusteella pidettävä koko toiselle osapuolelle siirtämänsä omaisuuserä edelleen taseessaan.

~~MÄÄRÄYS (kohta 85)~~

- (85) Rahoitusvarojen taseesta pois kirjaamisessa noudatetaan IAS 39.15–37 sekä IAS 39. AG 36–AG 52-kappaleita seuraavin poikkeuksin:
- kappaleessa IAS 39.15 viitatus IFRS 10:n *Konsernitilinpäätös* sijasta noudatetaan KPL:n ja LLL:n konsernitilinpäätöstä koskevia vaatimuksia
 - kappaleessa IAS 39.19 c) viitatus IAS 7:n *Rahavirtalaskelmat* sijasta voidaan noudattaa myös kirjanpitolautakunnan yleisohjetta (30.1.2007) rahoituslaskelman laatimisesta
- (86) Rahoitusvelkojen taseesta pois kirjaamisessa noudatetaan IAS 39.39–42 ja IAS 39. AG 57–AG 58-kappaleita.

5.10 Rahoitusjohdannaiset

- (87) Rahoitusjohdannainen, jota ei käsitellä suojausinstrumenttina, luokitellaan kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin rahoitusvaroihin IAS 39.9:n mukaisesti

Kytkeytyneen johdannaisen erottaminen pääsopimuksesta

- (88) Kytkeytyneen johdannainen on määritelty IAS 39.10:ssa ja sen kirjanpitokäsittelyssä noudatetaan IAS 39.10–13 ja IAS 39. AG 27–33B-kohtia. IAS 39.11A-kohdassa määritellään, milloin yhteisö saa nimenomaisesti luokitella sopimuksen käypään arvoon tulosvaikutteisesti poikkeuksineen.

~~MÄÄRÄYS (kohta 89)~~

- (89) Valvottavan tulee noudattaa kytkeytyneiden johdannaisien uudelleenarvioinnissa IFRIC 9.7–8:n mukaisia vaatimuksia.

5.11 Suojauslaskentaan liittyvät määritelmät

MÄÄRÄYS (kohta 90)

- (90) IAS 39:ssä mainittu ”muun laajan tulokset erät” korvataan näissä määräyksissä ja ohjeissa ”käyvän arvon rahastolla”.
- (91) Suojausinstrumentti, suojauskohde, suojauksen tehokkuus, ennakoitu liiketoimi ja kiinteäehtoinen sitoumus on määriteltä IAS 39.9:ssä.

OHJE (kohta 92)

- (92) Kiinteäehtoisessa sitoumuksessa viitattu ”tietty määrä voimavaroja” voi olla esimerkiksi tietty määrä käteis- ja muita rahoitusvaroja, jotka vaihdetaan vastaanotettavaan rahoitusinstrumenttiin tai hyödykkeeseen.

5.12 Suojauslaskenta

5.12.1 Suojaussuhteen määrittäminen ja suojaussuhteet

- (93) Suojauslaskennan soveltamisedellytykset esitetään IAS 39.85:ssä ja IAS 39.88:ssa.

MÄÄRÄYS (kohta 94)

- (94) Erityyppiset suojaussuhteet – käyvän arvon suojaus, rahavirran suojaus ja ulkomaiseen yksikköön tehdyn nettosijoituksen suojaus – on esitetty kappaleessa IAS 39.86 ja IAS 39.89–102. IAS 39.86 c kohdassa IAS 21:n *Valuuttakurssien muutosten vaikutukset* määritelmään viittaava ulkomaiseen yksikköön tehty nettosijoitus tarkoittaa raportoivan yhteisön osuutta kyseisen yksikön nettovarallisuudesta.
- (95) Kiinteäehtoisen sitoumuksen valuuttariskin suojaukseen sovelletaan kappaletta IAS 39.87.

5.12.2 Suojausinstrumentit

- (96) Suojausinstrumentteiksi kelpaavien instrumenttien ehdot määritellään kappaleissa IAS 39.72 ja 73. Näiden kohtien lisäksi ehdot täyttäviä instrumentteja käsitellään kappaleissa IAS 39. AG 95–AG 97. Suojausinstrumentin määrittämisessä tulee ottaa huomioon IAS 39.74–77:ssä esitetyt asiat

MÄÄRÄYS (kohta 97)

- (97) Se, millä konserniin kuuluvalla yhteisöllä suojausinstrumentti voi olla, määritetään IFRIC 16.14:n mukaisesti.

5.12.3 Suojauskohteet

- (98) Arvioitaessa suojauslaskennan ehdot täyttäviä suojauskohteita on otettava huomioon IAS 39.78–80, IAS 39.84 sekä IAS 39. AG 98–AG 99BA-kohdat.

~~MÄÄRÄYS (kohdat 99 – 100)~~

- (99) ~~IAS 39.80:ssä viitatus IFRS 10 *Konsernitilinpäätös* sijasta noudatetaan KPL:n ja LLL:n konsernitilinpäätöstä koskevia vaatimuksia.~~
- (100) ~~Ulkomaisen yksikköön tehdyn nettosijoituksen suojauksissa määritetään sen suojauksen kohteena olevan riskin luonne ja suojauskohteen määrä IFRIC 16.10 – 13:n mukaisesti.~~
- (101) ~~Rahoituseriä määritettäessä suojauskohteiksi sovelletaan IAS 39.81- ja 81A sekä IAS 39 AG 99C-99F -kohtia. Muiden kuin rahoituserien määrittämisessä suojauskohteiksi sovelletaan IAS 39.82 ja IAS 39 AG100 -kohtia. Erien muodostamien ryhmien määrittämisessä suojauskohteeksi sovelletaan IAS 39.83 – 84 -kohtia.~~

5.12.4 Suojauksen tehokkuus

- (102) ~~Suojauksen tehokkuutta arvioidaan IAS 39 AG 105:n ja AG 107-AG 113:n perusteella.~~

~~MÄÄRÄYS (kohdat 103 – 104)~~

- (103) ~~Suojauksen tehokkuutta tulee arvioida vertaamalla suojausinstrumentin (tai samankaltaisten suojausinstrumenttien ryhmän) ja suojauskohteen (tai samankaltaisten suojauskohteiden ryhmän) käyvän arvon tai rahavirtojen muutoksia sekä etu- että jälkikäteen.~~
- (104) ~~Suojauksen tehokkuutta tulee arvioida suojaavaa sopimusta tehtäessä ja jatkuvasti jälkikäteen sinä ajanjaksona, joksi suojaus on määritetty. Arviointia tulee tehdä ainakin valvottavan laatiessa tulos- ja riskiraportointia johdolle, viranomaisille tai julkisuuteen. Jos valvottava toteaa, että suojaussuhde ei enää tapahtuman tai olosuhteiden muutoksen vuoksi täytä tehokkuusvaatimuksia, suojauslaskennan soveltaminen tulee lopettaa. Tehokkuuden toteutumista arvioitaessa tulee käytettävän menetelmän rinnalla tarkastella myös arvonmuutosten absoluuttisia rahamääriä sen arvioimiseksi, täyttyvätkö suojauslaskennan edellytykset.~~

5.12.5 Suojausinstrumenttien ja suojattavien kohteiden arvostaminen

- (105) ~~Suojausinstrumentin ja suojattavien kohteiden arvostaminen käsitellään kirjanpidossa IAS 39.71:n mukaisesti.~~

Käyvän arvon suojaus

- (106) ~~Käyvän arvon suojaukset käsitellään kirjanpidossa IAS 39.89 – 90:n, IAS 39.92:n sekä IAS 39. AG 114 – AG 132:n mukaisesti.~~

~~MÄÄRÄYS (kohta 107)~~

- (107) ~~IAS 39.89(a) -kohdassa mainittu ”kirjanpitoarvon valuuttakomponentin IAS 21:n mukainen arvostaminen” korvataan ”kirjanpitoarvon valuuttakomponentin arvostamisella”.~~

Rahavirran suojaus

- (108) ~~Rahavirran suojaukset käsitellään kirjanpidossa IAS 39.95 – 96:n mukaisesti. Rahoitusvaroihin tai velkoihin kuuluvan ennakoitun liiketoimen rahavirran suojaus käsitellään IAS~~

~~39.97:n mukaisesti. Rahoitusvaroihin tai velkoihin kuulumattoman ennakoitun liiketoimen rahavirran suojaukseen sovelletaan IAS 39.98–99:ä. Muunlaiset rahavirran suojaukset käsitellään IAS 39.100:n mukaisesti.~~

~~Ulkomaiseen yksikköön tehdyn nettosijoituksen suojaus~~

~~(109) Ulkomaiseen yksikköön tehdyn nettosijoituksen suojaukseen sovelletaan IAS 39.102:a.~~

~~5.12.6 Suojauslaskennan lopettaminen~~

~~(110) Käyvän arvon suojauslaskenta lopetetaan ei-takautuvasti IAS 39.91:ssä mainituissa tapauksissa. Rahavirran suojauslaskenta lopetetaan ei-takautuvasti IAS 39.101:ssä mainituissa tapauksissa.~~

~~MÄÄRÄYS (kohta 111)~~

~~(111)(30) Edellä kohdassa (110) IAS 39.91:ssä käsiteltyjen vaihtoehtojen (b) ja (c) sekä IAS 39.101:ssä käsiteltyjen vaihtoehtojen (b)–(d) toteutuessa suojausinstrumentin luokittelu tulee muuttua suojaavasta ei-suojaavaksi. Sopimuksen uudelleenluokittelu eli käyttötarkoituksen muutos tulee tehdä perustellulla kirjallisella päätöksellä, joka on tehty valvottavan sisäisten toimivaltuuksien mukaisesti.~~

6

Käypään arvoon arvostaminen

6.1 Käypä arvo arvostuksen perusteena

- (1) Näiden määräysten ja ohjeiden luvun 5 mukaan valvottavan tulee arvostaa tietyt rahoitusinstrumentit käypään arvoon. Lisäksi luvun 7 mukaan valvottava voi arvostaa käypään arvoon muussa kuin omassa käytössä olevan kiinteistöomaisuuden (sijoituskiinteistöt ja sijoituskiinteistöosakkeet ja -osuudet).

MÄÄRÄYS (kohdat 2 - 4)

- (2) Rahoitusinstrumenttien arvostaminen käypään arvoon on sopimuskohtaista. Mikäli valvottava ei voi määrittää rahoitusinstrumentin käypää arvoa luotettavasti luvussa 6.2 esitetyn perusteella, instrumentti on arvostettava hankintamenoon.
- (3) Sijoituskiinteistöjen arvostaminen käypään arvoon on kiinteistökohtaista.
- (4) IFRS 13:a *Käyvän arvon määrittäminen* noudatetaan rahoitusinstrumentteihin ja sijoituskiinteistöihin jäljempänä esitetyin rajoituksin.

6.2 Käypään arvoon arvostaminen

- (5) Käypään arvoon arvostamisessa noudatetaan IFRS 13.9-IFRS 13.26:n mukaisia vaatimuksia.
- (6) Käypään arvoon arvostamista koskevien menetelmien osalta noudatetaan IFRS 13.61 – 66:n ja IFRS 13. B5 – B30:n mukaisia vaatimuksia.
- (7) Käypään arvoon alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä noudatetaan IFRS 13.57 – 60:n mukaisia vaatimuksia.
- (8) Käypään arvoon arvostamisessa tarvittaviin syöttötietoihin noudatetaan IFRS 13.67 – 71:n ja IFRS 13. B34:n mukaisia vaatimuksia.
- (9) Käyvän arvon hierarkian (taso 1, taso 2, taso 3) osalta noudatetaan IFRS 13.72 – 90:n ja IFRS 13. B35 – B36:n mukaisia vaatimuksia.

6.2.1 Rahoitusinstrumentit

OHJE (kohdat 10 – 12)

- (10) Finanssivalvonta suosittaa, että yhteisö soveltaa Baselin pankkivalvontakomitean antamaa ohjeistusta ”Supervisory guidance for assessing banks’ financial instrument fair value practices” (2009) käypään arvoon arvostamisen käytänteistä. Linkki : <http://www.bis.org/publ/bcbs153.htm>

MÄÄRÄYS (kohta 11)

- (11) ~~Finanssivalvonta suosittaa, että~~ **Valvottavan tulee** johdannaisvarojen arvostamisessa ~~ottaa~~ **ottaa** huomioon vastapuolen luottoriskiä koskeva oikaisu (Credit valuation adjustment, CVA) IFRS 13:n mukaisesti **(Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018)**.
- (12) Transaktiomenojen sisällyttämistä rahoitusinstrumentin käypään arvoon on käsitelty **IFRS 9.B5.4.2:ssä** ~~luvussa 5.3.1 Transaktiomenot~~. **(Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018)**.

6.2.1.1 Rahoitusvelat

- (13) Rahoitusvelkoja arvostetaan käypään arvoon vain kahdessa seuraavassa tapauksessa:
- Kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin velkoihin
 - Nimenomaisesti alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokiteltaviin rahoitusvelkoihin.
- (14) Nimenomaisesti alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokiteltaviin rahoitusvelkoihin tulee valvottavan soveltaa velkojen käypään arvoon arvostamisessa IFRS 13.34 – 47:n vaatimuksia.

MÄÄRÄYS OHJE (kohta 15)

- (15) ~~Finanssivalvonta suosittaa, että~~ **Valvottavan tulee** johdannaisvelkojen arvostamisessa ~~ottaa~~ **ottaa** huomioon omaa luottoriskiä koskeva oikaisu (Debit valuation adjustment, DVA) IFRS 13:n mukaisesti **(Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018)**.

6.2.1.2 Rahoitusvarojen ja -velkojen markkina- ja luottoriskipositiot - poikkeus käypään arvoon arvostamiseen

OHJE (kohta 16)

- (16) Finanssivalvonta suosittaa, että valvottava soveltaa IFRS 13.48 – 52:n sallimaa poikkeusta käypään arvoon arvostamisessa seuraavin selvennyksin ja poikkeuksin.
- IFRS 13.49 b):n mukaisella raportoinnilla johtoon kuuluville avainhenkilöille tarkoitetaan IAS 24:ssä Lähipiiriä koskevat tiedot tilinpäätöksessä mukaisia johtoon kuuluvia avainhenkilöitä, mikä on sama, johon tilinpäätös- ja toimintakertomusA 22 §:n 2 momentin Lähipiiriliiketoimet viittaa.
 - IFRS 13.51 viittaa IAS 8:aan Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet, kirjanpidollisten arvioiden muutokset ja virheet, jonka sijaan valvottava noudattaa tilinpäätös- ja toimintakertomusA 14 §:n Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet 1 momentin kohtaa 1.

6.2.2 Sijoituskiinteistöt

- (17) Sijoituskiinteistöjen käypään arvoon arvostamisessa sovelletaan IFRS 13.27- 33:n ja IFRS13. B3:n ja B5-B30:n mukaisia vaatimuksia.

7 Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet

7.1 Aineelliset hyödykkeet

- (1) Taseessa aineellisina hyödykkeinä käsitellään kiinteistöjä ja kiinteistöyhtiöiden osakkeita ja osuuksia. Ne voivat olla valvottavan omistuksessa joko sijoituskiinteistöinä tai omassa käytössä olevina kiinteistöinä.

7.1.1 Sijoituskiinteistöt

- (2) Sijoituskiinteistöllä tarkoitetaan IAS 40.5:ssä määriteltyä kiinteistöä.
- (3) Sijoituskiinteistöksi määriteltäessä sovelletaan IAS 40.10 -14 ja IAS 40.15 -kohtia.

MÄÄRÄYS (kohdat 4 - 5)

- (4) Kiinteistöyhtiöiden (asunto-osakeyhtiölain (1599/2009) 1 luvun 2 §:ssä tarkoitettujen osakeyhtiöiden) osakkeita ja osuuksia tulee käsitellä aineellisina hyödykkeinä. Muita kuin omassa käytössä olevia kiinteistöyhteisöjen osakkeita ja osuuksia nimitetään sijoituskiinteistöiksi.
- (5) Muiden kiinteistöyhtiöiden kuin asunto-osakeyhtiölain 1 luvun 2 §:ssä tarkoitettujen osakeyhtiöiden osakkeita ja osuuksia tulee käsitellä tase-erässä aineelliset hyödykkeet jaoteltuna tasekaavan ala-eriin sen mukaisesti, missä käytössä kiinteistöt ja kiinteistöyhtiöiden osakkeet ja osuudet ovat.

OHJE (kohta 6)

- (6) IAS 40.8:ssa on esimerkkejä sijoituskiinteistöistä ja IAS 40.9:ssä esimerkkejä kiinteistöistä, jotka eivät ole sijoituskiinteistöjä.

Alkuperäinen arvostaminen

- (7) Silloin, kun hankittu sijoituskiinteistö päätetään hankintahetkellä arvostaa käypään arvoon, arvostetaan se alun perin hankintamenoon IAS 40.20:n mukaisesti. Kun jo taseessa oleva sijoituskiinteistö päätetään arvostaa käypään arvoon, on se arvostettu alun perin KPL 4 luvun 5 §:n 1, 2 ja 3 momentin mukaiseen hankintamenoon.

Myöhempi arvostaminen

Käypään arvoon arvostaminen

- (8) Käypään arvoon arvostaminen tehdään näiden määräysten ja ohjeiden luvun 6.2.2 mukaisesti.
- (9) Käypään arvoon arvostamisessa sovelletaan IAS 40.33 - 34 ja 36 - 55 -kohtia, kuitenkin niin, että
- kappaleessa 52 viitatus IAS 37:n sijasta noudatetaan KPL 5 luvun 14 §:ä
 - kappaleissa 53A ja 54 viitatus IAS 16:n sijasta noudatetaan KPL 4 luvun 5 §:n mukaista hankintamenoa ja KPL 5 luvun 5 §:n mukaisia poistoja.
- (10) Käyvän arvon muutokset kirjataan LLL 12 luvun 8 §:n mukaisesti.

OHJE (kohta 11)

- (11) Finanssivalvonta suositaa, että käyvän arvon määrittämisessä käytetään ulkopuolisia arvioita erityisesti epävarmojen ja muuttuvien markkinaolosuhteiden vallitessa.

MÄÄRÄYS (kohta 12)

- (12) Ulkopuolisen arvioijan tulee olla riippumaton, tunnustettu ja ammatillisesti pätevä arvioija, jolla on viimeaikaista kokemusta sijainniltaan ja tyypiltään vastaavanlaisista kiinteistöistä kuin arvioitavana oleva sijoituskiinteistö.

OHJE (kohta 13)

- (13) Finanssivalvonta suositaa, että riippumatta siitä, suorittaako sijoituskiinteistöjen käypään arvoon arvostamisen valvottava itse vai ulkopuolinen arvioija, sijoituskiinteistöjen käypään arvoon arvostamisessa huomioidaan kansainväliset arvonnääritysstandardit (International Valuation Standards IVS), jotka on julkaissut kansainvälinen arvonnääritysstandardeja antava komitea (International Valuation Standards Committee IVSC). Linkki: <https://www.ivsc.org/standards/international-valuation-standards>

MÄÄRÄYS (kohta 14)

- (14) Valvottavan on dokumentoitava käyttämänsä käyvän arvon laskentamalli. Käypään arvoon arvostamiseen on sovellettava näiden määräysten ja ohjeiden lukua 6.2.2.

Hankintamenoon arvostaminen

- (15) Useana tilikautena tuloa tuottavan sijoituskiinteistön hankintamenoa jaksottamisesta säädetään KPL 5 luvun 5 §:ssä.

MÄÄRÄYS (kohdat 16 - 17)

- (16) Jos valvottava valitsee sijoituskiinteistön arvostamisen hankintamenoon, sen on arvostettava kaikki sijoituskiinteistöt hankintamenoon.
- (17) Vaikka valvottava soveltaa hankintamenoa arvostamiseen on sen kuitenkin tilinpäätöksensä ilmoitettava sijoituskiinteistöomaisuutensa käypä arvo IAS 40.79 (e) -kohdan mukaisesti.

OHJE (kohta 18)

- (18) Finanssivalvonta suosittaa, että valvottava noudattaa kirjanpitolautakunnan yleisohjetta (16.10.2007) suunnitelman mukaisista poistoista.

Arvon alentuminen

- (19) Arvon alentuminen kirjataan KPL 5 luvun 13 §:n mukaisesti.

MÄÄRÄYS (kohta 20)

- (20) Jos valvottava arvostaa sijoituskiinteistöt hankintamenoon, sen on jokaisen tilinpäätöksen laatimisen yhteydessä arvioitava, onko mitään viitteitä siitä, että jonkin sijoituskiinteistön arvo on alentunut. Viitteitä arvon alentumisesta ovat merkittävä markkina-arvon alentuminen, todisteet epäkuranttiudesta tai fyysisestä vahingoittumisesta.

Arvonkorotus

- (21) Hankintamenoon arvostettuun sijoituskiinteistöön voidaan tehdä KPL 5 luvun 17 §:ssä tarkoitettu arvonkorotus.

MÄÄRÄYS (kohta 22)

- (22) Arvioidessaan luovutushintaa ja arvonkorotuksen määrää valvottavan tulee noudattaa johdonmukaisuutta ja varovaisuutta. Arvonkorotuksen perusteet ja luovutushinnan arvioinnissa käytetty laskentamalli tulee dokumentoida riippumatta siitä, suorittaako arvioinnin valvottava itse vai suorittaako sen riippumaton, tunnustettu ja ammatillisesti pätevä arvioija.

OHJE (kohta 23)

- (23) Finanssivalvonta suosittaa, että arvonkorotuksen määrää arvioitaessa otetaan huomioon kansainväliset arvonmääritysstandardit (International Valuation Standards IVS), jotka on julkaissut kansainvälinen arvonmääritysstandardeja antava komitea (International Valuation Standards Committee IVSC).

Kirjaaminen pois taseesta

MÄÄRÄYS (kohta 24)

- (24) Sijoituskiinteistön taseesta pois kirjaaminen tehdään IAS 40.66:n ja IAS 40.69:n mukaisesti, kuitenkin niin, että kappaleeseen 69 sisältyvän viittauksen IAS 17:n mukaisten myynti- ja takaisinvuokraustapausten kirjaamisvaatimusten sijasta voidaan noudattaa kansallista yleisesti hyväksyttyä käytäntöä.

7.1.2 Omassa käytössä olevat kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet

Alkuperäinen arvostaminen

- (25) Omassa käytössä olevat kiinteistöt arvostetaan KPL 4 luvun 5 §:n 1, 2 ja 3 momentin mukaiseen hankintamenoon.

Myöhempi arvostaminen

- (26) Omassa käytössä olevat kiinteistöt arvostetaan suunnitelman mukaisilla poistoilla ja arvonalennustappioilla vähennettyyn hankintamenuun.
- (27) Useana tilikautena tuloa tuottavan kiinteistön hankintamenuon jaksottamisesta säädetään KPL 5 luvun 5 §:ssä.

OHJE (kohta 28)

- (28) Finanssivalvonta suosittelee, että valvottava noudattaa kirjanpitolausokunnan yleisohjetta (16.10.2007) suunnitelman mukaisista poistoista.

Arvon alentuminen

- (29) Arvon alentuminen tehdään KPL 5 luvun 13 §:n mukaisesti.

MÄÄRÄYS (kohta 30)

- (30) Hankintamenuon arvostettujen omassa käytössä olevien kiinteistöjen osalta on arvioitava jokaisen tilinpäätöksen yhteydessä, onko mitään viitteitä siitä, että jonkin kiinteistön arvo on alentunut. Viitteitä arvon alentumisesta ovat merkittävä markkina-arvon alentumien, todisteet epäkuranttiudesta tai fyysisestä vahingoittumisesta.

Arvonkorotus

- (31) Valvottava voi tehdä omassa käytössä olevaan kiinteistöön KPL 5 luvun 17 §:ssä tarkoitettua arvonkorotuksen.
- (32) Edellytykset arvonkorotuksen tekoon ja siihen liittyvä ohjeistus on lueteltu tämän luvun kohdissa (21) – (23).

Kirjaaminen pois taseesta

MÄÄRÄYS (kohdat 33 - 34)

- (33) Kiinteistö on kirjattava pois taseesta, kun se luovutetaan tai kun kiinteistö poistetaan käytöstä pysyvästi eikä sen luovuttamisesta ole odotettavissa vastaista taloudellista hyötyä.
- (34) Jos omaisuuserästä, johon on tehty arvonkorotus, luovutaan, tulee arvonkorotus peruuttaa ennen kuin lasketaan luovutuksesta syntyvää voittoa tai tappiota.

7.2 Aineettomat hyödykkeet

- (35) Aineettomaan omaisuuteen kuuluvien oikeuksien hankintamenuon jaksottamisesta säädetään KPL 5 luvun 5 a §:ssä
- (36) Tutkimus- ja kehittämismenujen ja muiden pitkävaikutteisten menujen jaksottamisesta säädetään KPL 5 luvun 8 §:ssä ja 11 §:ssä.
- (37) Liikearvon hankintamenuon jaksottamisesta säädetään KPL 5 luvun 9 §:ssä.

MÄÄRÄYS (kohta 38)

- (38) Kun vastikkeellisesti hankittujen tietokoneohjelmistojen ja lisenssien hankintamenot aktivoitetaan, ne on kirjattava aineettomien hyödykkeiden ryhmään. Jos ohjelmistojen hankintamenot sisältyvät hankitun laitteen hankintamenuun, saadaan ne olennaisuuden periaate huomioon ottaen kirjata kokonaisuudessaan aineellisten hyödykkeiden ryhmään.

7.3 Rahoitusleasingsopimukset vuokralleottajan taseessa

- (39) Vuokralleottaja saa merkitä rahoitusleasingsopimuksella vuokraamansa hyödykkeen tilinpäätökseensä siten kuin se olisi ostettu kirjanpitolain 5 luvun 5 b §:n mukaisesti.

MÄÄRÄYS (kohta 40)

- (40) Kun vuokralleottaja valitsee kirjanpitolain 5 luvun 5 b §:n mukaisen kirjaamisen, on tätä käytäntöä sovellettava kaikkiin vuokralleottajan rahoitusleasingsopimuksiin.

8 Toimintakertomus

8.1 Lainsäädäntö

- (1) Toimintakertomuksessa annettavista tiedoista säädetään LLL12 luvun 5 §:ssä, 10 luvun 1-3 §:ssä, 10 luvun 12 §:n 4 momentissa, 12 luvun 6 §:n 4 momentissa ja 12 luvun 10 §:n 3 momentissa sekä tilinpäätös- ja toimintakertomusA 11 §:ssä ja 12 §:ssä. Muilta osin toimintakertomus laaditaan noudattaen KPL:n säännöksiä siten, kuin LLL:ssa säädetään.
- (2) Lisäksi noudatetaan seuraavia säädöksiä:
- Osakeyhtiömuotoiset valvottavat laativat toimintakertomuksen noudattaen OYL:n säännöksiä siten, kuin LLL:ssa säädetään.
 - Osuuskuntamuotoiset valvottavat laativat toimintakertomuksen noudattaen OKL:n säännöksiä siten, kuin LLL:ssa säädetään.
 - Säästöpankkimuotoiset valvottavat laativat toimintakertomuksen SPL 130 a §:n mukaan.
 - Hypoteekkiyhdistykset laativat toimintakertomuksen HypoL 20 a §:n mukaan.

8.2 Kansalliset suositukset

- (3) Lisäksi toimintakertomus laaditaan kirjanpitolautakunnan 12.9.2006 toimintakertomuksen laatimisesta antaman yleisohjeen lukujen 2.11 (henkilöstö) ja 2.12 (ympäristötekijät) mukaisesti, jos tällaiset tiedot ovat merkityksellisiä valvottavan liiketoiminnan kannalta. Yleisen edun kannalta merkittävä suuri yhteisö soveltaa kuitenkin KPL 3a-lukua, joka koskee selvitystä muista kuin taloudellisista tiedoista (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).

8.3 IFRS-valvottavien toimintakertomus ja tunnusluvut

- (4) Jos valvottavan osakkeet, osakkeisiin oikeuttavat arvopaperit tai näihin rinnastettavat arvopaperit ovat säännellyllä markkinalla kaupankäynnin kohteena, valvottava laatii toimintakertomuksensa AML 7 luvun 6 §:n ja VMA:n (1020/2012) 2 luvun säännösten mukaisesti.

OHJE (kohta 5)

- (5) Vaihtoehtoisten tunnuslukujen esittämisestä IFRS-tilinpäätöksessä on ESMA antanut niitä koskevan ohjeen (https://www.esma.europa.eu/databases-library/esma-library?date_from=2015-10-04&date_to=2015-10-04), jonka Finanssivalvonta on ilmoitta-

nut ottavansa osaksi valvontakäytäntöjään ja seuraavan sitä, noudattavatko liikkeeseenlaskijat ohjetta. Ohje on astunut voimaan 3.7.2016. Lisäksi valvottavan tulisi esittää tunnuslukuja näiden määräysten ja ohjeiden luvun 8.6.2 kohdan 34 mukaisesti.

~~(5)~~(6) **ESMA on julkaissut vaihtoehtoihin tunnuslukuihin liittyviä kysymyksiä ja vastauksia (Q&A) ESMA:n Q&A-vaihtoehtoiset tunnusluvut (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).**

~~(6)~~(7) Jos valvottavan joukkovelkakirja, muu velkasitoumus tai muu arvopaperi (esim. warrantti) on säännellyllä markkinalla kaupankäynnin kohteena ja jos valvottavan säännöllisen tiedonantovelvollisuuden kotivaltio on AML 7 luvun 3 §:n nojalla Suomi, valvottava laatii toimintakertomuksensa AML 7 luvun 6 §:n ja VMA:n (1020/2012) 3 luvun säännösten mukaisesti.

OHJE (kohta ~~7~~8)

~~(7)~~(8) Vaihtoehtoisten tunnuslukujen esittämisestä IFRS-tilinpäätöksessä on ESMA antanut niitä koskevan ohjeen (https://www.esma.europa.eu/databases-library/esma-library?date_from=2015-10-04&date_to=2015-10-04), jonka Finanssivalvonta on ilmoittanut ottavansa osaksi valvontakäytäntöjään ja seuraavan sitä, noudattavatko liikkeeseenlaskijat ohjetta. Ohje on astunut voimaan 3.7.2016. Lisäksi valvottavan tulisi esittää tunnuslukuja näiden määräysten ja ohjeiden luvun 8.6.2 kohdan 34~~2~~ mukaisesti.

8.4 Toimintakertomuksen laatimisperiaatteet

8.4.1 Yhdenmukaisuus tilinpäätöksen kanssa

(9) **Toimintakertomuksessa on LLL 12 luvun 5 §:n mukaan annettava oikean kuvan antava selostus kirjanpitovelvollisen toiminnan kehittymistä koskevista tärkeistä seikoista (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).**

(10) **TTL 3 luvun 5 §:n perusteella toimintakertomuksen tietojen tulee olla yhdenmukaisia tilinpäätöksen tietojen kanssa (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).**

OHJE (kohta ~~10~~1)

~~(8)~~ Finanssivalvonta suosittaa toimintakertomuksen laatimista siten, että toimintakertomus antaa yhdenmukaisen kuvan tilinpäätöksen kanssa. Toimintakertomuksessa ei tulisi esittää tilinpäätökseen nähden ristiriitaisia tietoja.

~~(9)~~(11) Finanssivalvonta suosittaa, että toimintakertomuksessa käytetään samoja käsitteitä ja samaa terminologiaa kuin tilinpäätöksessä.

8.4.2 Tilinpäätöksen täydentäminen ja selventäminen

OHJE (kohdat ~~10~~—12)

~~(10)~~ Finanssivalvonta suosittaa, että toimintakertomus täydentää ja selventää tilinpäätöksessä esitettyjä tietoja.

- (11) ~~Toimintakertomus voi täydentää tilinpäätöstä antamalla syventäviä tietoja valvottavan tilinpäätökseen sisältyvistä eristä ja kuvaamalla, miten olosuhteet ja tapahtumat ovat vaikuttaneet eri tilinpäätöseriin.~~
- (12) ~~Toimintakertomus voi myös solventää tilinpäätöstä antamalla lisätietoja valvottavan liiketoiminnasta, taloudellisesta asemasta ja tuloksesta. Vaikka nämä tiedot eivät sisälly tilinpäätökseen, valvottava voi katsoa niiden olevan merkityksellisiä päättyneen tilikauden ja liiketoiminnan tulevan kehityksen arvioinnissa.~~

8.4.38.4.2 Johdon näkökulma

OHJE (kohta 1 ~~21~~ - 1 ~~65~~)

- (12) Finanssivalvonta suositaa, että toimintakertomus kuvastaa sen allekirjoittajien eli hallituksen ja toimitusjohtajan näkemystä valvottavan liiketoiminnasta ja sen kehityksestä.
- (13) Toimintakertomuksen lähtökohtana ovat ne oletukset ja arviot, joihin valvottavan strategia, taloudelliset tavoitteet ja liiketoiminnan johtaminen perustuvat. Finanssivalvonta suositaa, että toimintakertomus kuvastaa myös valvottavan näkemystä liiketoimintansa kehityksestä suhteessa toimialan kehitykseen ja sen muutoksiin.
- (14) Toimintakertomuksessa kuvataan yleensä päättynyttä tilikautta ja sen tapahtumia. Usein on kuitenkin tarpeen esittää näkemyksiä tekijöistä, jotka vaikuttavat valvottavan liiketoimintaan tulevaisuudessa, jotta lukijalla on mahdollisuus ymmärtää valvottavan tilikausia jatkumona ja arvioida liiketoiminnan kehitystä ja sen suuntia pidemmältä aikaväliltä.
- (15) Finanssivalvonta suositaa toimintakertomuksen laatimista siten, että siinä esitettyjen tietojen perusteella on mahdollista arvioida tilikauden tapahtumien merkitystä liiketoiminnan tulevan kehityksen kannalta.

8.4.48.4.3 Muut laatimisperiaatteet

- (16) KPL 3 ~~ja 3a~~ luvuissa ja tilinpäätös- ja toimintakertomusA 11 §:ssä säädetään muista laatimisperiaateista ~~(Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).~~
- (17) Emoyhtiön toimintakertomuksesta säädetään LLL 12 luvun 10 §:n 3 momentissa.

OHJE (kohta 1 ~~98~~ - ~~20~~)

- (18) ~~Finanssivalvonta suositaa, että toimintakertomuksessa selostetaan liiketoiminnan kannalta myönteisiä ja kielteisiä seikkoja. Asiat tulisi käsitellä puolueettomasti.~~
- (19)(18) Finanssivalvonta suositaa, että konsernin emoyrityksenä toimivan valvottavan toimintakertomuksessa painopiste on emoyritystä koskevien tietojen sijasta seikoissa, jotka ovat merkityksellisiä konsernin näkökulmasta.

8.5 Toimintakertomuksen rakenne

8.5.1 Selkeys ja asiakokonaisuudet

OHJE (kohdat [24-19](#) - [23-21](#))

- ~~(20)~~(19) Finanssivalvonta suosittaa toimintakertomuksen laatimista siten, että se on rakenteeltaan selkeä ja ymmärrettävä. Toimintakertomus tulisi yksilöidä ja erottaa selkeästi muusta samassa yhteydessä esitettävästä taloudellisesta asiakirjasta.
- ~~(21)~~(20) Valvottavan johto määrittelee toimintakertomuksen tarkemman esittämistavan. Toimintakertomuksen muotoon ja sisältöön sekä toimintakertomuksessa esitettäviin asioihin heijastuvat liiketoiminnan luonne, laajuus ja monimuotoisuus, valittu strategia ja liiketoimintaympäristön tapahtumat.
- ~~(22)~~(21) Finanssivalvonta suosittaa, että toimintakertomuksen sisältämät asiat ryhmitellään asiakokonaisuuksiin ymmärrettävyyden ja johdonmukaisuuden edistämiseksi. Esimerkiksi taloudellista asemaa ja tulosta koskevat tiedot sekä keskeisimmät tunnusluvut voidaan antaa yhtenä kokonaisuutena riippumatta siitä, mihin normiin niiden esittäminen perustuu.

8.5.2 Tietojen esittämispaikka

OHJE (kohdat [24-22](#) - [24](#))

- ~~(23)~~(22) Valvottavan laatiessa kansalliseen tilinpäätösnormistoon perustuvaa tilinpäätöstä Finanssivalvonta suosittaa, että tilinpäätös sisältää kaikki oikeaan ja riittävään kuvaan vaikuttavat tiedot eli että tilinpäätös yksin antaa oikean ja riittävän kuvan (*Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018*).
- ~~(24)~~(23) ~~Samojen tietojen esittäminen sekä tilinpäätöksessä että toimintakertomuksessa ei ole yleensä tarpeellista.~~ Jos toimintakertomuksessa jätetään esittämättä siinä esitettäväksi säädettyjä tietoja, Finanssivalvonta suosittaa, että toimintakertomuksessa voidaan tarvittaessa viitata näiltä osin tilinpäätöksessä esitettyihin tietoihin. **Tulisi kuitenkin huomioida, että toimintakertomuksessa ei kuitenkaan voida jättää esittämättä sellaisia tietoja, jotka vaarantaisivat vaatimuksen täyttymisen oikean kuvan antavasta selostuksesta (*Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018*).**
- ~~(25)~~(24) Finanssivalvonta suosittaa, että toimintakertomuksessa viitataan tilinpäätöksessä esitettyyn tietoon, jos viittaus on ymmärrettävyyden ja selkeyden takia tarpeellinen.
- ~~(26)~~ Finanssivalvonta suosittaa, että arvioitaessa sitä, esitetäänkö vaaditut tiedot toimintakertomuksessa vai tilinpäätöksessä, otetaan huomioon toimintakertomus toisaalta itsenäisenä asiakirjana ja toisaalta tilinpäätöstä täydentävänä ja selventävänä asiakirjana.

8.6 Liiketoimintaa ja taloudellista asemaa koskevat tiedot

- ~~(27)~~(25) Toimintakertomuksessa esitetään LLL:ssa edellytettyjen tietojen lisäksi näiden määräysten ja ohjeiden luvuissa 8.6.1–8.6.8 mainitut liiketoimintaa ja taloudellista asemaa koskevat tiedot.

8.6.1 Selostus liiketoiminnan kehittämisestä

~~(28)~~(26) Toimintakertomuksessa esitettävästä selostuksesta liiketoiminnan kehittämisestä säädetään tilinpäätös- ja toimintakertomusA 11 §:n 1 momentin 1 kohdassa ja 4 momentissa.

8.6.2 Taloudellista kehitystä kuvaavat sekä osake- ja osuuskohtaiset tunnusluvut

~~(29)~~(27) Taloudellista asemaa koskevien tietojen julkistamisesta säädetään LLL 10 luvun 12 §:ssä ja tilinpäätös- ja toimintakertomusA 11 §:n 5 ja 6 momentissa.

~~(30)~~(28) LLL 10 luvun 12 §:n 4 momentin mukaan luottolaitoksen on ilmoitettava toimintakertomuksessaan taseen tuottosuhte.

OHJE (kohdat ~~2934~~ - ~~324~~)

~~(31)~~(29) Jos valvottava ei ole toiminut kolmea täyttä tilikautta, voidaan tunnusluvut esittää toimintajalta.

~~(32)~~(30) Finanssivalvonta suositaa, että toimintakertomuksessa esitetään tunnuslukujen laskenta-kaavat ja laskentaperusteet. Jos valvottava laatii konsernitilinpäätöksen, tunnusluvut mukaan lukien keskeiset tuloslaskelma- ja tase-erät, tulisi antaa konsernin tietoina. Tunnusluvut esitetään miljoonan euron tarkkuudella ja prosenttimääräiset tiedot sekä suhdeluvut desimaalin tarkkuudella. Tunnusluvun saama arvo tulisi ilmoittaa myös siinä tapauksessa, että se on negatiivinen.

~~(33)~~(31) Finanssivalvonta suositaa, että tunnuslukutaulukossa esitettävät tiedot ovat mahdollisimman vertailukelpoisia keskenään. Tästä syystä vertailuvuoden tunnusluvut tulisi aina oikaista viimeisenä tilikautena sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden mukaisiksi. Valvottavat, jotka laativat tilinpäätöksen tai konsernitilinpäätöksen IFRS-säännösten mukaisesti, voivat ilmoittaa standardien mukaan lasketut tunnusluvut vain standardien soveltamisajalta täydentäen niitä soveltamisaikaa edeltävien vuosien osalta kansallisten säännösten mukaan lasketuilla tunnusluvuilla. Tunnuslukuja esitettäessä tulisi selvästi käydä ilmi, mitä raportointinormistoa kullakin tilikaudella on sovellettu.

~~(34)~~(32) Finanssivalvonta suositaa, että taloudellista kehitystä kuvaavina tunnuslukuina ja keskeisinä tuloslaskelma- ja tase-erinä annetaan vähintään seuraavat kohdissa 1–5 luetellut tunnusluvut. Alla olevissa laskentakaavoissa tuloslaskelma- ja tase-eristä on käytetty tilinpäätös- ja toimintakertomusA:n mukaisia nimikkeitä. IFRS-tilinpäätöksen laativan valvottavan tulisi laskea tunnusluvut vastaavia osatekijöitä käyttäen, vaikka tuloslaskelma- ja tase-eristä on mahdollisesti käytetty eri nimikkeitä. Tunnuslukujen tulisi olla johdettavissa suoraan tuloslaskelma- ja tase-eristä sekä niihin liittyvistä liitetietoerittelyistä.

1) Keskeiset tuloslaskelma- ja tase-erät

Toimintakertomuksessa tulisi esittää keskeisiä tuloslaskelma- ja tase-eriä, jotka ovat merkityksellisiä toimialalle, ja jotka kuvaavat valvottavan toimintaa, kannattavuutta ja taloudellista asemaa. Valvottava päättää, mitä tuloslaskelma- ja tase-eriä se pitää edellä mainitut kriteerit täyttävänä, omaa taloudellista kehitystään kuvaavina tunnuslukuina.

Mikäli sijoituspalveluyritys valitsee esitettäväksi liikevaihdon keskeisenä tuloslaskelma-eränä, saadaan luku suoraan tuloslaskelman erästä "Sijoituspalvelutoiminnan tuotot".

2) Oman pääoman tuotto prosentteina (ROE)

Liikevoitto/-tappio - Tuloverot x 100

Oma pääoma ja vähemmistön osuus + Tilinpäätössiirtojen

kertymä laskennallisella verovelalla vähennettynä (vuoden alun ja lopun keskiarvo)

Taseen tuottosuhde voidaan esittää alla olevan kaavan 3) mukaisesti:

3) Koko pääoman tuotto prosentteina (ROA)

Liikevoitto/-tappio - Tuloverot x 100

Taseen loppusumma keskimäärin (vuoden alun ja lopun keskiarvo)

4) Omavaraisuusaste prosentteina

Oma pääoma ja vähemmistön osuus + Tilinpäätössiirtojen

kertymä laskennallisella verovelalla vähennettynä x 100

Taseen loppusumma

Tunnusluvun jaettava ja jakaja lasketaan tilinpäätöspäivän arvojen perusteella.

5) Kulu-tuottosuhde (ennen poistoja ja arvonalentumisia konserniliikearvosta)

Valvottavan, joka laatii tuloslaskelman tilinpäätös- ja toimintakertomus A:n liitteen numero 1 mukaan, tulee laskea suhdeluku seuraavasti:

Hallintokulut + Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä + Liiketoiminnan muut kulut

Korkokate + Tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista + Nettopalkkiotuotot + Arvopa-perikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot + Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot + Suojauslaskennan nettotulos + Sijoituskiinteistöjen nettotuotot + Liiketoiminnan muut tuotot + Osuus osakkuusyritysten tuloksista (netto)

Valvottavan, joka laatii tuloslaskelman tilinpäätös- ja toimintakertomus A:n liitteen numero 2 mukaan, tulee laskea suhdeluku seuraavasti:

Palkkiokulut + Korkokulut + Hallintokulut + Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä + Liiketoiminnan muut kulut

Sijoituspalvelutoiminnan tuotot + Osuus osakkuusyritysten tuloksista (netto)

IFRS-tilinpäätöksen laativa valvottava tulisi laskea tunnusluvun vastaavia osatekijöitä käyttäen, vaikka tuloslaskelma- ja tase-eristä on käytetty eri nimikkeitä.

Verojen ja laskennallisten verojen vaikutus tunnuslukuihin

OHJE (kohdat 353 - 4139)

(35)(33) Finanssivalvonta suosittaa, että luvun 8.6.2 tunnuslukujen 2-4 laskennassa otetaan huomioon seuraavat veroihin liittyvät seikat:

- ~~(36)~~(34) Finanssivalvonta suositaa, että tunnuslukuja laskettaessa tuloveroina otetaan huomioon sekä tuloslaskelmaan kirjatut tuloverot että mahdolliset tunnuslukujen laskentaa varten määritellyt laskennalliset verot. Tilikauden tuloverolla tarkoitetaan tilikauden tai aikaisemmilta tilikausilta maksettua tai palautettua tai maksuunpantavaa tai palautettavaa veroa. Tuloverolla tarkoitetaan varsinaiseen liiketoimintaan liittyviä veroja.
- ~~(37)~~(35) Finanssivalvonta suositaa, että jos aikaisempiin tilikausiin kohdistuvien verojen määrä on olennainen, tämä ilmoitetaan tunnusluvusta annettavan tiedon yhteydessä.
- ~~(38)~~(36) Finanssivalvonta suositaa, että jos tunnuslukuja laskettaessa poiketaan tuloslaskelmassa esitettävistä eristä esimerkiksi laskennallisten verojen osalta, tunnuslukujen yhteydessä annetaan tästä menettelystä tarvittavat tiedot.
- ~~(39)~~(37) Finanssivalvonta suositaa, että tunnusluvuissa olennaiset laskennalliset verovelat ja saamiset otetaan huomioon kirjanpitolausutakunnan laskennallisista verovelvoista ja saamisista 12.9.2006 antamassa yleisohjeessa esitetyllä tavalla.
- ~~(40)~~(38) Finanssivalvonta suositaa, että tilinpäätössiirtojen kertymä tunnuslukuja laskettaessa jaetaan aina omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan, ja sitä käsitellään laskenta-kaavojen esittämällä tavalla.
- ~~(41)~~(39) Finanssivalvonta suositaa, että IFRS-valvottava noudattaa tunnuslukujen verojen laskennassa tilinpäätöksen laatimisperiaatteita eli IAS 12 standardia *Tuloverot*.

Osake- ja osuuskohtaiset tunnusluvut

OHJE (kohdat [4240](#) - [424](#))

- ~~(42)~~(40) Finanssivalvonta suositaa, että valvottava, jonka osakkeita tai osuuksia on julkisen kaupankäynnin kohteena, ja johon sovelletaan VMA:ta (1020/2012), ilmoittaa edellä mainittujen taloudellista kehitystä kuvaavien tunnuslukujen lisäksi mainitun asetuksen 2 luvun 5 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaiset osake- ja osuuskohtaiset tunnusluvut.
- ~~(43)~~(41) VMA (1020/2012) 2 luvun 5 §:n 6 momentin mukaan, jos kohdassa (42) tarkoitettu valvottava on esittänyt VMA (1020/2012) 2 luvun 5 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaiset tunnusluvut tilinpäätöksessä, niihin voidaan viitata toimintakertomuksessa.
- ~~(44)~~(42) Finanssivalvonta suositaa, että osakekohtainen tulos lasketaan ja esitetään IAS 33:n "Osakekohtainen tulos" mukaisesti sekä laimentamattomana että laimennusvaikutuksella oikaistuna. IAS 33:n määräyksiä – mukaan lukien IAS 33.37 – osakkeiden lukumäärän laskemisesta tulisi soveltaa myös muihin esitettäviin osakekohtaisiin tunnuslukuihin.

8.6.3 Tiedot olennaisista tapahtumista

- ~~(45)~~(43) Tilinpäätös- ja toimintakertomusA 11 §:n 1 momentin 2 kohdassa säädetään olennaisten tapahtumien ilmoittamisesta.

OHJE (kohdat [446](#) - [457](#))

- ~~(46)~~(44) Olennaisia tapahtumia voivat olla muun muassa seuraavat:
- olennaiset muutokset liiketoiminnoissa, esimerkiksi siirtyminen uudelle markkina-alueelle, toiminnan aloittaminen tai lopettaminen joillakin liiketoiminnan aloilla

- yrityskaupat
- muutokset markkina-asemassa
- tärkeät uudet tuotteet
- merkittävät organisaatiota koskevat järjestelyt
- merkittävät investoinnit
- yritystä koskevat merkittävät tuomioistuimen päätökset
- merkittävät arvonalentumis- tai luottotappiot taikka muut tappiot
- merkittävät tulevaisuuden suunnitelmat, kuten investointi- tai muut päätökset ynnä muut sellaiset seikat.

~~(47)~~(45) Tilikauden päättymisen jälkeiset olennaiset tapahtumat ovat tärkeitä siksi, koska niillä saattaa olla merkitystä esimerkiksi arvioitaessa yrityksen taloudellista asemaa ja päätettäessä voitonjaosta. Ilmoitettavia seikkoja ovat erityisesti tapahtumat, jotka heikentävät oleellisesti yrityksen maksuvalmiutta tai muita toimintaedellytyksiä, kuten tapahtuneet huomattavat arvonalentumis-, luotto- tai kurssitappiot, merkittävät vahingot tai muut vastaavat seikat. Olennaisia tapahtumia saattavat olla myös merkittävät lainsäädäntömuutokset ja merkittävien oikeusprosessien aloittaminen.

8.6.4 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

~~(48)~~(46) Tilinpäätös- ja toimintakertomusA 11 §:n 1 momentin 3 kohdassa säädetään arviosta todennäköisestä tulevasta kehityksestä.

OHJE (kohdat 4~~79~~ - ~~4954~~)

~~(49)~~(47) Finanssivalvonta suosittaa, että toimintakertomuksessa esitettävä arvio alkaneen tilikauden liiketoimintojen todennäköisestä tulevasta kehityksestä perustuu johdon näkemyksiin ja ennusteisiin sekä jo tehtyihin merkittäviin päätöksiin ja niiden seurauksiin. Valvottavan tulisi itse arvioida, kuinka laajasti, miltä osin ja miten pitkältä ajanjaksolta se tulevaisuudennäkymiään antaa.

~~(50)~~(48) Finanssivalvonta suosittaa, että vaikka julkistettujen tulevaisuudennäkymien toteutumiseen liittyy yleensä useita epävarmuustekijöitä, tulevaisuudennäkymiä tulee yleensä pyrkiä antamaan, koska valvottavan johto on parhaassa asemassa arvioimaan valvottavan omaa kehitystä.

~~(51)~~(49) Finanssivalvonta suosittaa, että tulevaisuudennäkymiä laadittaessa valvottava noudattaa asianmukaista huolellisuutta ja varovaisuutta. Tulevaisuudennäkymien tulisi olla perusteltuja, ja niiden lähtökohtana olevat perusteet tulisi esittää. Tulevaisuudennäkymiin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät tulisi julkistaa.

8.6.5 Kuvaus riskienhallinnasta

~~(52)~~(50) Tilinpäätös- ja toimintakertomusA 11 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään riskienhallinnasta.

OHJE (kohdat 5 ~~3~~1 - 5 ~~2~~4)

~~(53)~~(51) Finanssivalvonta suosittaa, että toimintakertomuksessa julkistetaan tiedot valvottavan riskienhallinnan strategioista ja käytänteistä seuraavasti:

- Miten riskienhallinta kokonaisuutena ja riskialueittain on järjestetty (rakenne ja organisaatio).
- Kuvaus siitä, miten riskistrategia liittyy liiketoimintasuunnitelmaan.
- Mitä merkittäviä riskejä liiketoimintaan liittyy, mitä näistä riskeistä on päätetty ottaa ja miten niitä hallitaan (esimerkiksi eri riskityypeille määritellyt limiittijärjestelmät).
- Eri riskialueiden riskienhallinnan tavoitteiden ja käytänteiden kuvausten tulee lisäksi sisältää tiedot eri riskialueiden riskien raportoinnissa ja mittaamisessa sovellettavien järjestelmien laajuudesta ja sisällöstä.
- Eri riskialueiden käytänteistä, joilla riskeiltä suojaudutaan ja joilla riskejä vähennetään.
- Riskinkantokyky suhteessa valvottavan riskeihin ja kuvaus siitä, miten yritys huolehtii pääoman riittävydestä.

~~(54)~~(52) Finanssivalvonta suosittaa, että tavanomaista suurempaa riskiä sisältävien tai rakenteellisesti monimutkaisten rahoitusinstrumenttien käytöstä tehdään selkoa erikseen.

8.6.6 Konsernirakenteen muutokset tilikauden aikana

~~(55)~~(53) Tilinpäätös- ja toimintakertomusA 11 §:n 2 momentissa säädetään tilikauden aikana tapahtuvien konsernirakenteen muutoksien ilmoittamisesta.

OHJE (kohdat 5 ~~6~~4 - 5 ~~7~~5)

~~(56)~~(54) Finanssivalvonta suosittaa, että myös merkittävät tilikauden päättymisen jälkeen toteutetut yritysostot, sulautumiset ja jakautumiset mainitaan. Myös aikaisemmin päätettyjen yritysostojen, sulautumisten ja jakautumisten peruuntumisesta tulisi antaa tiedot.

~~(57)~~(55) Finanssivalvonta suosittaa, että selostus sisältää perustiedot ostetusta, sulautuneesta tai jakautuneesta yrityksestä. Tällaisia tietoja ovat yleensä yrityksen nimi, toimiala, liikevaihto tai muu toiminnan laajuutta kuvaava tieto. Myös yritysoston, sulautumisen tai jakautumisen syy ja mahdolliset vaikutukset osakkeen- tai osuudenomistajien ja velkojien asemaan tulisi ilmoittaa.

8.6.7 Esitys voittoa ja vapaata omaa pääomaa koskeviksi toimenpiteiksi

~~(58)~~(56) Tilinpäätös- ja toimintakertomusA 11 §:n 3 momentin mukaan toimintakertomuksessa on oltava hallituksen esitys kirjanpitovelvollisen voittoa koskeviksi toimenpiteiksi sekä esitys mahdollisesta muusta vapaan oman pääoman jakamisesta.

OHJE (kohta 5 ~~9~~7)

~~(59)~~(57) Finanssivalvonta suosittaa, että esityksessä tilikauden tulosta ja vapaata omaa pääomaa koskeviksi toimenpiteiksi ilmoitetaan voitonjakokelpoisten varojen määrä sekä tilikauden tulos. Voitonjakoehdotuksessa tulisi myös mainita tilikauden päättymisen jälkeen taloudellisessa asemassa tapahtuneet olennaiset muutokset. Samoin tulisi esittää hallituksen näke-

mys ehdotetun voitonjaon vaikutuksesta valvottavan maksukykyyn. Yhtiöjärjestys tai yhteisön säännöt saattavat lainsäädännön lisäksi sisältää voitonjakoa rajoittavia tai voitonjakkoon velvoittavia säännöksiä, joista tulisi ilmoittaa.

8.6.8 Muut toimintakertomuksessa esitettävät tiedot

~~(60)~~(58) Tilinpäätös- ja toimintakertomusA 11 §:n 5 momentin ja 1 momentin 4 kohdan mukaan toimintakertomuksessa on esitettävä myös muista mahdollisista kirjanpitovelvollisen liiketoiminnassa merkityksellisistä seikoista niitä kuvaavia tunnuslukuja ja muita tietoja, kuten tietoja henkilöstöstä, ympäristötekijöistä sekä tutkimus- ja kehitystoiminnasta.

OHJE (kohdat ~~59~~64 - ~~62~~3)

~~(59)~~ **Finanssivalvonta suosittaa, että kirjanpitolautakunnan antamaa lausuntoa 1972/2017 KPL 3a luvun soveltamisesta PIE-yhteisön ei-taloudellisessa raportoinnissa noudatettaisiin. Lausunto viittaa myös Euroopan Komission tiedonantoon muiden kuin taloudellisten tietojen raportointia koskevista suuntaviivoista (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).**

~~(64)~~(60) Finanssivalvonta suosittaa, että henkilöstöä ja ympäristötekijöitä koskevien tietojen esittämisessä – jos nämä tiedot ovat merkityksellisiä valvottavan toiminnalle – noudatetaan kirjanpitolautakunnan 12.9.2006 antamaa yleisohjetta toimintakertomuksen laatimisesta.

~~(62)~~(61) Finanssivalvonta suosittaa, että toimintakertomuksessa kuvataan tärkeimpiä tutkimus- ja kehittämissuunnitelmia sekä niiden merkitystä valvottavan liiketoiminnan ja tulevaa kehitystä koskevien odotusten kannalta, jos ne ovat merkityksellisiä valvottavan toiminnalle.

~~(63)~~(62) Finanssivalvonta suosittaa, että toimintakertomuksessa annetaan tietoja myös valvottavan hallinnointi- ja ohjausjärjestelmästä. Jos valvottava on laatinut Corporate Governance -suosituksen mukaisen selostuksen yhtiön hallinnointi- ja ohjausjärjestelmästä, toimintakertomuksessa voidaan viitata siihen.

8.7 Vakavaraisuudesta esitettävät tiedot

~~(64)~~(63) LLL 12 luvun 5 §:ssä säädetään toimintakertomukseen sisällytettävästä vakavaraisuuslaskelmasta. Vakavaraisuuslaskelmassa annettavista tiedoista säädetään LLL 10 luvun 1-3 §:ssä.

OHJE (kohdat ~~64~~5 - ~~76~~7)

~~(65)~~(64) Finanssivalvonta suosittaa, että vakavaraisuustietojen pääerät (vähimmäislaskelma) julkaistaan toimintakertomuksessa.

~~(66)~~(65) Luottolaitosten ja kohdassa (67) määriteltyjen sijoituspalveluyritysten vakavaraisuuden vähimmäislaskelmaksi Finanssivalvonta suosittaa esitettäväksi kohdan (68) mukaisia tietoja. Muiden sijoituspalveluyritysten, joihin sovelletaan LLL:n ja EU:n vakavaraisuusasetuksen (CRR) mukaista vakavaraisuuslaskentaa, Finanssivalvonta suosittaa laskevan vähimmäislaskelman kokonaisriskin kohtien (70) tai (71) mukaisesti.

~~(67)~~(66) Finanssivalvonta suosittaa, että luottolaitokset ja ne sijoituspalveluyritykset, joiden vähimmäispääoma on SipaL 6 luvun 1 §:n 1 momentin mukaisesti 730 000 euroa, joihin ei kuitenkaan katsota kuuluvan EU:n vakavaraisuusasetuksen (CRR) 96 artiklan 1 kohdassa

tarkoitettujen sijoituspalveluyritysten, esittävät osavuosi-/puolivuosisikatsauksessaan ja toimintakertomuksessaan ainakin seuraavat vakavaraisuuslaskennan pääerät:

~~(68)~~(67) Vakavaraisuuslaskennan pääerät (vähimmäislaskelma)

- Ydinpääoma ennen vähennyksiä
- Vähennykset ydinpääomasta
- Ydinpääoma (CET1)

- Ensisijainen lisäpääoma ennen vähennyksiä
- Vähennykset ensisijaisesta lisäpääomasta
- Ensisijainen lisäpääoma (AT1)

- Ensisijainen pääoma (T1 = CET1 + AT1)

- Toissijainen pääoma ennen vähennyksiä
- Vähennykset toissijaisesta pääomasta
- Toissijainen pääoma (T2)

- Omat varat yhteensä (TC = T1 + T2)

- Riskipainotetut varat yhteensä (Kokonaisriski)
 - josta luottoriskin osuus
 - josta markkinariskin osuus
 - josta operatiivisen riskin osuus
 - josta muiden riskien osuus

- Ydinpääoma (CET1) suhteessa kokonaisriskin määrään (%)
- Ensisijainen pääoma (T1) suhteessa kokonaisriskin määrään (%)
- Omat varat yhteensä (TC) suhteessa kokonaisriskin määrään (%)

- Vähimmäispääoma LLL 10 luvun 2 §:n ja SipaL 6 luvun 1 §:n mukaisesti.

~~(69)~~(68) Lisäksi ainakin toimintakertomuksessa tulee ilmoittaa LLL 11 luvun 6 §:n mukainen harkinnanvarainen lisäpääomavaatimus, mikäli vaatimus on asetettu (LLL 12 luku 5 § ja LLL 10 luku 1 §).

- ~~(70)~~(69) EU:n vakavaraisuusasetuksen (CRR) 96 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut sijoituspalveluyritykset ilmoittavat edellä mainitusta vähimmäislaskelmasta poiketen kokonaisriskin seuraavasti:
- Riskipainotetut varat yhteensä (Kokonaisriski)
 - josta luottoriskin osuus
 - josta markkinariskin osuus
 - josta muiden riskien osuus ja
 - kiinteisiin yleiskustannuksiin perustuvien omien varojen määrän kerrottuna kertoimella 12,5.
- ~~(74)~~(70) Sijoituspalveluyritykset, joihin sovelletaan SipaL 6 luvun 1 §:n 2 tai 3 momenttia, ilmoittavat edellä joko
- Riskipainotetut varat yhteensä (Kokonaisriski)
 - josta luottoriskin osuus
 - josta markkinariskin osuus
 - josta muiden riskien osuus
- tai
- Kiinteisiin yleiskustannuksiin perustuvien omien varojen määrä kerrottuna kertoimella 12,5.
- ~~(72)~~(71) Näistä kahdesta kohdan (71) luvusta ilmoitetaan se luku, joka on määrältään suurempi.
- ~~(73)~~(72) Näitä suosituksia ei sovelleta sijoituspalveluyrityksiin, joihin sovelletaan SipaL 6 luvun 1 §:n 4 tai 5 momenttia, koska niihin ei sovelleta EU:n vakavaraisuusasetuksen (CRR) ja LLL:n mukaista vakavaraisuuslaskentaa.
- ~~(74)~~(73) Finanssivalvonta suositaa, että luottolaitokset ja sijoituspalveluyritykset esittävät lisäpääomavaatimuksesta vähintään seuraavat erät:
- Kiinteä lisäpääomavaatimus suhteessa kokonaisriskin määrään (%)
 - Muuttuva lisäpääomavaatimus suhteessa kokonaisriskin määrään (%)
 - Rahoitusjärjestelmän kannalta merkittävän luottolaitoksen pääomavaatimus suhteessa kokonaisriskin määrään (%)
- ~~(75)~~(74) Edellä tarkoitetut lisäpääomavaatimukset eivät koske kuitenkaan SipaL 6 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuja sijoituspalveluyrityksiä.
- ~~(76)~~(75) Finanssivalvonta suositaa, että vakavaraisuutta kuvaavista tunnusluvuista esitetään laskentakaavat ja laskentaperusteet. Suhdeluvut ja prosenttimääräiset tiedot tulisi esittää vähintään desimaalin tarkkuudella.
- ~~(77)~~(76) Kun valvottava on päättänyt käyttää taloudellisen pääoman mallia riskien mittaamiseksi, on suositeltavaa, että se ilmoittaa myös käyttämänsä mallin mukaisesti lasketun taloudellisen pääoman tarpeen euromääräisenä.

8.7.1 Taloudellista asemaa koskevien tietojen julkistaminen liittyen vakavaraisuuteen

~~(78)~~(77) Taloudellista asemaa koskevien tietojen julkistamisesta liittyen vakavaraisuuteen (ns. Pilari 3 – tiedot) säädetään LLL 10 luvun 12 §:n 1 momentissa ja tilinpäätös- ja toimintakertomusA 12 §:n 1 momentissa.

~~(79)~~(78) EU:n vakavaraisuusasetuksen (CRR) kahdeksas osa laitosten tiedonantovelvollisuudesta sisältää yksityiskohtaiset vaatimukset julkistettavista tiedoista (pilari 3 -julkistamisvaatimukset) ja se on valvottavia suoraan velvoittava. Finanssivalvonnan määräyksissä ja ohjeissa 25/2013 "Vakavaraisuuden laskenta ja suuret asiakasriskit" **luvussa 1215 "Vakavaraisuustietojen julkistaminen" on koottu tietojen julkistamiseen liittyviä täydentäviä määräyksiä ja ohjeita "Vähimmäisomavaraisuusaste" ja luvussa 13 "Vakavaraisuustietojen julkistaminen" on annettu joitakin täydentäviä määräyksiä ja ohjeita. Tekninen täytäntöönpanostandardi vähimmäisomavaraisuusasteen (Leverage Ratio) julkistamisvaatimuksista löytyy EU:n virallisesta lehdestä (linkki: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:JOL_2016_039_R_0004). Euroopan pankkiviranomaisen (EBA) julkaisemat ohjeet Pilari 3 -tietojen löytyvät EBA:n verkkopalvelusta (<http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Saantely/Sektorikohtainen/Pages/CRDIV.aspx>, kohdasta "Regulation and policy (EBA)" pääsee EBA:n verkkopalveluun). Aiheeseen liittyviä kysymyksiä ja vastauksia (Q&A) on mahdollisuus tarkastella EBA:n Interactive Single Rulebook -linkin kautta (<http://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/single-rulebook>). **(Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).****

8.7.2 Maakohtainen raportointi

~~(80)~~(79) Luottolaitoksen on, jollei vastaavasta velvollisuudesta säädetä muualla laissa, ilmoitettava tilinpäätöksensä yhteydessä LLL 10 luvun 12 §:n 2 ja 3 momentin mukaiset tiedot.

~~(81)~~(80) Tilinpäätös- ja toimintakertomusA 12 § 1 momentin mukaan toimintakertomuksessa on ilmoitettava, miten kirjanpitovelvollinen julkistaa lain 10 luvun 12 §:n mukaiset taloudellista asemaansa koskevat tiedot.

OHJE (kohta 8 12)

~~(82)~~(81) CRD IV 89 artiklaan liittyviä kysymyksiä ja vastauksia (Q&A) on mahdollisuus tarkastella EBA:n Interactive Single Rulebook-linkin kautta. (<https://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/single-rulebook/interactive-single-rulebook/-/interactive-single-rulebook/toc/2>)

8.7.3 Vakavaraisuuden tukemisesta annettavat tiedot

~~(83)~~(82) Tilinpäätös- ja toimintakertomusA 12 §:ssä säädetään muista toimintakertomuksessa esitettävistä tiedoista, mukaan lukien tiedoista, jotka TYL 2 §:ssä tarkoitettuun yhteenliittymään kuuluvan kirjanpitovelvollisen on annettava

OHJE (kohta 8 34)

~~(84)~~(83) Finanssivalvonta suosittelee, että talletuspankki tekee selkoa sen kannatusmaksuvastuun kokonaismäärästä, jonka pankkiin vakuusrahaston tekemien avustuspäätösten perusteella odotetaan vastaisuudessa kohdistuvan, mikäli tällainen vastuu on pankin taloudellisen aseman kannalta merkittävä.

8.7.4 Konsolidointiryhmän sisäisen rahoitustukisopimuksen julkistaminen

~~(85)~~(84) Rahoitustukisopimuksen osapuolena olevien yritysten julkistamisvaatimuksista säädetään LLL 9 a luvun 9 §:ssä ja tilinpäätös- ja toimintakertomusA 12 §:n 5 momentissa.

8.8 Osakeyhtiömuotoisen kirjanpitovelvollisen toimintakertomus

~~(86)~~(85) OYL:a noudatetaan osakeyhtiömuotoisen kirjanpitovelvollisen toimintakertomuksen laadinnassa LLL:ssa säädetyin osin.

8.9 Osuuskuntamuotoisen kirjanpitovelvollisen toimintakertomus

~~(87)~~(86) OKL:a noudatetaan osuuskuntamuotoisen kirjanpitovelvollisen toimintakertomuksen laadinnassa LLL:ssa säädetyin osin.

8.9.1 Talletuspankkien yhteenliittymän toimintakertomus

~~(88)~~(87) Tilinpäätös- ja toimintakertomusA 12 §:ssä säädetään tiedoista, jotka TYL 2 §:ssä tarkoitettuun yhteenliittymään kuuluvan kirjanpitovelvollisen tulee antaa.

OHJE (kohdat ~~879~~ - ~~9089~~)

~~(89)~~(88) Finanssivalvonta suosittaa, että talletuspankkien yhteenliittymän toimintakertomuksessa tehdään selko yhteenliittymän luonteesta ja juridisesta rakenteesta sekä yhteenliittymän sisäisistä ohjaus-, valvonta- ja tukikeinoista.

~~(90)~~(89) Finanssivalvonta suosittaa, että toimintakertomuksesta käy ilmi keskusyhteisön jäseniksi tilikauden aikana tulleet ja jäsenyydestä eronneet luottolaitokset sekä muut merkittävät muutokset yhteenliittymän laajuudessa ja rakenteessa.

8.10 Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän toimintakertomus

~~(91)~~(90) Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän vakavaraisuus lasketaan RavaA:n mukaisesti.

~~(92)~~(91) Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän toimintakertomuksessa annetaan tiedot, jotka on mainittu rahoitus- ja vakuutusryhmittymän konsernitilinpäätöksestä annetun valtioneuvoston asetuksen (89/2002) 5 §:ssä.

OHJE (kohdat ~~923~~ - ~~945~~)

~~(93)~~(92) Finanssivalvonta suosittaa, että silloin, kun rahoitus- ja vakuutusryhmittymän emoyrityksen toimintakertomukseen sovelletaan LLL:a ja tilinpäätös- ja toimintakertomusA:ta, toimintakertomus laaditaan näiden määräysten ja ohjeiden mukaisesti.

~~(94)~~(93) Finanssivalvonta suosittaa, että rahoitus- ja vakuutusryhmittymän toimintakertomuksessa annetaan edellä mainittujen tietojen lisäksi taloudellista asemaa koskevana keskeisenä tunnuslukuna tieto ryhmittymän vakavaraisuudesta.

~~(95)~~(94) Finanssivalvonta suosittelee, että toimintakertomuksessa ilmoitetaan erikseen 1) ryhmittymän omat varat, 2) rahoitustoimialan omien varojen vähimmäismäärä, 3) vakuutus-toimialan omien varojen vähimmäismäärä sekä 4) omien varojen ja rahoitus- ja vakuutus-toimialojen omien varojen vähimmäismäärien erotus.

9 Konsernitilinpäätös

- (1) KPL:n mukaan valvottavan luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen, joka on emoyritys, on laadittava konsernitilinpäätös, johon on yhdistelty konserniyritysten tilinpäätökset. Emoyrityksen on yhdisteltävä konsernitilinpäätökseen osakkuus- ja yhteisyritykset KPL:ssa määritellyllä tavalla. Tytäryrityksellä, osakkuusyrityksellä ja yhteisyrityksellä tarkoitetaan KPL:ssa määriteltyä tytär-, osakkuus- ja yhteisyritystä.
- (2) LLL 12 luvun 10 §:n 1 momentin perusteella luottolaitoksen, joka on konsernin emoyritys tai sellainen EU:n vakavaraisuusasetuksen 4 artiklan 15 kohdassa tarkoitettu emoyritys, joka on mainitun asetuksen mukaisen konsolidoidun valvoinnin kohteena, kuten esimerkiksi säästöpankki tai hypoteekkiyhdistys, on velvollinen laatimaan konsernitilinpäätöksen.
- (3) Yhdisteltävät yritykset voivat olla luottolaitoksia, rahoituslaitoksia, sijoituspalveluyrityksiä, rahastoyhtiöitä, palveluyrityksiä tai muita yrityksiä.

MÄÄRÄYS (kohta 4)

- (4) Tytäryritykset yhdistellään hankintamenomenetelmällä, osakkuusyritykset pääomaosuusmenetelmällä ja yhteisyritykset KPL 6 luvun 15 §:n mukaisen omistusuuden perusteella
- (5) Konsernitilinpäätös sisältää seuraavat osat:
 - tase
 - tuloslaskelma
 - rahoituslaskelma
 - liitetiedot.
- (6) Tilinpäätös- ja toimintakertomusA 13 §:n mukaan valvottava laatii rahoituslaskelman edellistä vuotta koskevine vertailutietoineen.

OHJE (kohta 7)

- (7) Finanssivalvonta suosittaa, että rahoituslaskelman laatimisessa noudatetaan ensisijaisesti IAS 7 -standardia *Rahavirtalaskelmat*.

OHJE (kohta 8)

- (8) Finanssivalvonta suosittaa, että konsernitilinpäätökseen liitettävässä emoyrityksen toimintakertomuksessa ilmoitetaan konsernista näiden määräysten ja ohjeiden luvun 8 mukaiset tiedot.

9.1 Laatimisvelvollisuus

- (9) KPL:n mukaan valvottavan, joka on emoyritys ja sillä on KPL:n mukainen määräysvalta, on laadittava konsernitilinpäätös. Lisäksi LLL:n perusteella EU:n vakavaraisuusasetuksen (CRR) 4 artiklan 15 kohdan mukaisen emoyrityksen, joka on konsolidoidun valvonnan kohteena, on laadittava konsernitilinpäätös.

MÄÄRÄYS (kohdat 10 - 12)

- (10) Kun emoyritys arvioi, käyttääkö se KPL 1 luvun 5 §:n 2 momentin mukaista tosiasiallista määräysvaltaa erityistä tarkoitusta varten perustettuun yksikköön eli strukturoituun yhteisöön, tulee arviointi määräysvallan olemassa olosta perustua IFRS 10:n *Konsernitilinpäätös* vaatimuksiin, jotka viittaavat siihen, että emoyrityksellä on määräysvalta. Strukturoidulla yhteisöllä tarkoitetaan yhteisöä, joka on muodostettu siten, etteivät äänioikeudet tai muut vastaavanlaiset oikeudet ole ratkaiseva tekijä päätettäessä, kenellä on määräysvalta yhteisöön.
- (11) Sellainen emoyritys, joka itse on toisen valvottavan tai omistusyhteisön tytäryritys, on velvollinen laatimaan konsernitilinpäätöksen. Laatimisvelvollisuudesta voidaan poiketa ainoastaan, jos siihen on KPL:ssa tarkoitettu peruste eikä OYL:n tai OKL:n vaatimuksesta laatia konsernitilinpäätös muuta johdu.
- (12) Valvottava, jolla on omistusosuuksia yhdessä tai useammassa osakkuus- tai yhteisyrityksessä, mutta ei yhdessäkään tytäryrityksessä, ei ole velvollinen laatimaan konsernitilinpäätöstä. Tällöin valvottavan on esitettävä tilinpäätöksen liitetietona yhden viidesosan tai sitä suuremman omistusosuuden kohteena olevasta yrityksestä nimi, kotipaikka ja omistusosuus sekä viimeksi laaditun tilinpäätöksen mukainen oma pääoma ja tilikauden voitto tai tappio. Tällaisessa tilanteessa tarpeelliset lisätiedot tulee antaa liitetietoina, mikäli oikeiden ja riittävien tietojen yleisvaatimus niin edellyttää.

9.2 Konsernitilinpäätöksen laajuus

- (13) KPL 6 luvun 3 §:n perusteella tytäryhtiö voidaan jättää yhdistelemättä.
- (14) LLL 12 luvun 10 §:n 4 momentin perusteella tietyn kokokriteerin täyttävä tytäryritys tai omistusyhteisyritys voidaan jättää yhdistelemättä.

OHJE (kohta 15)

- (15) Finanssivalvonta suosittelee, että KPL:n, LLL:n ja näiden määräysten ja ohjeiden lisäksi valvottava noudattaa soveltuvin osin kirjanpitolautakunnan [7.11.2006/23.3.2017](#) antamaa yleisohjetta konsernitilinpäätöksen laatimisesta (*Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018*).

9.3 Rahoitusleasingsopimukset

- (15)(16) LLL 12 luvun 10 §:n 2 momentin mukaan tilanteessa, jossa luottolaitos on tehnyt vuokrasopimuksen, jonka kohteena olevaan hyödykkeeseen perustuvat riskit ja edut siirtyvät olennaisilta osin vuokralleottajalle sopimuskauden alkaessa, vuokralleantaja merkitsee hyödykkeen konsernitilinpäätökseensä siten kuin se olisi myyty ja vuokralleottaja siten, kuin se olisi ostettu. Merkitsemisessä ja esittämisessä tilinpäätöksessä noudatetaan kansainvälistä IAS 17-standardia *Vuokrasopimukset*.

~~(16)~~(17) Konsernitilinpäätöksessä rahoitusleasingsopimukset määritellään ja kirjataan IAS 17:n Vuokrasopimukset kappaleiden IAS 17.4 - 17.29 ja IAS 17.36 - 46 mukaisesti.

9.3.1 Myynti- ja takaisinvuokraus

~~(17)~~(18) Konsernitilinpäätöksessä myynti- ja takaisinvuokraussopimuksia käsitellään IAS 17.58 – 17.63:n säännösten mukaisesti.

9.4 Konsernitase ja -tuloslaskelma sekä liitetiedot

MÄÄRÄYS (kohdat 19 - 21)

~~(18)~~(19) Luottolaitoksen ja muun pääasiallisena toimintanaan LLL:ssa tarkoitettua toimintaa harjoittavan rahoituslaitoksen sekä luottolaitoksen omistusyhteisön konsernitase ja konsernituloslaskelma on laadittava tilinpäätös- ja toimintakertomusA 5 luvun ja näiden määräysten ja ohjeiden mukaisesti.

~~(19)~~(20) Sijoituspalveluyrityksen ja rahoituslaitoksen, joka harjoittaa pääasiallisena toimintanaan arvopaperikauppaa ja SipaL 2 luvun 3 §:ssä tarkoitettua toimintaa, sekä sijoituspalveluyrityksen omistusyhteisön konsernitase ja konsernituloslaskelma on laadittava tilinpäätös- ja toimintakertomusA 5 luvun ja näiden määräysten ja ohjeiden mukaisesti.

~~(20)~~(21) Tuloslaskelman ja taseen esittämistapaa ei saa muuttaa, jollei siihen ole erityistä syytä. Jos esittämistapaa muutetaan, syy muutokseen on ilmoitettava liitetiedoissa.

9.5 Talletuspankkien yhteenliittymän yhdisteltyä tilinpäätöstä koskevat erityismääräykset

~~(21)~~(22) TYL 9 §:n 2 momentin mukaan keskusyhteisön on laadittava keskusyhteisön ja sen jäsenluottolaitosten tilinpäätösten tai konsernitilinpäätösten yhdistelmänä tilinpäätös noudattaen KPL 7 a luvun 1 §:ssä tarkoitettuja kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja, jollei jäljempänä tässä momentissa toisin säädetä. Yhdistelty tilinpäätös käsittää myös sellaiset yhteisöt, joissa edellä tarkoitetuilla yhteisöillä yhdessä on KPL:n 1 luvun 5 §:n tarkoitettu määräysvalta. Siltä osin kuin kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja ei voida soveltaa yhteenliittymän erityisen rakenteen vuoksi, keskusyhteisön hallituksen on hyväksyttävä vastaavat, yhteenliittymän rakenteeseen soveltuvat tilinpäätösperiaatteet.

9.6 Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän konsernitilinpäätös

~~(22)~~(23) Listaamattoman rahoitus- ja vakuutusryhmittymän konsernitilinpäätöksen laadinnassa noudatetaan RavaL 4 luvun tilinpäätöstä koskevia säännöksiä ja lain nojalla annettua valtioneuvoston asetusta (89/2002) rahoitus- ja vakuutusryhmittymän konsernitilinpäätöksestä.

~~(23)~~(24) Tilinpäätös- ja toimintakertomusA 30 §:n mukaan tytäryrityksenä olevan vakuutusyhtiön tilinpäätös yhdistellään konsernitilinpäätökseen tämän asetuksen säännöksiä noudattaen, jos tytäryrityksen toimialan osuus on vähemmän kuin kymmenesosa kaikista rahoitus- ja vakuutusalan yrityksistä. Toimialan osuus määräytyy RavaL4 §:n 2 momentin mukaisesti.

~~(24)~~(25) LLL 12 luvun 10 §:n 5 momentin mukaan, jos luottolaitoksen tai omistusyhteisön konserniin kuuluu vakuutusyhtiö tai siihen rinnastettava ulkomainen vakuutuslaitos, konsernitilinpäätös voidaan laatia tämän luvun (LLL 12 luku) estämättä siten kuin Raval 3 luvussa säädetään, jos se on tarpeen oikean ja riittävän kuvan saamiseksi konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

10 Taloudelliset katsaukset

10.1 Soveltaminen

- (1) Näissä määräyksissä ja ohjeissa taloudellisilla katsauksilla (katsaus) tarkoitetaan AML:n 7 luvun 10 §:n mukaista puolivuosikatsausta. Lisäksi näissä määräyksissä ja ohjeissa taloudellisilla katsauksilla tarkoitetaan mahdollisia yhtiön säännöllisesti kolmelta ja yhdeksältä kuukaudelta julkistamia toimintansa tulosta ja taloudellista asemaa koskevia tietoja. Termi ”taloudellinen katsaus” kattaa LLL 12 luvun 12 §:n termin ”osavuosikatsaus”.
- (2) Näitä taloudellisen katsauksen laatimisesta annettavia määräyksiä ja ohjeita sovelletaan seuraaviin Finanssivalvonnan valvottaviin:
 - LLL:ssa tarkoitettu talletuspankki (LLL 12 luku 12 § 1 momentti) lukuun ottamatta talletuspankkien yhteenliittymän jäsenluottolaitoksia. (TYL 9 § 1 momentti)
 - Omistusyhteisö, joka on talletuspankin emoyritys. (LLL 12 luku 12 § 5 momentti)
 - Talletuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisö. (LLL 12 luku 12 § 4 momentti ja TYL 9 § 4 momentti)
- (3) LLL 12 luvun 12 §:n 5 momentin mukaan sellaisen talletuspankin, jonka emoyritys julkistaa osavuosikatsauksen, ei tarvitse laatia osavuosikatsausta.
- (4) Sellainen valvottava, jonka osakkeita, osakkeisiin oikeuttavia arvopapereita tai näihin rinnastettavia arvopapereita on säännellyllä markkinalla kaupankäynnin kohteena, tai jos valvottavan joukkovelkakirja, muu velkasitoumus tai muu arvopaperi (esim. warrantti) on säännellyllä markkinalla kaupankäynnin kohteena ja jos valvottavan säännöllisen tiedonantovelvollisuuden kotivaltio on AML 7 luvun 3 §:n nojalla Suomi, noudattaa valvottava AML 7 luvun säännöllisen tiedonantovelvollisuuden säännöksiä.

MÄÄRÄYS (Kohdat 5 – 7)

- (5) Lisäksi edellä kohdassa (4) mainittujen valvottavien tulee taloudellisten katsausten selostusosassa esittää tiedot vakavaraisuudesta näiden määräysten ja ohjeiden luvun 10.2.1 Selostusosa kohdan (15) alakohtien 6 ja 7 mukaisesti.
- (6) Jos valvottava julkistaa puolivuosikatsauksen lisäksi myös osavuosikatsauksen kolmelta ja yhdeksältä kuukaudelta, tulee näiden määräysten ja ohjeiden luvun 10.2.1 Selostusosa kohdan (15) alakohtien 6 ja 7 mukaiset tiedot vakavaraisuudesta ilmoittaa.
- (7) Valvottavan, joka laatii vapaaehtoisesti tilinpäätöksensä tai konsernitilinpäätöksensä IFRS-säännösten mukaisesti, mutta ei laadi mitään taloudellista katsausta IAS 34 -standardin

Osavuosikatsaukset mukaisesti, tulee laatia taloudelliset katsauksensa näiden määräysten ja ohjeiden mukaisesti.

OHJE (kohta 8)

- (8) Näitä määräyksiä ja ohjeita taloudellisten katsausten laatimisesta suositellaan noudatettavaksi soveltuvin osin taloudellisissa katsauksissa, joita laativat ja julkaisevat Finanssivalvonnan muut kuin edellä kohdassa (1) mainitut valvottavat, kuten sijoituspalveluyritykset tai muut luottolaitokset kuin talletuspankit tai näiden omistusyhteisöt.

10.2 Taloudellisten katsausten laatiminen

- (9) Talletuspankin on laadittava taloudellinen katsaus LLL 12 luvun 12 §:n 1 ja 2 momenttien mukaisesti.
- (10) AML 7 luvun 11 §:n 2 ja 3 momentin mukaan puolivuositarkastuksessa on oltava selostusosa ja taulukko-osa.

MÄÄRÄYS (kohdat 11 - 13)

- (11) Taloudellinen katsaus on annettava konsernin tietoina, mikäli valvottava laatii konsernitilinpäätöksen. Katsaus on laadittava hyvän kirjanpitotavan mukaisesti, ja sen tulee antaa oikea ja riittävä kuva valvottavan toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Katsaus laaditaan soveltuvin osin valvottavan tilinpäätöksessään noudattamien periaatteiden mukaisesti. Katsauksen lyhytkautisuudesta huolimatta raportoinnin tarkkuustaso ei saisi olennaisesti poiketa tilinpäätöksessä noudatetusta.
- (12) Vertailutiedot on ryhmiteltävä siten, että ne vastaavat viimeksi päättyneeltä katsauskaudelta esitettyjä lukuja ja tarvittaessa niitä on oikaistava, jolloin oikaisun perusteet ilmoitetaan taloudellisessa katsauksessa. Lisäksi on esitettävä olennaisilta osin katsauksen laadinnassa sovellettujen uusien laatimisperiaatteiden vaikutukset talletuspankin tulokseen ja taloudelliseen asemaan.
- (13) Jos katsauskauteen sisältyy seikkoja, jotka eivät toistu seuraavalla katsauskaudella, on näistä mainittava kaikissa asianomaiselta tilikaudelta laadittavissa taloudellisissa katsauksissa oikean ja riittävän kuvan antamiseksi kunkin katsauskauden toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tällaisia seikkoja voivat olla huomattavat osingot tilikauden ensimmäisellä katsauskaudella tai merkittävät yksittäiset omaisuuden myyntivoitot.

10.2.1 Selostusosa

MÄÄRÄYS (kohdat 14 - 15)

- (14) Selostusosassa tulee esittää tiedot valvottavan toiminnasta, tuloskehityksestä ja siihen vaikuttaneista poikkeuksellisista seikoista sekä varojen, velkojen, taseen ulkopuolisten sitoumusten ja toimintaympäristön merkittävistä muutoksista katsauskaudelta. Lisäksi on esitettävä selostus olennaisista katsauskauden jälkeisistä tapahtumista, joilla on vaikutusta valvottavan taloudelliseen asemaan, sekä annettava kuvaus valvottavan liiketoimintaan liittyvistä merkittävistä lähiajan riskeistä ja epävarmuustekijöistä.
- (15) Edellä kohdassa (14) selostettaviin seikkoihin kuuluvat ainakin seuraavat asiat:

1. Uusien toimintojen aloittaminen ja merkittävät investoinnit, rationalisointitoimenpiteet, yrityskaupat, toimiala- ja yritysdivestoinnit sekä toimintojen lopettaminen.

2. Tärkeät uudet tuotteet ja markkina-alueet sekä muutokset markkina-asemassa.

3. Merkittävät yksittäiset omaisuuserien myyntivoitot ja -tappiot sekä suuret arvonalentumiskirjaukset.

4. ~~Lainojen ja muiden saamisten arvonalentumistappioiden kehitys.~~ Jaksotettuun hankintamenoon kirjattujen rahoitusvarojen odotettavissa olevien luottotappioiden kehitys (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).

5. Arvio valvottavan todennäköisestä tulevasta kehityksestä tilikautena, kuten niistä on suositettu toimintakertomuksessa esitettävien tietojen osalta (Luku 8.6.4).

6. Vakavaraisuudesta esitettävät tiedot, kuten niistä on suositettu toimintakertomuksessa esitettävien tietojen osalta (luku 8.7) seuraavin täsmennyksin:

- Vakavaraisuustiedot annetaan vähintään katsauskaudelta ja edellisen tilikauden päätymisajankohdalta.
- Tiedot annetaan ainoastaan konsolidoidusta vakavaraisuudesta, mikäli valvottava kuuluu konsolidointiryhmään.
- On myös ilmoitettava tieto siitä, onko valvottava saanut luvan valvontaviranomaiselta tilikauden aikana kertyneen taloudellisen katsauksen osoittaman voiton vähennyseriineen sisällyttämiseksi ydinpääomaan.

7. Vakavaraisuuden tukemisesta annettavat tiedot, kuten niistä on suositettu toimintakertomuksessa esitettävien tietojen osalta (Luku 8.7.3).

(16) Jos valvottava julkistaa LLL 10 luvun 12 §:n 1 momentin mukaisesti vakavaraisuustiedot myös taloudellisessa katsauksessa, sen tulee noudattaa EU:n vakavaraisuusasetuksen (CRR) artiklan 431 kohdan 3 mukaan vahvistamaansa virallista toimintalinjaa.

10.2.2 Taulukko-osa

MÄÄRÄYS (kohdat 17 - 18)

(17) Taloudellisen katsauksen taulukko-osassa on esitettävä seuraavat tiedot:

1. Tuloslaskelma tarkasteltavana olevalta osavuosi-/puolivuosisijaksolta ja kuluvan tilikauden alusta osavuosi-/puolivuosisijakson loppuun sekä vertailutuloslaskelmat kuluvaa tilikautta välittömästi edeltävän tilikauden vastaavilta ajanjaksoilta (tarkasteltavana olevalta jaksolta ja tilikauden alusta osavuosi-/puolivuosisijakson loppuun).

2. Tase ja taseen ulkopuoliset sitoumukset tarkasteltavana olevan osavuosi-/puolivuosisijakson ja vertailutase ja taseen ulkopuoliset sitoumukset kuluvaa tilikautta välittömästi edeltävän tilikauden lopussa.

(18) Taulukko-osassa on esitettävä ainakin seuraavat tiedot:

1. Tuloslaskelma, tase ja taseen ulkopuoliset sitoumukset on esitettävä ainakin sillä tarkkuudella kuin tilinpäätös- ja toimintakertomusA:n liitteissä edellytetään lukuun ottamatta tekstin sisennettyjä osia.

2. Mikäli valvottava laatii vapaaehtoisesti IFRS-tilinpäätöksen, mutta ei laadi IAS 34 standardin *Osavuosikatsaus* mukaista osavuosikatsausta, valvottavan on noudatettava taulukko-osassa tilinpäätöksen kanssa johdonmukaisia kaavoja ja nimikkeitä.

3. Johdannaissopimuksia, vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat tiedot esitetään taulukko-osassa olennaisilta osilta siten, kuin niistä määrätään tilinpäätösten osalta.

10.2.3 Osavuosi-/puolivuosijaksokohtainen tulosvertailu

OHJE (kohta 19)

- (19) Finanssivalvonta suositaa, että tuloslaskelma esitetään osavuosi-/puolivuosijaksolta, kumulatiivisesti edellisestä tilinpäätöksestä lähtien sekä vertailutietoina edeltävän vuoden vastaavilta jaksoilta. Tuloslaskelma voidaan esittää lyhennettynä, niin että se sisältää toimialan kannalta merkitykselliset tuloslaskelmarivit. Vain yhden osavuosi-/puolivuosikatsauksen laativan valvottavan ei tarvitse ottaa huomioon tätä suositusta.

10.3 Tilintarkastajien lausunto

MÄÄRÄYS (kohta 20)

- (20) Näiden määräysten ja ohjeiden soveltamisalaan kuuluvien valvottavien tulee noudattaa AML 7 luvun 12 §:ä.

OHJE (kohta 21)

- (21) Finanssivalvonta suositaa, että tilintarkastajat tarkastavat taloudellisen katsauksen.

10.4 Taloudellisen katsauksen julkistaminen

- (22) Taloudellisen katsauksen julkistamiseen sovelletaan LLL 12 luvun 12 §:n 3 momenttia. TYL 9 §:n 4 momentin mukaan keskusyhteisön jäsenluottolaitoksen on annettava jokaiselle sitä pyytävälle jäljennös yhdistelystä taloudellisesta katsauksesta niin kuin luottolaitostoiminnasta annetun lain 12 luvun 11 §:ssä säädetään.

- (23) AML 7 luvun 10 §:n 2 momentin mukaan puolivuositarkastuksen julkistamisajankohta on julkistettava heti, kun siitä on päätetty.

OHJE (kohta 24)

- (24) Finanssivalvonta suositaa, että myös muiden taloudellisten katsausten julkistamisajankohta julkistetaan heti, kun siitä on päätetty.

11 Taseen ja tuloslaskelman kaavojen täyttäminen

11.1 Soveltamisala

- (1) Tässä luvussa käsitellään tilinpäätös- ja toimintakertomusA 4 ja 5 §:n tuloslaskelman ja taseen kaavan täyttöohjeita.

11.2 Luottolaitoksen tase

- (2) Tilinpäätös- ja toimintakertomusA 5 §:n 1 momentin mukaan luottolaitos ja muu pääasiallisena toimintanaan LLL 1 luvun 5 §:n 1 momentissa tarkoitettua toimintaa harjoittava rahoituslaitos laatii taseensa näiden määräysten ja ohjeiden liitteessä 1 esitettävää kaavaa noudattaen.
- (3) Tilinpäätös- ja toimintakertomusA 6 – 10 §:ssä on yleissäännöksiä taseen esittämistavan jatkuvuudesta, kaavasta poikkeamisesta ja yksityiskohtaisemmasta esittämisestä sekä erien yhdistelemisestä ja poisjättämisestä.

11.3 Sijoituspalveluyrityksen tase

- (4) Sijoituspalveluyrityksen sekä rahoituslaitoksen, joka pääasiallisena toimintanaan käy kaupaa rahoitusvälineillä omaan lukuun tai harjoittaa SipaL 2 luvun 3 §:ssä tarkoitettua toimintaa, laatii taseensa näiden määräysten ja ohjeiden liitteen 2 kaavan mukaan.

11.4 Tasekaavan täyttäminen

VASTAAVAA

- (5) Vaadittaessa maksettavina saamisina pidetään tilinpäätös- ja toimintakertomusA 5 §:n 3 momentin mukaisia saamisia.

Käteiset varat

MÄÄRÄYS (kohta 6)

- (6) Erään luetaan
- lailliset maksuvälineet, mukaan lukien ei-euromääräiset setelit ja kolikot

- sellaiset Suomen Pankilta olevat vaadittaessa maksettavat saamiset, jotka ovat helposti milloin tahansa valvottavan käytettävissä
- vaadittaessa maksettavat saamiset sellaisessa valtiossa toimivalta keskuspankilta, jossa luottolaitoksella on toimintaa, jossa se tarjoaa palveluja tai jossa se muusta syystä on läsnä.

Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset

MÄÄRÄYS (kohdat 7 - 9)

- (7) Erään luetaan keskuspankkien rahapoliittisten operaatioiden vakuuksiksi hyväksyttävät saamistodistukset. Saamistodistus merkitään tähän erään sen luonteen mukaan eikä sen mukaan, onko valvottava itse oikeutettu keskuspankkirahoitukseen.
- (8) Saamistodistuksia ovat kaikki jälkimarkkinakelpoiset velkainstrumentit, kuten valtion velkasitoumukset, kuntatodistukset, valtion ja muut julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat joukko-velkakirjalainat, pankkien sijoitustodistukset, yritystodistukset, pankkien ja yritysten liikkeeseen laskemat joukkovelka- ja vaihtovelkakirjalainat.
- (9) Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset voidaan luokitella käytetyn liike-toimintamallin mukaan joko jaksotettuun hankintamenuun, käypään arvoon tulosvaikutteisesti tai käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta IFRS 9.4.1.1-4.1.3 mukaisesti arvostusta varten eräpäivään asti pidettäviin, myytävissä oleviin tai kaupankäyntitaroituksessa pidettäviin rahoitusvaroihin. (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).

OHJE (kohta 10)

- (10) EKPJ:n/EKP:n perussäännön mukaisesti kaiken eurojärjestelmän luotonannon on perustuttava riittäviin vakuuksiin. Eurojärjestelmä hyväksyy rahapoliittisten operaatioidensa vakuuksiksi laajan joukon sekä valtioiden että yksityisten yritysten liikkeeseen laskemia arvopapereita ja lisäksi ei-jälkimarkkinakelpoisia omaisuuseriä. Molempien ryhmien arvopapereita voidaan käyttää eurojärjestelmän rahapoliittisissa operaatioissa vakuutena. Lista vakuuksiksi kelpaavista arvopapereista on luettavissa EKP:n kotisivulta

<http://www.ecb.int/mopo/assets/assets/html/index.en.html>

Saamiset luottolaitoksilta

MÄÄRÄYS (kohdat 11 - 13)

- (11) Erään luetaan muut kuin vaadittaessa maksettavat saamiset keskuspankeilta, mukaan lukien vähimmäisvarantotalletukset, sekä LLL:ssa tarkoitetuille luottolaitoksille ja niitä vastaaville ulkomaisille luottolaitoksille annetut luotot, niihin tehdyt talletukset riippumatta siitä, minkä nimisinä ne itse asiassa on tehty, sekä takausten ja muiden taseen ulkopuolisten sitoumusten perusteella velkojille maksetut määrät. Keskuspankki- ja luottolaitossaamiset käsittävät myös näissä olevat selvityssaamiset.
- (12) Toisen luottolaitoksen kanssa tehdyt aidot takaisinostosopimukset kirjataan näiden määräysten ja ohjeiden luvun 4.1.4 mukaisesti.

- (13) Saamiset luottolaitoksilta luokitellaan ~~lainoiksi ja saamisiksi. Tase-erään ei merkitä sellaisia luottolaitoksilta olevia saamisista, jotka ovat jälkimarkkinakelpoisia.~~ liiketoimintamallin mukaan jaksotettuun hankintamenoön kirjattaviksi rahoitusinstrumenteiksi IFRS 9.4.1.1-4.1.2 ja IFRS 9.4.1.3 mukaisesti tai käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi IFRS 9.4.1.4 mukaisesti (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).

Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä

MÄÄRÄYS (kohdat 14 - 16)

- (14) Erään luetaan
- muille kuin luottolaitoksille ja keskuspankeille myönnetty luotot ja muut vastaavat saamiset
 - takausten ja muiden taseen ulkopuolisten sitoumusten perusteella velkojille maksetut määrät
 - saamiset LLL 1 luvun 16 §:n mukaiseen luottolaitoksen konsolidointiryhmään kuuluvilta omistusyhteisöiltä, rahoituslaitoksilta ja palveluyrityksiltä.
- (15) Tase-erään ei merkitä jälkimarkkinakelpoisia saamisista.

- ~~(16)~~ Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä luokitellaan ~~lainoiksi ja saamisiksi. Lainoihin ja muihin saamisiin ei kuitenkaan voi luokitella sellaista sijoitusta, jota sen liikkeeseenlaskijan kannalta on pidettävä oman pääoman ehtoisena rahoitusinstrumentina.~~ liiketoimintamallin mukaan jaksotettuun hankintamenoön kirjattaviksi rahoitusinstrumenteiksi IFRS 9.4.1.1- 4.1.2 mukaisesti. Jos IFRS 9:n SPPI-testi ei kuitenkaan täyty, niin kyseiset saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä tulee kirjata IFRS 9.4.1.4 käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).

Leasingkohteet

MÄÄRÄYS (kohdat 17 - 18)

- ~~(16)~~(17) Erään luetaan leasingsopimuksin vuokralle annetun omaisuuden poistamaton hankintameno sekä leasingkohteiden ennakkomaksut.
- ~~(17)~~(18) Mikäli rahoitusleasingsopimus on käsitelty hyödykkeen myyntinä IAS 17 *Vuokrasopimukset* mukaisesti KPL 5 luvun 5 b §:n perusteella, tulee saamiset eritellä liitetiedoissa.

Saamistodistukset

MÄÄRÄYS (kohdat 19 - 20)

- ~~(18)~~(19) Saamistodistuksia ovat kaikki jälkimarkkinakelpoiset velkainstrumentit.
- ~~(19)~~(20) Saamistodistukset luokitellaan ~~IAS 39:n mukaista arvostusta varten kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin, myytävissä oleviin tai eräpäivään asti pidettäviin rahoitusvaroihin.~~ IFRS 9 mukaisen liiketoimintamallin mukaan joko jaksotettuun hankintamenoön kirjatuiksi rahoitusinstrumenteiksi, käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi rahoitusvaroiksi tai käypään arvoon laajaan tulokseen kirjattaviksi rahoitusvaroiksi IFRS 9.4.1.1-4.1.3 mukaisesti.

Erikseen käypään arvoon tulosvaikutteisista rahoitusvaroista on luokiteltava kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).

Osakkeet ja osuudet

MÄÄRÄYS (kohdat 21 - 23)

- ~~(20)~~(21) Erään merkitään osakkeet, kantarahasto ja sijoitusosuudet ja muut sellaiset osuudet, jotka tuottavat oikeuden yhteisön omaan pääomaan. Osakkeisiin ja osuuksiin rinnastetaan niiden merkintään tai tuottoon oikeuttavat todistukset sekä rahasto-osuudet. Oman pääoman ehtoinen instrumentti on määritelty IAS 32.11:ssä.
- ~~(21)~~(22) Takaisin hankittuja omia osakkeita ei merkitä tähän erään, vaan ne tulee vähentää omasta pääomasta.
- ~~(22)~~(23) Osakkeet ja osuudet luokitellaan ~~arvostusta varten kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin rahoitusvaroihin ja velkoihin tai myytävissä oleviin rahoitusvaroihin~~. valitun liiketoimintamallin mukaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi tai yksittäistapauksissa käypään arvoon muiden laajan tuloksen eriin kirjattaviksi rahoitusvaroiksi IFRS 9.4.1.4 mukaisesti. Erikseen käypään arvoon tulosvaikutteisista rahoitusvaroista on luokiteltava kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).

Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyyksissä

MÄÄRÄYS (kohdat 24 - 25)

- ~~(23)~~(24) Erään merkitään osakkeet ja osuudet KPL 1 luvun 7 §:ssä tarkoitetuissa omistusyhteisyyksissä. Osakkeisiin ja osuuksiin omistusyhteisyyksissä rinnastetaan myös näille annetut pääomalainat ja muut vakuudettomat pitkäaikaiset saamiset, joiden takaisinmaksua ei ole suunniteltu eikä se ole ennakoitavissa, ja jotka tosiasiallisesti ovat osa valvottavan nettosijoitusta osakkuus- tai yhteisyyteen.
- ~~(24)~~(25) Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyyteen arvostetaan valvottavan erillistilinpäätöksessä hankintameno.

Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä

MÄÄRÄYS (kohdat 26 - 27)

- ~~(25)~~(26) Erään merkitään osakkeet ja osuudet KPL 1 luvun 6 §:ssä tarkoitetuissa tytäryrityksissä. Osakkeisiin ja osuuksiin rinnastetaan myös tytäryrityksille annetut pääomalainat ja muut vakuudettomat pitkäaikaiset saamiset, joiden takaisinmaksua ei ole suunniteltu, eikä se ole ennakoitavissa ja jotka tosiasiallisesti ovat osa valvottavan nettosijoitusta tytäryritykseen. Tytäryritysosakkeet ja osuudet luetaan emoyrityksen tilinpäätöksessä tähän erään riippumatta siitä, yhdistelläänkö ne konsernitilinpäätökseen vai ei.
- ~~(26)~~(27) Tytäryrityssijoitukset arvostetaan valvottavan erillistilinpäätöksessä hankintameno.

Johdannaissopimukset

MÄÄRÄYS (kohta 28)

~~(27)~~(28) Erään merkitään taseen vastaavaa-puolella esitettävät johdannaisten positiiviset käyvät arvot mukaan lukien optioiden preemiomaksut, sekä IFRS 9.4.3.3 mukaiset hybridi-instrumenteista erotetut kytkettyjen johdannaisten positiiviset käyvät arvot (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).

Aineettomat hyödykkeet

MÄÄRÄYS (kohdat 29 - 31)

~~(28)~~(29) Erään merkitään KPL 5 luvun 5 a §:n 1 momentissa mainitut aineettomaan omaisuuteen kuuluvat vastikkeellisesti hankitut oikeudet sekä 5 luvun 5 a §:n 2 momentin mukaiset itse luodut aineettomat oikeudet.

~~(29)~~(30) Oman kehittämistoiminnan perusteella aikaansaatuja aineettomia hyödykkeitä (esimerkiksi it-ohjelmia) saadaan aktivoida taseeseen KPL 5 luvun 8 §:n 2 momentin mukaisesti.

~~(30)~~(31) Aineettomat hyödykkeet arvostetaan alun perin hankintamenoon.

Aineelliset hyödykkeet

MÄÄRÄYS (kohdat 32 - 38)

~~(31)~~(32) Erään merkitään luvussa 7.1.1 määritelty kiinteistöomaisuus jaoteltuna kohtiin "Sijoituskiinteistöt sekä sijoituskiinteistöosakkeet ja -osuudet" ja "Muut kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet", sekä "Muut aineelliset hyödykkeet".

~~(32)~~(33) Kiinteistöomaisuutta ovat muun muassa rakentamattomat maa-alueet ja vesialueet, ei-palautuskelpoiset, kiinteistöön liittyvät sähkön ja veden liittymismaksut, rakennukset, väestönsuojat, asfaltoinnit, rakennusten ainesosat, kiinteistöjen vuokraoikeudet (KPA 1 luvun 6 §:n 6 momentti) sekä kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet. Kiinteistöyhteisöllä tarkoitetaan asunto ja kiinteistöosakeyhtiötä ja muuta sellaista yhtiötä ja osuuskuntaa, joka ei harjoita muuta toimintaa kuin yhtiöjärjestyksessä tai säännöissä yksilöityjen kiinteistöjen omistusta ja hallintaa.

~~(33)~~(34) Muita aineellisia hyödykkeitä ovat muun muassa it-laitteistot, muut toimistokoneet ja -kalustot, taide-esineet, rahakokoelmat, ajoneuvot sekä kiinteistön hoitoon tarkoitetut koneet ja laitteet.

~~(34)~~(35) Vuokrahuoneistojen perusparannusmenot esitetään taseeseen merkittäessä muina aineellisinä hyödykkeinä.

~~(35)~~(36) Omassa käytössä olevaksi (muuksi) kiinteistöomaisuudeksi katsotaan maa- ja vesialueet sekä rakennukset, jotka ovat tilikauden päättyessä tosiasiallisesti valvottavan omassa käytössä konttori-, varasto- tai muina sellaisina tiloina taikka henkilökunnan asumis-, virkistys- tai muussa sellaisessa käytössä, sekä kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet, jotka oikeuttavat tällaisten tilojen hallintaan. Jos vain osa maa- ja vesialueesta tai rakennuksesta on valvottavan omassa käytössä eikä kiinteistön omassa käytössä oleva osa ole myytävissä erikseen, tulee käyttötarkoituksen mukaisen kirjauksen määrittelyssä noudatettavat periaatteet esittää tilinpäätöksen aineellisia hyödykkeitä koskevassa liitetiedossa.

~~(36)~~(37) Vain sijoituskiinteistöjen arvostamisessa on mahdollista soveltaa käyvän arvon mallia. Tällöin arvonmuutos kirjataan LLL 12 luvun 8 §:n mukaisesti.

~~(37)~~(38) Mikäli rahoitusleasingsopimus on käsitelty ikään kuin hyödykkeen ostona IAS 17 *Vuokrasopimukset* mukaisesti kirjanpitolain 5 luvun 5 b §:n perusteella, tulee tällainen hyödyke eritellä liitetiedoissa.

Osakeantisaamiset/sijoitusosuusantisaamiset/ kantarahastoantisaamiset

MÄÄRÄYS (kohta 39)

~~(38)~~(39) Erään merkitään merkityistä osakkeista, sijoitusosuuksista tai kantarahasto-osuuksista valvottavalle maksamatta oleva määrä siihen saakka, kun se on maksettu tai merkintä on mitätöity.

Muut varat

MÄÄRÄYS (kohdat 40 - 41)

~~(39)~~(40) Erään merkitään maksujen välityksestä syntyneet, vaadittaessa maksettavat saamiset, erilaisilla selvittelytileillä olevat saamiset, johdannaissopimuksiin liittyvät marginaalilisaamiset sekä kaikki muut saamiset, joiden esittämiseen ei ole muuta sopivaa tase-erää, kuten erilaiset myynti- ja vuokrasaamiset sekä vakuutuskorvaussaamiset.

~~(40)~~(41) Sijoituspalveluyritys merkitsee erään sen taseeseen kirjattujen rahoitusvarojen myynnistä syntyneet myyntisaamiset. Erään ei lueta asiakkaan lukuun tehdystä arvopaperiostosta syntyvää asiakkaan maksuvelvollisuutta sijoituspalveluyritykselle eikä asiakkaan lukuun tehdystä arvopaperimyyntistä syntyvää toisen välittäjän tai muun ostajan maksuvelvollisuutta sijoituspalveluyritykselle. Tällaisia asiakkaalta taikka toisilta välittäjiltä tai muilta ostajilta olevia vaateita on seurattava jatkuvasti erikseen kunkin asiakkaan tai välittäjän tai muun ostajan osalta sijoituspalveluyrityksen laskentajärjestelmässä. Myyntisaamisiin kirjaetaan asiakkaan lukuun tehdyistä arvopaperimyynteistä asiakkaalle maksettu kauppahinta silloin, kun maksu suoritetaan sijoituspalveluyrityksen omista varoista ennen kuin sijoituspalveluyritys on saanut kauppahinnan toiselta sijoituspalveluyritykseltä tai muulta ostajalta.

Siirtosaamiset ja maksetut ennakot

~~(41)~~(42) Siirtosaamisiin ja maksettuihin ennakkoihin merkitään KPL 4 luvun 6 §:n 1 momentin mukaiset erät.

MÄÄRÄYS (kohta 43)

~~(42)~~(43) Erään merkitään saamatta olevat korot ja muut tuotot oikaistuina tai täydennettyinä suori-teperusteisiksi sekä maksetut korko ja muut menoennakot.

Laskennalliset verosaamiset

MÄÄRÄYS (kohta 44)

~~(43)~~(44) Erään merkitään jaksotuseroista johtuvat laskennalliset verosaamiset samoin kuin muista väliaikaista eroista johtuvat verosaamiset kirjanpitolautakunnan laskennallisia verovelkoja

ja saamia koskevan 12.9.2006 annetun yleisohjeen mukaisesti soveltuvin osin. Vahvistetuista tappioista syntyvän laskennallisen verosaamisen merkitsemiselle taseeseen on ankarammat ehdot kuin muiden laskennallisten verosaamisten merkitsemiselle.

VASTATTAVAA

Velat luottolaitoksille

~~(44)~~(45) Vaadittaessa maksettavina velkoina pidetään tilinpäätös- ja toimintakertomusA 5 §:n 3 momentin mukaisia velkoja.

MÄÄRÄYS (kohdat 46 - 47)

~~(45)~~(46) Erään luetaan velat edellä kohdassa "Saamiset luottolaitoksilta" tarkoitetuille luottolaitoksille ja keskuspankeille.

~~(46)~~(47) Toisen luottolaitoksen kanssa tehdyt aidot takaisinostosopimukset kirjataan näiden määräysten ja ohjeiden luvun 4.1.4 mukaisesti.

Velat yleisölle ja julkisyhteisöille

MÄÄRÄYS (kohdat 48 - 49)

~~(47)~~(48) Erään luetaan velat muille kuin luottolaitoksille ja keskuspankeille.

~~(48)~~(49) Talletuksilla tarkoitetaan rahoitusvakausviranomaisesta annetun lain (1195/2014) 1 luvun 3 §:n 1 momentin 11 kohdassa tarkoitettua talletusta.

Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

MÄÄRÄYS (kohta 50)

~~(49)~~(50) Yleiseen liikkeeseen lasketulla velkakirjalla tarkoitetaan luottolaitoksen yleiseen liikkeeseen laskemaa joukkovelkakirjaa, sijoitustodistusta ja muuta sellaista jälkimarkkinakelpoista velkasitoumusta. Luottolaitoksen ennen eräpäivää takaisin lunastamat velkakirjat merkitään erän vähennykseksi.

Joukkovelkakirjalainat

MÄÄRÄYS (kohta 51)

~~(50)~~(51) Erään luetaan luottolaitoksen liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat.

Muut

MÄÄRÄYS (kohta 52)

~~(51)~~(52) Erään luetaan luottolaitoksen liikkeeseen laskemat sijoitustodistukset ja niihin verrattavat muut velkasitoumukset.

Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat

MÄÄRÄYS (kohdat 53 – 54)

~~(52)~~(53) Erään merkitään taseen vastattavaa puolella esitettävät johdannaisten negatiiviset käyvät arvot mukaan lukien optioiden saadut preemiomaksut sekä IFRS 9.4.3.3 mukaiset hybridi-instrumenteista erotettujen kytkettyjen johdannaisten negatiiviset käyvät arvot. (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).

~~(53)~~(54) Erään merkittävät muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat on määritelty IFRS 9 liitteessä A näiden määräysten ja ohjeiden luvussa 5.5.1. (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).

Muut velat

Muut velat

MÄÄRÄYS (kohdat 55 - 58)

~~(54)~~(55) Erään luetaan maksujen välityksestä syntyvät, vaadittaessa maksettavat velat.

~~(55)~~(56) Erään luetaan ostovelat sekä muut sellaiset luotonantoon perustumattomat velat.

~~(56)~~(57) Muihin velkoihin ja siirtovelkoihin merkittävien erien välistä eroa on käsitelty muun muassa kirjanpitolautakunnan lausunnossa (1561/1999). Tämän mukaisesti muina lyhytaikaisina velkoina esitetään taseessa kirjanpitolautakunnan lausunnon kohdassa 3 mainitut erät.

~~(57)~~(58) Sijoituspalveluyritys merkitsee muihin velkoihin omaan lukuun tehtyjen arvopaperiostojen maksamattoman kauppahinnan. Se ei merkitse taseeseen asiakkaan lukuun tehdyistä arvopapereiden myynneistä syntyvää sijoituspalveluyrityksen velvollisuutta maksaa saatu kauppahinta asiakkaalle eikä arvopapereiden ostamisesta asiakkaan lukuun syntyvää sijoituspalveluyrityksen velvollisuutta maksaa kauppahinta toiselle välittäjälle tai muulle myyjälle. Tällaista sijoituspalveluyrityksen velvollisuutta maksuihin on seurattava jatkuvasti erikseen kunkin asiakkaan ja välittäjän tai muun myyjän osalta sijoituspalveluyrityksen laskentajärjestelmässä.

Pakolliset varaukset

~~(58)~~(59) Pakollisena varauksena taseessa esitetään ja tuotoista vähennetään KPL 5 luku 14 § 1 momentin mukaiset pakolliset varaukset.

MÄÄRÄYS (kohta 60)

~~(59)~~(60) Eläkevarauksena kirjataan vakuutusmatemaattisin perustein laskettu eläkevastuu.

Siirtovelat ja saadut ennakot

~~(60)~~(61) Siirtovelkoihin ja saatuihin ennakkoihin kirjataan KPL 4 luvun 6 §:n 2 momentin mukaiset erät.

MÄÄRÄYS (kohta 62)

~~(61)~~(62) Erään merkitään maksamatta olevat korot ja muut kulut oikaistuna tai täydennettynä suori-teperusteisiksi sekä saadut korko- ja muut tuloennakot.

OHJE (kohta 63)

~~(62)~~(63) Muihin velkoihin ja siirtovelkoihin merkittävien erien välistä eroa käsitellään muun muassa kirjanpitolautakunnan lausunnossa (1561/1999) kohdan 2.9 kolmannessa kappaleessa.

Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla

MÄÄRÄYS (kohta 64)

~~(63)~~(64) Erään luetaan luottolaitoksen liikkeeseen laskemat velkasitoumukset ja muut velat, joilla niitä koskevien sopimusehtojen mukaan on huonompi etuoikeus kuin luottolaitoksen muilla sitoumuksilla. Erään merkitään myös ikuiset lainat ja muu sellainen sekamuotoinen pääoma, jolla on huonompi etuoikeus kuin luottolaitoksen muilla veloilla.

Laskennalliset verovelat

MÄÄRÄYS (kohta 65)

~~(64)~~(65) Erään merkitään jaksotuseroista johtuvat laskennalliset verovelat samoin kuin muista väliaikaista eroista johtuvat verovelat kirjanpitolautakunnan laskennallisia verovelkoja ja saamisista koskevan yleisohjeen 12.9.2006 mukaisesti soveltuvin osin.

Tilinpäätössiirtojen kertymä

Poistoero

MÄÄRÄYS (kohta 66)

~~(65)~~(66) Erään kirjataan tehtyjen ja suunnitelman mukaisten poistojen erotus.

Verotusperusteiset varaukset

MÄÄRÄYS (kohta 67)

~~(66)~~(67) Erään kirjataan verolainsäädännön sallimat tilinpäätössiirrot.

Osakepääoma/osuuspääoma/peruspääoma

MÄÄRÄYS (kohta 68)

~~(67)~~(68) Erään kirjataan maksettu osake-, osuus- tai peruspääoma. Mikäli osakepääoma on kokonaan tai osittain merkitsemättä kaupparekisteriin, kaupparekisteriin merkitsemätön osuus on ilmoitettava taseessa omana eränään tämän erän alaränä.

~~(68)~~(69) Uuden osakkeen merkintähinta merkitään OYL 9 luvun 6 §:n 1 momentin ja OKL 9 luvun 7 §:n 1 momentin mukaisesti.

~~(69)~~(70) Yhtiön hallusta luovutettavasta omasta osakkeesta maksettava määrä merkitään OYL 9 luvun 6 §:n 2 momentin ja OKL 9 luvun 7 §:n 3 momentin mukaisesti.

Osuuskunnan osakepääoma/kantarahasto/lisäpääoma

MÄÄRÄYS (kohta 71)

~~(70)~~(71) Erään kirjataan osuuskuntalain voimaannpanosta annetun lain (422/2013) 16 §:n 2 momentissa tarkoitettu osakepääoma tai SPL 13 §:ssä tarkoitettu kantarahasto taikka HypoL:ssa tarkoitettu lisäpääoma. Mikäli osakepääoma tai kantarahasto on kokonaan tai osittain merkitsemättä kaupparekisteriin, kaupparekisteriin merkitsemätön osuus on ilmoitettava ta-
seessa omana eränään tämän erän alaeränä.

Ylikurssirahasto

~~(74)~~(72) Ylikurssirahasto on OYL 8 luvun 1 §:ssä tarkoitettua sidottua omaa pääomaa. Ylikurssirahaston muutokset kirjataan osakeyhtiölain voimaannpanosta annetun lain (625/2006) 13 §:n mukaisesti.

Arvonkorotusrahasto

MÄÄRÄYS (kohta 73)

~~(72)~~(73) Erään merkitään aineellisiin hyödykkeisiin kuuluvien maa- tai vesialueiden tai kiinteistöyhtiöiden osakkeiden arvoon sisältyvää, KPL 5 luvun 17 §:n 3 momentin mukaista arvonkorotusta vastaava määrä.

Vararahasto

~~(73)~~(74) Vararahasto on OYL 8 luvun 1 §:ssä sekä OKL 8 luvun 1 §:ssä tarkoitettua sidottua omaa pääomaa. Vararahaston muutokset kirjataan osakeyhtiölain voimaannpanosta annetun lain (625/2006) 13 §:n mukaisesti. Erään merkitään myös SPL 10 §:ssä tarkoitettuun vararahastoon kirjatut määrät sekä OPL 4 §:ssä tarkoitettuun vararahastoon kirjatut määrät. Hypoteekkiyhdistyksen vararahaston lisäykseksi tai vähennykseksi merkitään HypoL 25 §:n 4 momentissa tarkoitettut suoritukset.

Käyvän arvon rahasto

MÄÄRÄYS (kohdat 75 - ~~77-6~~)

~~(74)~~(75) Erään kirjataan LLL 12 luvun 6 §:n 2 momentin mukaiset erät.

- Rahavirran suojauksesta syntyneeksi käyvän arvon rahaston eräksi kirjataan näiden määräysten ja ohjeiden luvun 5.12.5 alakohdan "Rahavirran suojaus" mukaisesti, joko IAS 39.95-100 mukaisesti kun sovelletaan IAS 39 suojauslaskentaa, tai vastaavasti IFRS 9.6.5.11-12 mukaisesti, jos sovelletaan IFRS 9 suojauslaskentaa. Kirjaukset muiden laajan tuloksen eriin korvataan kirjauksella käyvän arvon rahastoon (*Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018*).
- Muuntoeroista syntyneeksi käyvän arvon rahaston eräksi kirjataan näiden määräysten ja ohjeiden luvun 5.12.5 alakohdan "Ulkomaiseen yksikköön tehdyn nettosijoituksen suojaus" mukaisesti, joko IAS 39.102 "Nettosijoituksen suojaukset" mukaisesti, tai vastaavasti IFRS 9.6.5.13-14 "Ulkomaiseen yksikköön tehdyn nettosijoituksen suojaus" mukaisesti. Kirjaukset muiden laajan tuloksen eriin korvataan kirjauksella käyvän arvon rahastoon (*Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018*).

Käypään arvoon arvostamisesta syntyneeksi käyvän arvon rahaston eräksi kirjataan näiden määräysten ja ohjeiden luvun 5.8.2. myytävissä olevaksi luokitellun rahoitusvaroihin kuuluvan erän käyvän arvon muutokset. IFRS 9.5.2.1(b) mukaisesti käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattaviin rahoitusvaroihin kuuluvan erän käyvän arvon muutokset ottaen huomioon IFRS 9.5.5.2-kohdan vaatimukset tappiota koskevan vähennyserän kirjaamiseen ja arvostamiseen (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).

- Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi luokitellun rahoitusvelan käyvän arvon muutos, joka johtuu kyseisen velan luottoriskin muutoksista kirjataan IFRS 9.5.7.7 mukaisesti (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).

~~(75)~~(76) Käyvän arvon muutokseen sisältyvä laskennallinen verovelka merkitään tase-erään "Laskennalliset verovelat" ja laskennallinen verosaaminen vastaavasti tase-erään "Laskennalliset verosaamiset".

~~(76)~~ Sijoituskiinteistöistä kirjattu käyvän arvon muutos kirjataan näiden määräysten ja ohjeiden luvun 7.1.1 Sijoituskiinteistöt, Myöhempi arvostaminen mukaisesti.

Yhtiöjärjestyksen/sääntöjen mukaiset rahastot

MÄÄRÄYS (kohta 7 ~~7~~8)

(77) Erään kirjataan yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen mukaiset rahastot.

Vapaat rahastot

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto

(78) OYL 8 luvun 2 §:n ja OKL 8 luvun 2 §:n mukaan sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon merkitään se osa osakkeiden merkintähinnasta, jota perustamissopimuksen tai osakeantipäätöksen mukaan ei merkitä osakepääomaan ja jota ei KPL:n mukaan merkitä vieraaseen pääomaan, sekä sellainen muu oman pääoman sijoitus, jota ei merkitä muuhun rahastoon. Rahastoon merkitään myös se määrä, jolla osakepääomaa alennetaan ja jota ei käytetä tappion kattamiseen tai varojen jakamiseen.

(79) OYL 10 luvun 3 §:n 3 momentin mukaan option tai muun OYL 10 luvun 1 §:ssä tarkoitetun oikeuden ja OKL 10 luvun 3 §:n 3 momentin mukaan erityisen oikeuden mahdollinen merkintähinta merkitään sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon, jollei sitä päätöksessä määrätä merkittäväksi osakepääoman tai osuuspääoman korotukseksi.

(80) Osingon ja varojen jakamista vapaan oman pääoman rahastosta säätelee OYL 13 luku 5–7 §. Ylijäämän jakamista vapaan oman pääoman rahastosta ja vararahastosta säätelee OKL 16 luku 5-8 §.

Muut rahastot

MÄÄRÄYS (kohta 8 ~~1~~2)

(81) Mikäli valvottavalla on yhtiöjärjestykseen tai sääntöihin taikka yhtiökokouksen tai vastaavan yleistä päätösvaltaa valvottavassa käyttävän kokouksen päätökseen perustuvia, aikaisempien tilikausien tuloksesta muodostettuja vapaita rahastoja, ne esitetään tässä erässä.

Edellisten tilikausien voitto (tappio)

MÄÄRÄYS (kohta 8 ~~3~~2)

- (82) Erään kirjataan tulos edellisiltä tilikausilta siltä osin, kuin sitä ei ole siirretty muihin oman pääoman eriin tai jaettu voitonjakona.

Tilikauden voitto (tappio)

MÄÄRÄYS (kohta 8 ~~3~~4)

- (83) Erään kirjataan tuloslaskelman osoittama tilikauden tulos.

TASEEN ULKOPUOLISET SITOUKSET

Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset

MÄÄRÄYS (kohdat 8 ~~5~~4 - 8 ~~6~~5)

Takaukset ja pantit

- (84) Erään kirjataan toisen velan vakuudeksi annetut takaukset, pantit ja kiinnitykset. Sitoumukset merkitään sen määräisenä, mitä takaus, pantti tai kiinnitys kulloinkin enintään vastaa.
- (85) Takaukseen rinnastetaan urakka toimitus ja vientisitoumukset ja muut asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut takuusitoumukset asiakkaan yksilöidyn kaupallisen veloitteen, julkisoikeudellisen veloitteen tai korvausveloitteen täyttämistä mukaan lukien rembursit ja muut irtaimen kaupan täyttämisen vakuudeksi myyjän hyväksi annetut sitoumukset.

Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset

MÄÄRÄYS (kohdat 8 ~~7~~6 - 8 ~~8~~7)

Arvopapereiden takaisinostositoumukset

- (86) Erään merkitään arvopapereiden myyntisopimukset, joihin liittyy ostajalle asetettu optio myydä arvopaperit halutessaan takaisin luottolaitokselle (luvun 4.1.4 mukaiset niin sanotut epäaidot takaisinostot).

Muut

- (87) Erään merkitään talletuksentekosopimukset, osittain maksettujen arvopapereiden maksamaton määrä, merkintäsitoumukset ja sitovat lisäluottojärjestelyt, sitovat luottolupaukset ja käyttämättömät luottolimiitit sekä muut sellaiset taseen ulkopuoliset sitoumukset niiden juoksuajasta riippumatta. Sitoumukset merkitään sen määräisenä, mitä niiden perusteella voidaan vähintään joutua maksamaan.

11.5 Luottolaitoksen tuloslaskelma

- (88) Tilinpäätös- ja toimintakertomusA 4 §:n 1 momentin mukaisesti luottolaitos ja muu pääasiallisena toimintanaan LLL 1 luvun 5 §:n 1 momentissa tarkoitettua toimintaa harjoittava rahoituslaitos laatii tuloslaskelmansa näiden määräysten ja ohjeiden liitteessä 3 esitettävää kaavaa noudattaen.

- (89) Tuloslaskelman esittämistavan jatkuvuudesta, kaavasta poikkeamisesta ja yksityiskohtaisemmasta esittämisestä sekä erien yhdistelemisestä ja poisjättämisestä säädetään tilinpäätös- ja toimintakertomusA 6–10 §:ssä.

11.6 Sijoituspalveluyrityksen tuloslaskelma

- (90) Sijoituspalveluyrityksen sekä rahoituslaitoksen, joka pääasiallisena toimintanaan käy kauppaa rahoitusvälineillä omaan lukuun tai harjoittaa SipaL 2 luvun 3 §:ssä tarkoitettua toimintaa, tuloslaskelma laaditaan näiden määräysten ja ohjeiden liitteessä 4 esitettävän kaavan mukaan.

11.7 Tuloslaskelmakaavan täyttäminen

Korkotuotot

MÄÄRÄYS (kohdat 9 21 - 9 98)

- (91) Korkotuottoihin merkitään vastaaviin "Käteiset varat", "Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset", "Saamiset luottolaitoksilta", "Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä", "Saamistodistukset" ja "Johdannaissopimukset" merkityistä rahoitusvaroihin kuuluvista tase-eristä saatavat korkotuotot. Sillä, miten nämä tase-erät on arvostusta varten luokiteltu, ei ole vaikutusta korkotuottojen kirjaamiseen.
- (92) Korkotuottoja kirjattaessa noudatetaan [luvussa 5.3.2 IFRS 9.B5.4.1:ssä](#) määriteltyä efektiivisen koron menetelmää. Sillä, minkä nimisenä erä on peritty (korke, järjestelypalkkio, luotonvaraus provisio), ei ole merkitystä. Jos erä tulee sisällyttää efektiivisen koron laskentaan, se on korkotuottoa [\(Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018\)](#).
- (93) [Näiden määräysten ja ohjeiden luvussa 5.3.2.1 ja IAS 18 IE 14:ssä on annettu ohjeita IFRS 9 B5.4.2:ssä on säännelty](#) rahoituspalveluista perityistä palkkioista, jotka ovat kiinteä osa rahoitusvälineen efektiivistä tuottoa [\(Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018\)](#).
- (94) Korollisten rahoitusinstrumenttien osalta ajan kulumiselle lasketaan aina korkoa. Mikäli sijoituksen korko on nolla tai markkinakorkoa alempi, tulee laskettaessa sijoituksen käypää arvoa noudattaa efektiivisenä korkona markkinakorkoa, jolloin korkotuotoksi kirjataan tämän koron mukainen tuotto. Sijoituksen nollakorkoisuus tulee yleensä huomioiduksi sijoituksen merkintähinnassa.
- (95) Korkotuotoiksi kirjataan myös osamaksusopimusten, laskusaatavien ja ostolaskujen rahoituksesta ja muusta sellaisesta rahoitustoiminnasta saadut efektiivisen koron laskentaan sisältyneet erät.
- (96) Maksukyvyttömyyden perusteella poistettuja siirtyviä korkosaamisia ei kirjata korkotuottojen vähennykseksi vaan ne käsitellään arvonalentumistappioina.
- (97) Sen jälkeen, kun tase-erän arvo on alennettu [nut luottoriskin arvonalentumistappion](#) johdosta, korkotuotto kirjataan käyttämällä [sitä](#) korkokantaa, [jolla käytettiin arvonalentumistappiota määritettäessä](#) perustuu tase-erän arvonalennettuun määrään [\(Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018\)](#).
- (98) Rahoitusvelkoihin liittyvät negatiiviset korkokulut esitetään korkotuotoissa.

Leasingtoiminnan nettotuotot

MÄÄRÄYS (kohdat ~~99400~~ - 1040)

- (99) Erään merkitään leasing sopimuksista saadut vuokratuotot vähennettynä leasingkohteista tehdyillä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Erään luetaan lisäksi leasingkohteista kirjatut arvonalentumistappiot ja leasingomaisuuden luovutusvoitot ja -tappiot, asiakkailta perityt palkkiot sekä muut leasing sopimuksista välittömästi johtuvat tuotot ja kulut. Muut leasingtoiminnasta johtuvat tuotot ja kulut luetaan tuotto- tai kuluerän luonnetta vastaavaan tuloslaskelman erään.
- (100) Mikäli vuokralleantajan rahoitusleasing sopimus on käsitelty hyödykkeen myyntinä IAS 17 Vuokrasopimukset mukaisesti kirjanpitolain 5 luvun 5 b §:n perusteella, tulee rahoitustuotot esittää Leasingtoiminnan nettotuottoina.

Korkokulut

MÄÄRÄYS (kohdat 1021 - 1043)

- (101) Korkokuluihin merkitään vastattavien eriin "Velat luottolaitoksille", "Velat yleisölle ja julkisyhteisöille", "Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat", "Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat" ja "Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla" merkityistä rahoitusveloista maksettavat korkokulut.
- (102) Korkokuluja kirjattaessa noudatetaan efektiivisen koron menetelmää vastaavalla tavalla kuin korkotuottoja kirjattaessa.
- (103) Rahoitusvaroihin liittyvät negatiiviset korkotuotot esitetään korkokuluissa.

Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista

MÄÄRÄYS (kohdat 1054 - 1065)

- (104) Erään luetaan osakkeista ja rahasto-osuuksista saadut osinkotuotot ja voitto-osuudet sekä muut vastaavat tuotot, jotka on maksettu yhteisön voitonjakokelpoisista varoista. Osinkotuottojen kirjaamiseen ei vaikuta se, miten osinkotuoton perustana olevat sijoitukset on arvostusta varten luokiteltu.
- (105) Osinkotuotot kirjataan, kun oikeus osinkoon on syntynyt. Tavanomaisesti osingonjaon kirjaamisperuste syntyy yhtiökokouspäätöksen perusteella.

Palkkiotuotot

- (106) Rajanvetoa korkotuottojen ja palkkiotuottojen välillä on käsitelty aiemmin korkotuottojen kirjaamista koskevassa kohdassa (932). Näiden määräysten ja ohjeiden luvussa 5.3.2.1 ja IAS 18 IE 14:ssä on annettu ohjeita IFRS 9.B5.4.2:ssa on säädetty rahoituspalveluista perityistä palkkioista, jotka ovat kiinteä osa rahoitusvälineen efektiivistä tuottoa Jos palkkio on kiinteä osa rahoitusinstrumentin efektiivistä korkoa, se kirjataan korkotuottoihin/korkokuluihin, kun taas sellaiset palkkiot, jotka ansaitaan, kun palvelu tai jokin erillinen toimenpide on suoritettu, merkitään palkkiotuottoihin (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).

OHJE (kohta 10~~8~~7)

- (107) Luottolaitoksen palkkiotuottoja ja -kuluja ovat esimerkiksi FINREP-taulukoissa F22.01 (luottolaitokset) http://www.finanssivalvonta.fi/Saantely/Maarayskokoelma/Uusi/Documents/FINREP_Lomakemalli_SU_20141201.xlsx ja FA 16 (sijoituspalveluyritykset) http://www.finanssivalvonta.fi/Saantely/Maarayskokoelma/Uusi/Documents/20_2013_FA_Lomakemalli_SU20_050514.xlsx -esitetyt erät.

MÄÄRÄYS (kohta 10~~9~~8)

- (108) Palkkiotuoton määrä on saadun vastikkeen käypä arvo.

Palkkiokulut

MÄÄRÄYS (kohdat 1~~0~~09 – 11~~2~~1)

- (109) Erään kirjataan toiselle maksetut palkkiokulut niistä tuotoista, jotka on peritty asiakkailta palveluista tai toimenpiteistä ja jotka on kirjattu palkkiotuottoihin.
- (110) Luottolaitoksen palkkiokuluja ovat lisäksi muun muassa rahahuoltoon ja rahan käsittelyyn liittyvät kulut sekä erilaiset maksetut toimitusmaksut.
- (111) Arvopaperipörssien ja optioyhteisöjen perimät maksut kirjataan palkkiokuluihin siinä tapauksessa, että ne perustuvat luottolaitoksen/sijoituspalveluyrityksen asiakkailtaan perimiin, palkkiotuottojen perustana oleviin transaktioihin.

OHJE (kohta 11~~3~~2)

- (112) Luottolaitoksen palkkiotuottoja ovat esimerkiksi FINREP-taulukoissa F22.01 (luottolaitokset): http://www.finanssivalvonta.fi/Saantely/Maarayskokoelma/Uusi/Documents/FINREP_Lomakemalli_SU_20141201.xlsx ja FA 16 (sijoituspalveluyritykset): http://www.finanssivalvonta.fi/Saantely/Maarayskokoelma/Uusi/Documents/20_2013_FA_Lomakemalli_SU20_050514.xlsx -esitetyt erät.

Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot

Arvopaperikaupan nettotuotot

MÄÄRÄYS (kohdat 11~~4~~3 - 11~~8~~7)

- (113) Erään kirjataan kaupankäyntitarkoituksessa pidettäväksi luokiteltujen rahoitusinstrumenttien luovutushinnan tai selvitysmäärän ja kirjanpitoarvon positiivinen tai negatiivinen erotus (realisoitunut myyntivoitto/myyntitappio).
- (114) Erään merkitään lisäksi käypään arvoon arvostamisesta johtuvat voitot ja tappiot kaikista kaupankäyntitarkoituksessa pidettäväksi ja muista käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokitelluista rahoitusinstrumenteista. **Myös irrotettujen kytkettyjen johdannaisten käyvän arvon muutokset merkitään tähän erään. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettäväksi ja muista käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokitelluista rahoitusinstrumenteista ei kirjata arvonalentumistappioita.**
- (115) Kaupankäyntitarkoituksessa pidettäväksi ja muista käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokitelluista rahoitusinstrumenteista johtuvia korko- ja osinkotuottoja samoin kuin

korkokuluja ei kirjata arvopaperikaupan nettotuottoihin vaan ao. tuotto- ja kulueriin. Sama koskee myös erikseen esitettävistä kytketyistä johdannaisista kirjattavia korkotuottoja ja -kuluja.

(116) Erään kirjataan ne rahavirran suojaukseen määritettyjen suojausinstrumenttien käyvän arvon muutosten tehoton osuus IAS 39.95 b:n **tai sovellettaessa IFRS 9 suojauslaskentaa IFRS 9.6.5.11(c):n, (d) (ii):n ja (d) (iii) mukaisesti. Samoin menetellään, ja näiden määräysten ja ohjeiden luvun 5.12.5 Rahavirran suojaus mukaisesti, tai** jos suojauslaskenta **IAS 39:n perusteella** ~~muutoin~~ lopetetaan (johdannaissopimus muuttuu ei-suojaavaksi eikä ennakoidun liiketoimen enää odoteta toteutuvan) **(Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).**

(117) Kun rahavirran suojauksen kohteena oleva liiketoimi toteutuu tilikaudella ja vaikuttaa siten tilikauden tulokseen, on oman pääoman käyvän arvon rahastoon kirjatut suojausinstrumentista kertyneet käyvän arvon muutokset kirjattava sen saman tuloslaskelmarivin oikaisuksi, johon suojauksen kohteena oleva liiketoimi on kirjattu.

Valuuttatoiminnan nettotuotot

MÄÄRÄYS (kohta 1198)

(118) Erään kirjataan nettotulos valuutanvaihdosta sekä varojen, velkojen ja valuutanvaihtosopimusten pääomien euroiksi muuntamisesta syntyneet positiiviset ja negatiiviset kurssierot. Erään kirjataan myös valuuttatermiinien ja valuuttaoptioiden arvostuksesta syntyvä tilikaudelle kuuluva osa. Myytävänä pidettävien ei-monetaaristen rahoitusvarojen kurssierot kirjataan omaan pääomaan käyvän arvon rahastoon.

Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuoto **Muiden laajan tuloksen eriin kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot** **(Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).**

MÄÄRÄYS (kohdat 12019 - 1220)

(119) Erään kirjataan kaikki muut **käypään arvoon muiden laajan tuloksen eriin luokitelluista IFRS 9.4.1.2A mukaisista myytävissä oleviksi** rahoitusvaroiksi luokitelluista tase-eristä tuloslaskelmaan kirjattavat erät paitsi näistä johtuvat korot, **arvonalentumiset ja IFRS 9.4.1.4 perusteella luokiteltujen osakkeiden osinkotuotot. Erässä otetaan huomioon taseesta pois kirjattavan saamistodistuksen käyvän arvon rahastoon kirjatut erät ja osingot.** Käyvän arvon suojauksessa suojauskohteeksi määritettyjen **myytävissä olevien rahoitusvarojen muiden laajan tuloksen eriin kirjattujen rahoitusvarojen** käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelman erään "Suojauslaskennan nettotulos" **(Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).**

(120) Erään kirjataan **myytävissä olevista rahoitusvaroista käypään arvoon muiden laajan tuloksen eriin luokitelluista saamistodistuksista** myytäessä tai muuten taseesta pois kirjattaessa saadut myyntivoitot ja myyntitappiot. Niissä otetaan huomioon taseesta pois kirjattavan **instrumentinsaamistodistuksen** käyvän arvon rahastoon kirjatut erät. ~~Erään kirjataan luvun 5.8.2 mukaisesti arvonalentumistappiot ja vieraan pääoman ohtoisten rahoitusvarojen osalta arvonalentumistappioiden peruutukset~~ **(Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).**

~~(121) Koska myytävissä oleviksi määriteltujen oman pääoman ohtoisten rahoitusinstrumenttien (osakkeiden ja osuuksien) arvonalentumisia ei ole mahdollista peruuttaa tulosvaikutteisella kirjauksella, nämä "peruuntumiset", jos niitä on, käsitellään kuten käyvän arvon muutoksia ja kirjataan taseeseen käyvän arvon rahastoon.~~

Suojauslaskennan nettotulos

MÄÄRÄYS (kohta 12 ~~3~~1)

~~(122)~~(121) Erään kirjataan käyvän arvon suojaukseen määritettyjen suojauskohteiden ja suojausinstrumenttien (johdannaissopimukset) käyvän arvon muutokset sekä rahavirran suojauksesta tehoton osuus (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).

Sijoituskiinteistöjen nettotuotot

MÄÄRÄYS (kohta 12 ~~2~~)

~~(123)~~(122) Erään merkitään luvussa 7.1.1 määritellyistä sijoituskiinteistöistä johtuvat tuotot ja kulut, kuten vuokratuotot ja vuokratulot sekä myyntivoitot ja tappiot, riippumatta siitä, noudatetaanko niiden arvostamisessa LLL 12 luvun 8 §:n mukaista käyvän arvon mallia vai arvostetaanko ne poistoilla ja arvonalentumistappioilla vähennettyyn hankintamenuon (hankintamenomalli). Erään merkitään myös arvostamistavasta johtuvat tulosvaikutteiset erät (suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset, arvonalentumisten peruutukset tai käyvän arvon muutokset).

Liiketoiminnan muut tuotot

MÄÄRÄYS (kohdat 12 ~~5~~3 - 12 ~~6~~4)

~~(124)~~(123) Erään merkitään muun muassa luvussa 7.1.2 määritellyistä valvottavan omassa käytössä olevasta kiinteistöomaisuudesta aiheutuneet vuokratuotot ja muut tuotot, kuten vuokratuotot työsuhdeasunnoista ja käyttökorvaukset henkilökunnan käytössä olevista lomamökeistä, samoin kuin tällaisen kiinteistöomaisuuden luovutuksista saadut myyntituotot.

~~(125)~~(124) Erään merkitään myös muun muassa fuusiovoitot, vakuutusyhtiöiltä saadut sellaiset korvaukset, jotka eivät kohdistu sijoituskiinteistöihin eivätkä myytävissä oleviin rahoitusvaroihin, vakuusrahastoavustukset sekä muut muihin kuin edellä oleviin eriin luettavat tuotot.

Hallintokulut

Henkilöstökulut

Palkat ja palkkiot

MÄÄRÄYS (kohta 12 ~~7~~5)

~~(126)~~(125) Erään kirjataan tilikaudelta suoritettavat ennakonpidätyksen alaiset palkat ja palkkiot mukaan lukien lomapalkat ja korvaukset sekä irtisanomisen takia suoritettavat korvaukset.

Henkilösivukulut

Eläkekulut

MÄÄRÄYS (kohta 12 ~~8~~6)

~~(127)~~(126) Eläkekuluihin kirjataan tilikaudella maksetut eläkkeet sekä pakolliset ja vapaaehtoiset työeläke ja lisäeläkevakuutusmaksut samoin kuin näiden tarkistusmaksut sekä tilikaudelta

olevan vakuutusmatemaattisin perustein lasketun kattamattoman eläkevastuun määrän muutos.

Muut henkilösivukulut

MÄÄRÄYS (kohta 12 ~~97~~)

~~(128)~~(127) Erään kirjataan sosiaaliturvamaksut ja muut lakisääteiset vakuutusmaksut (tapaturmavakuutus-, ryhmähenkivakuutus- ja työttömyysvakuutusmaksut) samoin kuin maksut kaikista muista vapaaehtoisista henkilökuntaa tai luottamushenkilöitä koskevista vakuutuksista.

Muut hallintokulut

MÄÄRÄYS (kohta 1 ~~3028~~)

~~(129)~~(128) Muihin hallintokuluihin kirjataan muun muassa henkilöstön ravinto-, terveydenhoito-, rekrytointi-, virkistys-, koulutus- ja matkakulut, toimisto- ja it-kulut, tietoliikenne- ja yhteyskulut, markkinointi- ja edustuskulut, tutkimus- ja kehittämiskulut ja muut sellaiset hallintokulut, jotka eivät ole henkilöstökuluja.

Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä

MÄÄRÄYS (kohdat 1 ~~3429~~ - 13 ~~53~~)

~~(130)~~(129) Erään kirjattavat poistot jaetaan kahteen erään: ajan kulumisen perusteella tehtäviin suunnitelmapoistoihin ja arvonalentumisiin. Jos omaisuuserän tulevaisuudessa kerryttämä tulo on pysyvästi vielä poistamatonta hankintamenoa pienempi, erotus kirjataan arvonalentumiseksi.

~~(131)~~(130) Erään kirjataan aineettomista hyödykkeistä ja muista aineellisista hyödykkeistä kuin sijoituskiinteistöistä tehtävät poistot ja arvonalentumiset.

~~(132)~~(131) Mikäli rahoitusleasingsopimus on käsitelty hyödykkeen ostona IAS 17 *Vuokrasopimukset* mukaisesti kirjanpitolain 5 luvun 5 b §:n perusteella, tulee poistot esittää tässä ryhmässä.

~~(133)~~(132) Aineettomat hyödykkeet poistetaan niiden vaikutusajan perusteella laadittavan poistosuunnitelman mukaisesti. Aktivoitu liikearvo on poistettava suunnitelman mukaan vaikutusaikanaan. Jollei kirjanpitovelvollinen voi luotettavalla tavalla arvioida vaikutusaikaa, on liikearvo poistettava enintään kymmenessä vuodessa

~~(134)~~(133) Poistojen perustana olevat poistosuunnitelmat, joista käy ilmi asianomainen omaisuuslaji, tili, jolle se on kirjattu, sekä poistoaika, on liitettävä tase erittelyihin.

OHJE (kohta 13 ~~64~~)

~~(135)~~(134) Kirjanpitolautakunta on antanut 16.10.2007 yleisohjeen suunnitelman mukaisista poistoista.

Liiketoiminnan muut kulut

MÄÄRÄYS (kohdat 13 ~~7~~5 - 13 ~~9~~7)

~~(136)~~(135) Erään merkitään muun muassa luvussa 7.1.2 määritellystä valvottavan omassa käytössä olevasta kiinteistöomaisuudesta aiheutuneet vuokratkulut ja muut kulut, kuten hoitovastikkeet, kiinteistöjen huolto-, vuosikorjauskulut ja vahinkovakuutukset samoin kuin tällaisen kiinteistöomaisuuden luovutuksista aiheutuneet myyntitappiot.

~~(137)~~(136) Liiketoiminnan muita kuluja ovat myös kaikenlaiset laite- ja esinevuokrat.

~~(138)~~(137) Erään merkitään myös muun muassa fuusiotappiot, talletussuojamaksut talletussuojarahastolle, EU:n vakausmaksu, Rahoitusvakausviraston hallintomaksu vakuutus- ynnä muut varmuuskulut, valvonta-, tarkastus- ja jäsenmaksut ja muut sellaiset kulut, joita ei lueta muihin eriin.

~~Arvon alentumistappiot luotoista ja muista saamisista~~ **Odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoön kirjattavista rahoitusvaroista** (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).

MÄÄRÄYS (kohdat 14 ~~0~~3~~8~~ - 14 ~~1~~3~~9~~)

~~(139)~~(138) Erään merkitään taseen eriin "Saamiset luottolaitoksilta" ja "Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä", **"Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset" ja "Saamistodistukset"**, jotka on luokiteltu jaksotettuun hankintamenoön sekä takaussopimuksista ja taseen ulkopuolisista luottositoumuksista odotettavissa olevat luottotappiot, sekä taseen ulkopuolisista sitoumuksista kirjatut arvon alentumistappiot. Luvussa 5.7.3 on käsitelty lainojen arvon alentumisen kaksivaiheista arviointiprosessia. (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).

~~(140)~~(139) Erään merkitään myös ~~arvon alentumistappioiden~~ **odotettavissa olevien luottotappioiden** peruutukse (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).t.

Muiden rahoitusvarojen odotettavissa olevat luottotappiot ja arvon alentumistappiot (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).

MÄÄRÄYS (kohta 14 ~~0~~)

~~(141)~~(140) Erään merkitään ~~eräpäivään asti pidettävien rahoitusvarojen (saamistodistukset)~~ **taseen eriin "Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset" ja "Saamistodistukset"**, jotka on luokiteltu käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta, **odotettavissa olevat luottotappiot**, sekä hankintamenoön arvostettujen tytäryritys- ja omistusyhteisyritysten osakkeiden ja osuuksien arvon alentumistappiot. (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).

Tilinpäätössiirrot

MÄÄRÄYS (kohta 14 ~~3~~1 - 14 ~~4~~2)

~~(142)~~(141) Tilinpäätössiirtoina merkitään verotettavaa tulosta laskettaessa huomioitava kumulatiivisen poistoeron lisäys/vähennys sekä verotuksessa vähennettäväksi hyväksyn vapaaehtoisen varauksen lisäys/vähennys.

~~(143)~~(142) Sijoituspalveluyritysten saamat ja maksamat konserniavustukset kirjataan tähän erään.

Tuloverot

MÄÄRÄYS (kohdat 14 ~~5-3~~ - 14 ~~6-4~~)

~~(144)~~(143) Erään "Tuloverot" maksuperusteisesti kirjattujen, ennakonkannossa kerättyjen verojen määrää oikaistaan siten, että tuloverot tulevat jaksotettua tilikaudelle suoriteperustetta vastaavalla tavalla.

~~(145)~~(144) Tilivuoteen kuulumaton vero merkitään tilivuoden veroista erikseen omalle rivilleen.

11.8 Luottolaitoksen konsernitase

~~(146)~~(145) Tilinpäätös- ja toimintakertomusA 29 §:n 1 momentin mukaisesti luottolaitoksen ja muun pääasiallisena toimintanaan LLL 1 luvun 5 §:n 1 momentissa tarkoitettua toimintaa harjoittavan rahoituslaitoksen sekä luottolaitoksen omistusyhteisön konsernitase laaditaan näiden määräysten ja ohjeiden liitteessä 5 esitettävää kaavaa noudattaen.

~~(147)~~(146) Yleissäännöksiä tuloslaskelman ja taseen esittämistavan jatkuvuudesta, kaavasta poikkeamisesta, yksityiskohtaisemmasta esittämisestä, erien yhdistelemisestä ja pois jättämisestä säädetään tilinpäätös- ja toimintakertomusA 6–10 §:ssä.

11.9 Sijoituspalveluyrityksen konsernitase

~~(148)~~(147) Sijoituspalveluyritys sekä sellainen samaan konsolidointiryhmään kuuluva rahoituslaitos, joka harjoittaa pääasiallisena toimintanaan arvopaperikauppaa ja SipaL 2 luvun 3 §:ssä tarkoitettua toimintaa, sekä sijoituspalveluyrityksen omistusyhteisö laativat konsernitaseen näiden määräysten ja ohjeiden liitteen 6 kaavan mukaan

11.10 Konsernitasekaavan täyttäminen

MÄÄRÄYS (kohdat 1 ~~5-0-4-8~~ - 15 ~~2-0~~)

~~(149)~~(148) Konsernitase laaditaan noudattaen soveltuvin osin luvun 11.2 - 11.4 määräyksiä ja ohjeita.

~~(150)~~(149) Konserniliikearvon vielä poistamatta oleva osa merkitään konsernitaseeseen omaksi eräksi aineettomien hyödykkeiden ryhmään. Konsernireservi merkitään konsernitaseeseen omaksi eräksi ennen omaa pääomaa ja vähemmistön osuutta.

~~(151)~~(150) Vähemmistön osuus pääomasta merkitään konsernitaseeseen omaan pääomaan omaksi eräksi muiden oman pääoman erien jälkeen.

11.11 Luottolaitoksen konsernituloslaskelma

~~(152)~~(151) Tilinpäätös- ja toimintakertomusA 28 §:n 1 momentin mukaisesti luottolaitoksen ja muun pääasiallisena toimintanaan LLL 1 luvun 5 §:n 1 momentissa tarkoitettua toimintaa harjoittavan rahoituslaitoksen sekä luottolaitoksen omistusyhteisön konsernituloslaskelma laaditaan näiden määräysten ja ohjeiden liitteen 7 mukaisesti.

11.12 Sijoituspalveluyrityksen konsernituloslaskelma

~~(153)~~(152) Sijoituspalveluyrityksen sekä rahoituslaitoksen, joka pääasiallisena toimintanaan käy kaup-
paa rahoitusvälineillä omaan lukuun tai harjoittaa SipaL 2 luvun 3 §:ssä takoitettua toimin-
taa, sekä sijoituspalveluyrityksen omistusyhteisön konsernituloslaskelma laaditaan liitteen
8 mukaisesti.

11.13 Konsernituloslaskelman täyttäminen

MÄÄRÄYS (kohdat 15 ~~5-3~~ - 15 ~~8-6~~)

~~(154)~~(153) Konsernituloslaskelma laaditaan noudattaen soveltuvin osin luvun 11.5 - 11.7 määräyksiä
ja ohjeita.

~~(155)~~(154) Konserniliikearvon poisto ja konsernireservin vähennys merkitään konsernituloslaskel-
massa kohtaan "Poistot ja arvonalentumiset konserniliikearvoista". Konsernireservin vä-
hennys saadaan myös esittää erillisenä eränä.

~~(156)~~(155) Konserniyritysten omistusosuuden mukainen määrä osakkuusyrityksen tilikauden voitosta
(tappiosta) esitetään yhteenlaskettuna liikevoittoa(-tappiota) edeltävässä erässä.

~~(157)~~(156) Vähemmistön osuus tilikauden voitosta (tappiosta) merkitään konsernituloslaskelmaan eril-
liseksi varsinaisen toiminnan voittoa (tappiota) edeltäväksi eräksi.

11.14 Konsernitiilinpäätöksen liitetiedot

~~(158)~~(157) Tilinpäätös- ja toimintakertomusA 31–34 §:ssä määritellään konsernitiilinpäätöksen liitetie-
toina esitettävät tiedot.

~~(159)~~(158) Konsernitiilinpäätöksen liitetietoina ilmoitetaan soveltuvin osin emoyrityksen tilinpäätök-
sessä esitettäväksi määritellyt liitetiedot ja ne voidaan ilmoittaa yhdessä emoyrityksen liite-
tietojen kanssa noudattaen näiden esittämisen mukaista järjestystä.

MÄÄRÄYS (kohta 1 ~~6-4-5-9~~)

~~(160)~~(159) Konsernista ei ilmoiteta osakepääoman jakautumista osakelajeihin, osakeanteja, optio-
oikeuksia, osakeomistusta eikä leasingtoiminnan nettotuottoja koskevia liitetietoja.

12 Liitetiedot

- (1) Tilinpäätös- ja toimintakertomusA 14–27 §:ssä ja 31–34 §:ssä määritellään tilinpäätöksen ja konsernitiilinpäätöksen liitetietoina esitettävät tiedot.

MÄÄRÄYS (kohta 2)

- (2) Liitetiedot on esitettävä järjestelmällisellä tavalla. Kuhunkin taseen ja tuloslaskelman erään sisältyvät viittaukset mahdolliseen liitetietoon ja päinvastoin lisäävät liitetietojen luettavuutta. Vastaavan liitetiedon esittäminen viimeistä edelliseltä tilikaudelta (vertailutieto) on esitettävä silloin, kun tämä selventää tuloslaskelma- ja tase-erän sisältöä.

OHJE (kohta 3)

- (3) Liitetiedot on suositeltavaa esittää seuraavassa järjestyksessä:
- Ilmoitus siitä, että tilinpäätöksen laatimisessa on noudatettu LLL:a, tilinpäätös- ja toimintakertomusA:ta sekä Finanssivalvonnan määräyksiä ja ohjeita.
- tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot
 - taseen liitetiedot
 - tuloslaskelman liitetiedot
 - vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot
 - henkilöstöä ja johtoa koskevat liitetiedot
 - omistukset muissa yrityksissä
 - muut liitetiedot
 - konserniin kuuluvaa valvottavaa koskevat liitetiedot.

12.1 Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

- (4) Tilinpäätöksen laatimisperiaatteina esitetään tilinpäätös- ja toimintakertomusA 14 §:n mukaiset liitetiedot sekä tässä luvussa määräyksenä annettavat IFRS 7 mukaiset liitetiedot (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).

MÄÄRÄYS (kohdat 5 - 6)

- (5) Tilinpäätöksen laatimisperiaatteisiin sisältyvät arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jakotusperiaatteet ja -menetelmät. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteisiin tulee ottaa huomioon

IFRS 7 B5:ssä esitetyt kohdat. Muita laatimisperiaatteisiin sisältyviä asioita ovat muun muassa seuraavat tiedot:

- korkotuottojen ja korkokulujen laskennassa ja kirjaamisessa noudatetut periaatteet
- muiden merkittävien tuottoerien, kuten palkkio- ja osinkotuottojen, kirjaamisessa noudatetut periaatteet
- rahoitusinstrumenttien luokittelu- ja arvostamisperiaatteet
- rahoitusvarojen arvonalentumistappioiden odotettavissa olevien luottotappioiden määrittämis- ja kirjausperiaatteet (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).
- suojauslaskennan osalta IFRS 7 22 a- ja c-kohdat informaatiota IFRS 7 21A:ssa edellytetyistä seikoista jäljempänä kohdassa 12.3.9 esitettyjen IFRS 7:n vaatimusten perusteella (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).
- sijoitus- ja muiden kiinteistöjen arvostamisperiaatteet, suunnitelman mukaisten poistojen, arvonalentumisten sekä mahdollisten arvonkorotusten määrittämis- ja kirjausperiaatteet
- muut merkittävät tuloslaskelmaerien kirjaamista sekä taseeseen ja taseesta poiskirjaamista koskevat periaatteet
- rahoitusleasingsopimusten kirjaamisessa noudatetut periaatteet

- (6) Laatimisperiaatteissa tulee esittää sekä luottoriskin soveltamisala IFRS 7 35A:n mukaisesti esitetyistä IFRS 7 vaatimuksista että keskeiset luottoriskin hallinnan menettelytavat IFRS 7 35B a. mukaisesti jäljempänä kohdassa 12.3.6 esitettyjen määräysten perusteella (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).

12.2 Tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

- (7) Tilinpäätöksen esittämistä koskevana liitetietoina esitetään tilinpäätös- ja toimintakertomusA 15 §:n mukaiset kohdat.

12.3 Tase-eriä koskevia liitetietoja

12.3.1 Rahoitusvarojen ryhmät

MÄÄRÄYS (kohdat 87 - 9)

- (8) Valvottavan on esitettävä joko taseessa tai liitetiedoissa kunkin IAS 39:ssä IFRS 9:ssä määritellyn ryhmän kirjanpitoarvo IFRS 7.8 a-, b-, c- ja d-, e-, f-, g ja h-kohtien mukaisesti (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).
- ~~(9) Jos saamisia ryhmitellään nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi rahoitusvaroiksi, tulee tämä ottaa huomioon liitetietojen ryhmittelyssä ja esittämisessä.~~
- ~~(10)~~(9) Mikäli valvottava on nimenomaisesti luokitellut lainan tai muun saamisen käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi eräksi, sen on esitettävä tilinpäätöksessä IFRS 7.9 a:n ja IFRS 7.11 a-kohdan mukaiset tiedot (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).

12.3.2 Saamiset luottolaitoksilta

(11)(10) Tilinpäätös- ja toimintakertomusA 17 §:n 1 momentin 11 kohdan mukaan liitetiedossa tulee ilmetä erikseen keskuspankilta olevien saamisten määrä.

OHJE (kohta 11)

(12)(11) Vaadittaessa maksettavat ja muut kuin vaadittaessa maksettavat voidaan eritellä esimerkiksi seuraavasti **ottaen huomioon muista kuin vaadittaessa maksettavista mahdollinen tappioita koskeva vähennyserä (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018):**

	Yhteenä	Vaadittaessa maksettavat	Muut kuin vaadittaessa maksettavat	Tappioita koskeva vähennyserä (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018)
Keskuspankilta	xxx	-----	xxx	xxx
Kotimaisilta luottolaitoksilta	xxx	xxx	xxx	xxx
Ulkomaisilta luottolaitoksilta	xxx	xxx	xxx	xxx
Saamiset luottolaitoksilta yhteensä	xxx	xxx	Xxx	xxx

12.3.3 Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä

MÄÄRÄYS (kohdat 12 -14)

(13)(12) Luottolaitokset esittävät luotonannosta sekä takausten ja muiden taseen ulkopuolisten sitoumusten perusteella syntyneet saamisensa eriteltyinä Tilastokeskuksen virallisen sektoriluokituksen mukaisesti seuraavasti:

		Tappioita koskeva vähennyserä (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018)
Yritykset ja asuntoyhteisöt	xxx	xxx
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	xxx	xxx
Julkisyhteisöt	xxx	xxx
Kotitaloudet	xxx	xxx
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	xxx	xxx
Ulkomaat	xxx	xxx
Saamiset yhteisöltä ja julkisyhteisöltä yhteensä	xxx	xxx

(14) Tilinpäätös- ja toimintakertomusA 17 §:n 1 momentin 8 kohdan mukaiset luotoista kirjatut arvonalentumiset eritellään vähintään seuraavasti:

Arvonalentumistappiot vuoden alussa	xxx
Tilikaudella kirjatut saamiskohtaiset arvonalentumistappiot	+ xxx
Tilikaudella kirjatut ryhmäkohtaiset arvonalentumistappiot	+/- xxx

Tilikaudella peruutetut saamiskohtaiset arvonalentumistappiot — xxx
Arvonalentumistappiot vuoden lopussa — xxx

(15) Liitetietona on lisäksi esitettävä saamisista tilikaudelle kirjattujen lopullisten luottotappioiden määrä.

(16) Tilinpäätös- ja toimintakertomusA 17 §:n 1 momentin 16 kohdan mukaan on esitettävä järjestämättömien saamisten sekä sellaisten saamisten määrä, joista on kirjattu arvonalentuminen.

12.3.4 Saamistodistukset

OHJE (kohta 16.13 - 14.7)

(17)(13) Tilinpäätös- ja toimintakertomusA 17 §:n 1 momentin 3, 5, 14 ja 17 kohtien mukaisia tietoja on suositeltavaa esittää vaadetyypeihin jaoteltuina esimerkiksi seuraavasti:

Julkisyhteisöjen emittoimat saamistodistukset	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	Tappioita koskeva vähenyserä (Annettu x.x.xxxx voimaan x.1.2018)
Liikkeeseenlaskija/rahoitusvälineryhmä	xxx	xxx	xxx	
Julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat saamistodistukset	xxx	xxx	xxx	
1. Käypään arvoon tulosvai- kutteisesti arvostettavat rahoitusvarat (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018) Valtion velkasitoumukset Kuntatodistukset Valtion emittoimat jvk:t Muut julkisyhteisöjen emittoimat jvk:t	xxx	xxx	xxx	
joista erikseen kaupankäynti- tarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat Sama erittely kuin kohdassa 1	xxx	xxx	xxx	
2. Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä tai myöhemmin (IFRS 6.7.1 mukaisesti) nimenomaan tällaisiksi luokitellut rahoitusvarat (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018) Sama erittely kuin kohdassa 1	xxx	xxx	xxx	
3. Jaksotettuun hankintameno- on arvostettavat rahoitusvarat (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018) Sama erittely kuin kohdassa 1 Muut saamistodistukset	xxx	xxx	xxx	xxx
4. Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta (4.1.2A mukaisesti) arvostettavat rahoitusvarat (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018)	xxx	xxx	xxx	xxx

Muiden kuin julkisyhteisöjen emittoimat saamistodistukset yhteensä	xxx	xxx	xxx	
Saamistodistukset yhteensä Joista keskuspankkirahoitukseen oikeuttavia Joista yhteensä ne, joille ei ker- rytetä korkoa Joista huonommalla etuoikeu- della olevat	xxx	xxx	xxx	

(18)(14) Muiden kuin julkisyhteisöjen emittoitujen saamistodistusten erittely on seuraavassa taulukossa.

Liikkeeseenlaskija /rahoitusvälineryhmä	Julkisesti no- teeratut	Muut	Yhteensä	Tappioita kos- keva vähen- nyserä (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018)
Muiden kuin julkisyhteisöjen emittoimat				
1. Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti arvostettavat rahoitusvarat Pankkien sijoitustodistukset Yritystodistukset Pankkien emittoimat jvk:t Muut saamistodistukset	xxx	xxx	xxx	
Erikseen kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat Sama erittely kuin kohdassa 1	xxx	xxx	xxx	
2. Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä tai myöhemmin (6.7.1 mukaisesti) ni- menomaan tällaisiksi luokitellut rahoitusvarat (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018) Sama erittely kuin kohdassa 1	xxx	xxx	xxx	
3. Jaksotettuun hankintamenoön arvostettavat rahoitusvarat (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018) Sama erittely kuin kohdassa 1 Muut saamistodistukset	xxx	xxx	xxx	xxx
4. Käypään arvoon muiden laajan tulok- sen erien kautta (IFRS 9.4.1.2A mukai- sesti) arvostettavat rahoitusvarat (An- nettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018)				xxx
Muiden kuin julkisyhteisöjen liikkee- seen laskemat saamistodistukset yh- teensä	xxx	xxx	xxx	

MÄÄRÄYS (kohta 18)

- (19) Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavista rahoitusvaroista ja -veloista tulee liitetietona antaa IFRS 7 9.a- ja c-kohdan, sekä IFRS 7 10:n ja 11:n mukaiset tiedot.

12.3.5 Luottoriskistä annettavat liitetiedot (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).

MÄÄRÄYS (kohdat 15 - 17)

- (15) Valvottavan tulee antaa määrällistä ja laadullista informaatiota sekä informaatiota yhteisön altistumisesta luottoriskille IFRS 7 35B b- ja c-kohtien mukaisesti.
- (16) Valvottava tulee ottaa huomioon IFRS 7 35C tietojen esittämisessä.
- (17) Valvottavan tulee kuvata luottoriskin hallinnan menettelytavoista IFRS 7 35F mukaiset tiedot.

OHJE (kohta 18)

- (18) Luottoriskin hallinnan menettelytavoissa tulisi ottaa huomioon IFRS 7 B8A mukaiset asiat.

MÄÄRÄYS (kohta 19)

- (19) Valvottavan tulee esittää tappiota koskevan vähennyserän muutoksista ja niihin johtaneista syistä IFRS 7 35H mukainen täsmäytyslaskelma, IFRS 7 35K mukaiset tiedot vakuuden ja muiden luoton laatua parantavien järjestelyjen vaikutuksesta sekä IFRS 7 35L mukaiset tiedot raportointikaudella pois kirjatuista luottotappioista.

OHJE (kohta 20 - 21)

- (20) Valvottavan suositellaan ottavan huomioon tappiota koskevan vähennyserän muutoksista sekä vakuudesta myös IFRS 7 B8D, B8F ja B8G esitetyt asiat.
- (21) Valvottava voi viitata FINREP-taulukoihin, jos tieto halutaan antaa tarkemmalla tasolla.

MÄÄRÄYS (kohta 22)

- (22) Valvottavan tulee esittää luottoriskille altistumisesta sekä merkittävistä luottoriskikeskittymistä IFRS 7 35M mukaiset tiedot.

OHJE (kohta 23)

- (23) Valvottavan tulisi ottaa huomioon luottoriskille altistumisesta myös IFRS 7 35M IFRS 7 B8H, B8I ja B8J mukaiset asiat.

12.3.512.3.6 Osakkeet ja osuudet⁴

MÄÄRÄYS (kohta ~~24~~19)

~~(20)~~(24) Osakkeet ja osuudet esitetään rahoitusvälineryhmittäin käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavina rahoitusvaroina. Jos valvottava on alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä nimenomaisesti luokitellut osakkeita ja osuuksia käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavaksi, tulee sen esittää tilinpäätöksessään IFRS 7.11A mukaiset tiedot (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018), seuraavasti:

- kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat myytävissä olevat rahoitusvarat.

OHJE (kohta 205)

~~(24)~~(25) Tilinpäätös- ja toimintakertomusA 17 §:n 1 momentin 12, 13 ja 14 kohtien mukaiset tiedot osakkeista ja osuuksista on suositeltavaa esittää jaoteltuina esimerkiksi seuraavasti.

Tase-erä	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	joista osakelainauksen kohteena	joista luottolaitoksissa
Osakkeet ja osuudet					
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat					
joista kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät					
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen kautta kirjattavat rahoitusvarat (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.x.xxxx)					
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä					

12.3.612.3.7 Luokittelun muuttaminen

MÄÄRÄYS (kohdat ~~26~~1—22)

~~(22)~~(26) Jos valvottava on muuttanut rahoitusvaroihin kuuluvan erän IFRS 9 mukaista luokittelua esitetään tieto IFRS 7 12B, 12C ja 12D mukaisesti (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018). IAS 39-mukaista luokittelua, esitetään tieto IFRS 7.12:n ja IFRS 7.12 A a-, b- ja c-kohtan mukaisesti.

~~(23)~~— Luokittelun muuttamista koskevia uusia liitetietovaatimuksia tulee noudattaa 1.1.2016 alkaen mukaan lukien vertailutiedot, mikäli se on mahdollista.

⁴ Osakkeet ja osuudet kattavat tase-erät "Osakkeet ja osuudet", "Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyriksissä" ja "Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvista yrityksistä". Erittely tulee esittää siten, että ne ovat täsmäytettävissä näihin tase-eriin.

12.3.712.3.8 Johdannaissopimukset

MÄÄRÄYS (kohdat 237-28)

- (27) Johdannaissopimusten kohde-etuksien nimellisarvot ja käyvät arvot esitetään bruttona eriteltynä suojaaviin (IAS 39 suojauslaskennan mukaisesti **tai IFRS 9 suojauslaskennan mukaisesti**) ja ei-suojaaviin (kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin) johdannaissopimuksiin sopimuslajeittain tilinpäätös- ja toimintakertomusA 19 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaisesti. Tiedot annetaan erikseen niistä osapuolista, joissa vastapuolina on samaan konserniin kuuluva yritys.⁵ **(Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).**
- (28) Tase-erään johdannaissopimuksista kirjatut negatiiviset kirjanpitoarvot tulee eritellä johdannaissopimuksia koskevassa erittelyssä.

OHJE (kohta 294)

- (29) Erittelynä voidaan esittää suojaavat sopimukset FINREP-lomakemallin F11.01 (Johdannaiset – suojauslaskenta) ja ei-suojaavat sopimukset FINREP-lomakemallin F10.00 (Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaiset) mukaisesti.

12.3.812.3.9 Suojauslaskennasta esitettävät tiedot

MÄÄRÄYS (kohdat 3025 - 2633)

- (30) **Valvottavan tulee ottaa huomioon suojauslaskennasta esitettävissä tiedoissa IFRS 7 21B mukaiset asiat (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).**
- (31) **Valvottavan tulee antaa riskienhallinnan strategiasta IFRS 7 22A ja IFRS 7 22B mukaiset tiedot (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).**
- (32) **Valvottavan tulee antaa suojauslaskennan vaikutuksista sen taloudelliseen asemaan ja tulokseen IFRS 7 24A, IFRS 7 24B (a) i-, iii- ja iv-kohdat, IFRS 7 24B (b) sekä IFRS 7 24C (a) sekä (b) i-iii-kohdat (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).**
- (33) **Jos valvottava soveltaa IFRS 9:ä tulee sen lisäksi esittää IFRS 7 24B a:n ii-kohta (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).**
- (30) ~~Rahavirran suojausten osalta tulee antaa IFRS 7.23 a-, b- ja d-kohdan mukaiset tiedot. Lisäksi tulee esittää kaudella käyvän arvon rahastoon kirjattu määrä.~~
- (31) ~~Käyvän arvon suojausten osalta tulee antaa IFRS 7.24 a- ja b-kohdan mukaiset tiedot.~~

12.3.912.3.10 Leasingkohteet

MÄÄRÄYS (kohdat 2734 - 2835)

- ~~(32)~~(34) Tilinpäätös- ja toimintakertomusA 17 §:n 1 momentin 10 kohdan mukaiset tiedot eritellään seuraavasti:

Ennakkomaksut

xxx

⁵ Yhteenliittymään kuuluvien osuuspankkien tulee esittää niiden sopimusten yhteismäärä, joissa vastapuolena on tähän yhteenliittymään kuuluva yritys.

Koneet ja kalusto	xxx
Kiinteä omaisuus ja rakennukset	xxx
Muu omaisuus	xxx
Yhteensä	xxx

~~(33)~~(35) Mikäli rahoitusleasingsopimus on käsitelty hyödykkeen myyntinä, vuokralleantajien on esitettävä tilinpäätöksessään IFRS 7:n mukaiset luottoriskistä vaadittavien tietojen lisäksi IAS 17.47 (a)-(e)-kohtien mukaiset tiedot.

~~12.3.10~~12.3.11 **Aineettomat hyödykkeet**

MÄÄRÄYS (kohta ~~362~~9)

~~(34)~~(36) Aineettomista hyödykkeistä esitetään niiden kokonaiskirjanpitoarvon jakautuminen IT -menoihin, muihin kehittämismenoihin, liikearvoihin ja muihin aineettomiin hyödykkeisiin.

~~12.3.11~~12.3.12 **Sijoituskiinteistöt**

MÄÄRÄYS (kohdat ~~370-384~~)

~~(35)~~(37) Käypään arvoon LLL 12 luvun 8 §:n perusteella merkitystä sijoituskiinteistöomaisuudesta esitetään IFRS 13:n ja IAS 40:n mukaiset seuraavat tiedot:

- käyvän arvon määrittämisessä käytetyt menetelmät IFRS 13.91a:n mukaisesti
- kuvaus ja kirjanpitoarvo kiinteistöomaisuudesta, joka käyvän arvon sijasta on arvostettu hankintamenoon sen vuoksi, että käypää arvoa ei ole voitu määrittää luotettavasti IAS 40.78 a- ja b-kohtien mukaisesti
- tilikauden aikana myydyin, hankintamenoon arvostetun – koska käypää arvoa ei ole voitu määrittää luotettavasti – sijoituskiinteistön myyntihetken kirjanpitoarvo sekä myyntivoiton tai -tappion määrä IAS 40.78b-kohdan mukaisesti
- IFRS 13.93 b-, c-, d-, ja g-kohdissa, IFRS 13.94:ssä sekä IFRS 13.97-99:ssä vaaditut tiedot sijoituskiinteistöistä, jotka arvostetaan käypään arvoon taseessa.

~~(36)~~(38) Hankintamenoon KPL 5 luvun 5 §:n perusteella merkitystä sijoituskiinteistöomaisuudesta esitetään IAS 40.79 (e)-kohdan mukainen sijoituskiinteistöjen käypä arvo.

~~12.3.12~~12.3.13 **Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset tilikauden aikana**

~~(37)~~(39) Liitetietoina on esitettävä taseeseen merkityistä aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä tilinpäätös- ja toimintakertomusA 17 §:n 2 momentin mukaiset tiedot.

OHJE (kohta ~~4033~~)

~~(38)~~(40) Tiedot voidaan esittää esimerkiksi seuraavan taulukon muodossa:

	Aineettomat hyödykkeet	Aineelliset hyödykkeet			Yhteensä
		Sijoituskiinteistöt ja sijoituskiinteistö- osakkeet	Muut kiinteistöt ja kiinteistö- osakkeet	Muut aineelliset hyödykkeet	
Hankintameno 1.1.					
Lisäykset					
Vähennykset					
Siirrot erien välillä					
Hankintameno					
31.12.					
Kertyneet poistot ja arvonlennukset					
1.1.					
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot					
Tilikauden poisto					
Arvonlennukset					
Kertyneet poistot					
31.12.					
Arvonkorotukset*					
Kirjanpitoarvo					
31.12.					
Kirjanpitoarvo 1.1.					

MÄÄRÄYS (kohdat [3-441](#) – [3-542](#))

[\(39\)\(41\)](#) Mikäli rahoitusleasingsopimus on käsitelty hyödykkeen ostona, on tilinpäätöksessä esitettävä IAS 17.31:n mukaiset tiedot ilman IFRS 7:n vaatimia tietoja. Lisäksi on annettava tiedot leasingvelkojen maturiteettijakaumasta, poistomenetelmistä, taloudellisesta vaikutusajasta, tehdyistä poistoista ja arvonalentumisista, mikäli ne eivät ilmene edellä esitetystä taulukosta.

[\(40\)\(42\)](#) Arvonkorotusten muutokset tilikaudella on eriteltävä niiden lisäyksiin ja peruutuksiin.

[12.3.13](#)[12.3.14](#) Muut varat

MÄÄRÄYS (kohta [3-643](#))

[\(41\)\(43\)](#) Tilinpäätös- ja toimintakertomusA 17 §:n 1 momentin 21 kohdan mukaisista muista varoista esitetään niiden jakautuminen maksujenvälityssaamisiin, johdannaissopimuksiin liittyviin marginaalisaamisiin ja arvopapereiden myyntisaamisiin (sijoituspalveluyrityksiltä ja muilta).

[12.3.14](#)[12.3.15](#) Siirtosaamiset ja maksetut ennakot

MÄÄRÄYS (kohta [3-744](#))

[\(42\)\(44\)](#) Tilinpäätös- ja toimintakertomusA 17 §:n 1 momentin 22 kohdan mukaisesti koroista johtuvat erät kuten korkosaamiset, maksetut korkoennakot esitetään erikseen muista siirtosaamisista ja maksetuista ennakkomaksuista.

12.3.1512.3.16 Laskennalliset verosaamiset ja -velat

MÄÄRÄYS (kohta [3-8-45](#))

~~(43)~~(45) Laskennalliset verosaamiset ja -velat eritellään tyypeittäin jaksotuseroista laskettuihin ja muista väliaikaisista eroista laskettuihin. Erikseen tulee esittää verotuksessa vahvistettuihin tappioihin perustuva laskennallisten verosaamisten määrä, käyvän arvon rahastosta johtuva laskennallisten verovelkojen määrä samoin kuin taseeseen sisältyvistä arvonnkorjauksista johtuva laskennallisen verovelan määrä, vaikka viime mainittua ei olisikaan merkitty taseeseen.

12.3.1612.3.17 Luottolaitoksen yleiseen liikkeeseen laskemat velkakirjat

MÄÄRÄYS (kohta [3-9-46](#))

~~(44)~~(46) Tilinpäätös- ja toimintakertomusA 18 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan tase-erästä esitetään kirjanpitoarvot ja nimellisarvot vaadetyypeittäin sekä niiden keskeiset ehdot ja yhteenlaskettu määrä eriteltynä seuraavasti:

- sijoitustodistukset
- joukkovelkakirjalainat
- muut

12.3.1712.3.18 Rahoitusvelkojen ryhmät

MÄÄRÄYS (kohdat [4-0-7](#) - [4-2-9](#))

~~(45)~~(47) Valvottavan on esitettävä taseessaan tai liitetiedoissa IAS 39:ssä määritellyn rahoitusvelkojen ryhmän kirjanpitoarvot IFRS 7.8 e- ja ~~f~~g-kohdan mukaisesti **(Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018)**.

~~(46)~~(48) Tase-erään kirjatuista muista kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä rahoitusveloista esitetään vähintään niiden yhteismäärä sekä se, minkälaisesta toiminnasta ne ovat syntyneet (esimerkiksi lyhyeksi myynnistä syntyneet lähitulevaisuudessa takaisinostettavat rahoitusvelat).

~~(47)~~(49) Jos valvottava on nimenomaisesti luokitellut rahoitusvelan käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi (käyvän arvon optio), sen on esitettävä tilinpäätöksessään IFRS 7.10 ~~A~~:n ja IFRS 7.11 a-kohdan mukaiset tiedot **(Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018)**.

12.3.1812.3.19 Muut velat

MÄÄRÄYS (kohdat [4-3-50](#) - [4-4-51](#))

~~(48)~~(50) Tilinpäätös- ja toimintakertomusA 18 §:n 1 momentin 8 kohdan mukaiset erät eritellään muihin velkoihin ja pakollisiin varauksiin. Muista veloista on erikseen esitettävä maksujenvälitysvelat ja arvopapereiden ostovelat (sijoituspalveluyritykset) ja pakollisista varauksista niihin sisältyvät, olennaisiksi katsottujen pakollisten varausten ryhmät, esimerkiksi takauksia koskevat pakolliset varaukset.

~~(49)~~(51) Muissa veloissa esitetään kaupankäyntipäivän ja selvityspäivän väliset erot kun noudatetaan selvityspäiväkäytäntöä.

~~12.3.19~~12.3.20 **Siirtovelat ja saadut ennakot**

MÄÄRÄYS (kohta ~~45~~52)

~~(50)~~(52) Tilinpäätös- ja toimintakertomusA 18 §:n 1 momentin 9 kohdan mukaisesti tase-erään sisältyvät koroista johtuvat erät kuten korkovelat ja saadut korkoennakot esitetään erikseen muista siirtoveloista ja saaduista ennakkomaksuista.

~~12.3.20~~12.3.21 **Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla**

MÄÄRÄYS (kohdat ~~46~~53 - ~~47~~54)

~~(51)~~(53) Tilinpäätös- ja toimintakertomusA 18 §:n 1 momentin 12 kohdan sopimuskohtaisina tietoina tulee esittää:

- velan kirjanpitoarvo ja nimellisarvo, valuutta, korko, eräpäivä tai tieto siitä, ettei eräpäivää ole
- tieto siitä, voidaanko ennaikaista takaisinmaksua vaatia
- velan etuoikeutta ja mahdollista osakkeiksi muuttamista koskevat ehdot
- velan käsittely vakavaraisuuslaskennan omien varojen laskennassa: se omien varojen erä, johon velka on sisällytetty, ja velasta tähän erään sisällytetty määrä.

~~(52)~~(54) Jokaisesta pääomalainasta, erikseen vakavaraisuuslaskennassa omiin varoihin sisällytetävistä ja muista, esitetään pääasialliset lainaehdot sekä lainalle maksettavaksi sovittu kuluksi kirjaamaton korko tai muu hyvitys riippumatta siitä, kumuloituuko lainan sopimusehtojen mukaan koronmaksuvelvoite vai ei.

~~12.3.21~~12.3.22 **Kriisinvratkaisusta annetun lain (1194/2014) mukaiset velat**

~~(53)~~(55) Valvottava esittää tilinpäätös- ja toimintakertomusA 18 §:n 1 momentin 10 kohdan mukaisen velkojen yhteismäärän.

~~12.3.22~~12.3.23 **Luottolaitoksen rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma**

MÄÄRÄYS (kohdat ~~49~~56 - ~~50~~7)

~~(54)~~(56) Tilinpäätös- ja toimintakertomusA 17 §:n 1 momentin 6 kohdan sekä 18 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaisesti tase-eriin "Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset", "Saamiset luottolaitoksilta", "Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä", "Saamistodistukset", ja "Johdannaissopimukset" (varat) merkityistä rahoitusvaroista sekä tase-eriin "Velat luottolaitoksille", "Velat yleisölle ja julkisyhteisöille", "Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat", "Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla" ja "Johdannaissopimukset" (velat) merkityistä rahoitusveloista esitetään maturiteettijakauma seuraavasti:

- alle 3 kuukautta
- 3–12 kuukautta

- 1–5 vuotta
- 5–10 vuotta
- yli 10 vuotta.

~~(55)~~(57) Maturiteettiluokka määritetään rahoitusvaroihin tai -velkoihin kuuluvan erän jäljellä olevan juoksuajan perusteella. Jos velkojalla on mahdollisuus määrätä rahoitusvelan takaisinmaksupäivä, se esitetään siinä maturiteettiluokassa, jolloin takaisinmaksua aikaisintaan voidaan vaatia. Vaadittaessa maksettavat talletukset sisällytetään aikaisimpaan maturiteettiluokkaan.

12.3.23 12.3.24 Tase-erien erittely koti- ja ulkomaanrahan määräisiin ja samaan konserniin kuuluvilta

MÄÄRÄYS (kohdat 5 48 - 5 29)

~~(56)~~(58) Tase-erät eritellään koti- ja ulkomaanrahan määräisiin tilinpäätös- ja toimintakertomusA 17 §:n 1 momentin 7 kohdan mukaisesti. Erittelyä ei kuitenkaan tarvitse tehdä valuutoittain. Ulkomaanrahan määräisiä rahoitusvaroja ja -velkoja ovat erät, jotka tilinpäätöksessä muutetaan euomääräiseksi tilinpäätöspäivän kurssiin.

~~(57)~~(59) Konserniin kuuluvan valvottavan tulee tilinpäätös- ja toimintakertomusA 17 §:n 1 momentin 12 ja 13 kohtien sekä 18 §:n 1 momentin 6 ja 7 kohtien mukaisesti kunkin tase-erän osalta esittää niihin sisältyvät erät, joiden vastapuolena on samaan konserniin kuuluva yritys tai omistusyhteisyrittäjä.

OHJE (kohta 5 360)

~~(58)~~(60) Erittely voidaan esittää esimerkiksi seuraavasti:

Tase-erä	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Yhteensä	Samaan konserniin kuuluvalta	Omistusyhteisyrittäjä
Saamiset luottolaitoksilta					
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä					
Saamistodistukset ⁶					
Johdannaissopimukset					
Muu omaisuus ml. tase-erä Käteiset varat					
Yhteensä					
Velat luottolaitoksille					
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille					
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat					
Johdannaissopimukset ja kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat					
Muut velat					
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla					
Yhteensä					

⁶ Sisältää myös keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset.

12.3.2412.3.25 Arvopaperilainaus

MÄÄRÄYS (kohta 5-4-61)

(59)(61) Arvopaperilainauksen kohteena olevista lainaksi annetuista rahoitusvaroista esitetään tase-erittäin näiden kirjanpitoarvot tilinpäätöksessä sekä tieto siitä, miten ne on arvostusta varten ryhmitelty (myytävissä olevat, kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät vai eräpäivään asti pidettävät). Arvopaperilainauksen kohteena olevista lainaksi otetuista rahoitusvaroista, joita ei ole merkitty taseeseen, esitetään tilinpäätöshetken käyvät arvot.

12.3.2512.3.26 Arvopapereiden takaisinostosopimukset

MÄÄRÄYS (kohdat 5-5-62 - 5-6-63)

(60)(62) Aidon takaisinostosopimuksen perusteella myydyistä rahoitusvaroista (repo-myynti -sopimukset) taseeseen merkityt velat eritellään luottolaitoksille oleviin ja muille kuin luottolaitoksille oleviin velkoihin.

(64)(63) Aidon takaisinostosopimuksen perusteella ostetuista rahoitusvaroista (repo-osto -sopimukset) taseeseen merkityt saamiset eritellään luottolaitoksilta oleviin ja muilta kuin luottolaitoksilta oleviin saamisiin.

12.3.2612.3.27 Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot ja kirjanpitoarvot sekä käyvän arvon hierarkia

MÄÄRÄYS (kohdat 5-7-64 - 5-9-66)

(62)(64) Yhteisön on esitettävä tilinpäätöksessään tietoja, jotka auttavat sen tilinpäätöksen käyttäjiä arvioimaan molempia seuraavia:

(a) kun on kyse varoista ja veloista, jotka alkuperäisen kirjaamisen jälkeen arvostetaan taseessa käypään arvoon toistuvasti tai kertaluonteisesti, näitä arvoja määrittäessä käytetyt arvostusmenetelmät ja syöttötiedot IFRS 13.91 a-kohdan mukaisesti.

(b) kun on kyse toistuvasti määritettävistä käyvistä arvoista, joiden määrittämisessä käytetään merkittäviä muita kuin havainnoitavissa olevia syöttötietoja (taso 3), näiden arvojen vaikutus kauden voittoon tai tappioon tai oman pääoman käyvän arvon rahastoon IFRS 13.91 b-kohdan mukaisesti.

(63)(65) Tase-erittäin esitetään rahoitusvarojen ja -velkojen tilinpäätöspäivän käyvät arvot ja kirjanpitoarvot sekä käypään arvoon arvostetuista rahoitusinstrumenteista se käypien arvojen hierarkian taso, jolle kyseiset käyvät arvot luokitellaan kokonaisuudessaan (taso 1, 2 tai 3) seuraavien taulukoiden mukaisesti.

Rahoitusvarat	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Käteiset varat		
Saamiset luottolaitoksilta		
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä		
Saamistodistukset		

Osakkeet ja osuudet				
Johdannaissopimukset				
Rahoitusvelat				
Velat luottolaitoksille				
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille				
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat				
Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyt- titaroituksessa pidettävät velat				
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla				
	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Taseessa ja liitetie- doissa käypään ar- voon arvostetut ra- hoitusinstrumentit				
			Taso 3	
Kauden aikana rea- lisoitumattomat voi- tot ja tappiot				

~~(64)~~(66) Valvottavan tulee tilinpäätöksessään esittää rahoitusinstrumenteista myös IFRS 13.93 c-, d- ja g-kohdissa, sekä IFRS 13.97 – 98:ssa vaaditut tiedot.

~~12.3.27~~12.3.28 Oman pääoman erät

MÄÄRÄYS (kohdat ~~607~~ - ~~648~~)

~~(65)~~(67) Tilinpäätös- ja toimintakertomusA 18 §:n 1 momentin 16 kohdan mukaan omasta pääomasta mukaan lukien käyvän arvon rahasto esitetään tase-eräkohtainen erittely määristä tilikauden alussa, lisäyksistä ja vähennyksistä sekä siirroista näiden erien välillä tilikauden aikana.

~~(66)~~(68) Kirjanpitolautakunnan lausunnon 1750/2005 mukaisesti "Edellisten tilikausien voitto/tappio"- erään kirjatut tilinpäätösperiaatteiden muutokset sekä virheiden oikaisut on esitettävä erikseen ja selostettava näiden perusteet.

~~12.3.28~~12.3.29 Osakepääoma

MÄÄRÄYS (kohdat ~~629~~ - ~~6471~~)

~~(67)~~(69) Osakepääomasta esitetään osakelajikohtaisesti:

- enimmäisosakemäärä
- liikkeeseen laskettujen ja kokonaan maksettujen osakkeiden lukumäärä sekä liikkeeseen laskettujen ja ei vielä kokonaan maksettujen osakkeiden lukumäärä
- osakkeen nimellisarvo tai tieto siitä, että osakkeilla ei ole nimellisarvoa

- kauden alussa ja lopussa ulkona olleiden osakemäärien välinen täsmäytyslaskelma
- kutakin osakelajia koskevat oikeudet, etuoikeudet ja rajoitukset sisältäen osingonjakoa ja pääoman palauttamista koskevat rajoitukset
- yhteisön tai sen tytär- tai osakkuusyritysten hallussa olevat yhteisön osakkeet
- optioiden ja myyntisopimusten perusteella liikkeeseen laskettaviksi varatut osakkeet, sekä tiedot ehdoista ja määristä

~~(68)~~(70) Omassa hallussa olevista omista osakkeista esitetään osakelajeittain lukumäärä, yhteenlaskettu nimellisarvo ja hankintameno.

~~(69)~~(71) Vastaavat tiedot esitetään OKL 4 luvun 4 §:ssä tarkoitetusta osuuspääomasta tai SPL 13 §:ssä tarkoitetusta kantarahastosta taikka HypoL:ssa tarkoitetusta lisäpääomasta.

~~12.3.29~~**12.3.30 Osakkeita koskevat osakeannit, optio-oikeudet ja vaihtovelkakirjojen liikkeeseenlaskut**

~~(70)~~(72) Valvottavan on annettava tilinpäätös- ja toimintakertomusA 18 §:n 1 momentin 17 ja 18 kohtien mukaiset liitetiedot.

MÄÄRÄYS (kohta ~~6-6-73~~)

~~(71)~~(73) Valvottavan on tilinpäätöksessään esitettävä liikkeeseen laskemansa yhdistelmäinstrumenttien piirteet (kytketyt johdannaiset) IFRS 7.17:n mukaisesti.

~~12.3.30~~**12.3.31 Suurimmat osakkeenomistajat ja osakkeiden omistuksen jakautuminen**

MÄÄRÄYS (kohta ~~6-7-74~~)

~~(72)~~(74) Valvottavat, joihin sovelletaan VMA:ta (1020/2012), ilmoittavat mainitun asetuksen (2 luku 5 § 1 momentti 2–4 kohdat) mukaiset tiedot omistuksen jakautumisesta ja suurimmista osakkeenomistajista.

12.4 Tuloslaskelman eriä koskevat liitetiedot

MÄÄRÄYS (kohta ~~6-8-75~~)

~~(73)~~(75) Jos tuloslaskelmakaavassa sisennettynä esitettyjä tase-eriä on tilinpäätös- ja toimintakertomusA 9 §:n 4 momentin perusteella yhdistelty, on nämä esitettävä liitetiedoissa eriteltyinä.

12.4.1 Korkotuottojen ja -kulujen erittely tase-erittäin

MÄÄRÄYS (kohdat ~~6-9-76~~ - ~~7-2-9~~)

~~(74)~~(76) Korkotuotot esitetään eriteltyinä rahoitusvarojen tase-erittäin näiden määräysten ja ohjeiden luvun 11.7 kohtien (~~9-12~~) ja (~~9-98~~) Korkotuotot erien mukaisesti.

~~(75)~~(77) Lisäksi ~~erikseen~~ esitetään ~~erikseen~~ korkotuotot ~~järjestämättömistä jaksotettuun hankintamenuon kirjattavista rahoitusvaroista arvoltaan alentuneista luotoista ja muista saamista. (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).~~

~~(76)~~(78) Korkokulut esitetään eriteltyinä rahoitusvelkojen tase-erittäin näiden määräysten ja ohjeiden 11.7 luvun kohtien (10~~12~~) ja (10~~43~~) Korkokulut erien mukaisesti.

~~(77)~~(79) Konserniin kuuluvan valvottavan tulee lisäksi esittää samaan konserniin kuuluvilta tytär- ja osakkuusyrittäyksiltä saadut korkotuotot ja niille suoritettut korkokulut.

12.4.2 Leasingtoiminnan nettotuotot

MÄÄRÄYS (kohdat ~~7380~~ - ~~7481~~)

~~(78)~~(80) Tilinpäätös- ja toimintakertomusA 16 §:n 1 momentin 12 kohdan mukaiset erät esitetään eriteltyinä näiden määräysten ja ohjeiden 11.7 kohdan (~~99400~~) Leasingtoiminnan nettotuotot erien mukaisesti.

~~(79)~~(81) Mikäli vuokralleantaja soveltaa IAS 17 *Vuokrasopimukset* – standardia, niin liitetietona annetaan taseen yhteydessä vaadittavat 12.3.~~109~~ kohdan (~~2835~~) mukaiset tiedot.

12.4.3 Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista

MÄÄRÄYS (kohta ~~7582~~)

~~(80)~~(82) Oman pääoman ehtoisista sijoituksista saadut osinkotuotot eritellään rahoitusvararyhmittäin:

- ~~myytävissä oleviin rahoitusvaroihin luokitelluista sijoituksista saadut osinkotuotot-käypään arvoon tuloksen kautta luokitelluista sijoituksista saadut osinkotuotot (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).~~
- ~~joista erikseen~~ kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin rahoitusvaroihin luokitelluista sijoituksista saadut osinkotuotot
- ~~käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta luokitelluista sijoituksista saadut osinkotuotot (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).~~
- samaan konserniin kuuluvilta yrityksiltä saadut osinkotuotot ja omistusyhteyserityksiltä saadut osinkotuotot.

12.4.4 Palkkiotuotot ja -kulut

~~(81)~~(83) Palkkiotuotot ja -kulut eritellään tilinpäätös- ja toimintakertomusA 16 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaisesti.

OHJE (kohta ~~8477~~)

~~(82)~~(84) Erittely voidaan esittää esimerkiksi näiden määräysten ja ohjeiden luvun 11.7 kohtien (10~~87~~) tai (11~~32~~) mukaisesti.

12.4.5 Arvopaperikaupan nettotuotot

MÄÄRÄYS (kohdat 78 - 79)

~~(83)~~(85) Arvopaperikaupan nettotuotot eritellään saamistodistuksista, osakkeista ja osuuksista sekä muista kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä ja käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokitelluista rahoitusinstrumenteista saatuihin tuottoihin, erikseen rahoitusinstrumenttien luovutuksista syntyneisiin voittoihin (tappioihin) ja käypään arvoon arvostamisesta johtuviin voittoihin (tappioihin). Lisäksi nettotuotot eritellään käypään arvoon arvostamismahdollisuuden perusteella kirjatusta eristä johtuviin voittoihin (tappioihin).

~~(84)~~(86) Käypään arvoon arvostamisesta johtuvat käyvän arvon muutokset on lisäksi eriteltävä rahoitusvälineryhmittäin.

OHJE (kohta 80-7)

~~(85)~~(87) Erittely voidaan esittää esimerkiksi seuraavan taulukon muodossa:

	Myyntivoitot ja -tappiot (nto)	Käyvän arvon muutokset (nto)	Muut erät	Yhteensä
Saamistodistuksista				
Osakkeista ja -osuuksista				
Johdannaissovimuksista				
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä veloista				
Käypään arvoon arvostamismahdollisuuden perusteella kirjatusta eristä				
Arvopaperikaupan nettotuotot yhteensä				
Valuuttatoiminnan nettotuotot				
Tuloslaskelmaerä yhteensä				

12.4.6 ~~Myytavissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot~~ Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot **(Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).**

MÄÄRÄYS (kohta 84-8)

~~(86)~~(88) ~~Myytavissä oleviksi rahoitusvaroiksi~~ Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta määritellyistä rahoitusvaroista (~~osakkeista tai~~ saamistodistuksista) tuloslaskelmaan kirjatut erät eritellään sen mukaan, ovatko ne johtuneet

- rahoitusvarojen luovutuksista (voitot/tappiot)
~~arvon alentumisista (tappiot)~~
- arvon alentumisten peruutuksista (vain saamistodistuksista)
~~siirroista käyvän arvon rahastosta.~~

12.4.7 Suojauslaskennan nettotulos

MÄÄRÄYS (kohta 829)

~~(87)~~(89) Suojauslaskennan nettotulos eritellään

suojausinstrumenteiksi määritettyjen johdannaissopimusten **sekä käypään arvoon tulosvai-
kutteisesti määritettyjen rahoitusvarojen tai -velkojen** käypään arvoon arvostamisesta joh-
tuneisiin nettovoittoihin (-tappioihin) **(Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018)** ja;

suojauskohteiksi määriteltyjen rahoitusinstrumenttien käypään arvoon arvostamisesta joh-
tuneisiin nettovoittoihin (-tappioihin).

12.4.8 Sijoituskiinteistöjen nettotuotot

MÄÄRÄYS (kohta 8390)

~~(88)~~(90) Sijoituskiinteistöjen nettotuotot eritellään näissä määräyksissä ja ohjeissa luvussa 11.7
kohdassa (1224) esitettyjen erien mukaisesti.

12.4.9 Liiketoiminnan muut tuotot

MÄÄRÄYS (kohta 8491)

~~(89)~~(91) Liiketoiminnan muut tuotot eritellään näiden määräysten ja ohjeiden luvun 11.7 Liiketoimin-
nan muut tuotot kohtien (1253) ja (1264) erien mukaisesti.

12.4.10 Liiketoiminnan muut kulut

MÄÄRÄYS (kohta 9285)

~~(90)~~(92) Liiketoiminnan muut kulut eritellään näiden määräysten ja ohjeiden luvun 11.7 Liiketoimin-
nan muut kulut kohtien (1375), (1386) ja (1397) erien mukaisesti

- vuokratuluihin
- omassa käytössä olevista kiinteistöistä johtuviin kuluihin
- omassa käytössä olleiden kiinteistöjen luovutuksista johtuneisiin tappioihin
- fuusiotappioihin
- vakuusrahastomaksuihin
- muihin kuluihin.

12.4.11 Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä

MÄÄRÄYS (kohdat 9386 - 9487)

~~(91)~~(93) Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä (konsernitilinpäätök-
sessä syntynyt konserniliiketoiminta pois lukien) eritellään liitetiedoissa suunnitelman mukai-
siin poistoihin, arvonalentumisiin ja arvonalentumisten mahdollisiin peruutuksiin.

~~(92)~~(94) Mikäli rahoitusleasingsopimus on käsitelty hyödykkeen ostona, niin taseen yhteydessä edellä luvun 12.3.1~~32~~ kohdan (41~~34~~) mukaiset tiedot riittävät.

12.4.12 Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista sekä muista rahoitusvaroista Odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoön kirjatuista rahoitusvaroista, takauksista ja muista taseen ulkopuolisista sitoumuksista, sekä muiden rahoitusvarojen odotettavissa olevat luottotappiot sekä arvonalentumistappiot (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).

MÄÄRÄYS (kohta 95~~88~~)

~~(93)~~(95) Tuloslaskelman mukaisista arvonalentumistappioista eritellään erikseen tilikaudella kirjattujen tappioiden bruttomäärät ja vähennykseksi kirjatut peruutukset ja palautukset seuraavasti:

Erä	Sopimuskohtaiset odotettavissa olevat luottotappiot brutto	Ryhmäkohtaiset odotettavissa olevat luottotappiot brutto	Palautukset	Tuloslaskelmaan kirjatut
-Saamisista luottolaitoksilta				
-Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöltä				
-Asiakkaan puolesta ja hyväksi annetuista sitoumuksista				
-Muista				
Odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoön kirjattavista rahoitusvaroista sekä takauksista ja muista taseen ulkopuolisista sitoumuksista yhteensä (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018)				
-Odotettavissa olevat luottotappiot käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavista rahoitusvaroista -Tytäryritys- ja omistusyhteyksien osakkeiden ja osuuksien arvonalentumistappiot Muiden rahoitusvarojen odotettavissa olevat luottotappiot ja arvonalentumistappiot yhteensä (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018)				
Odotettavissa olevat luottotappiot yhteensä (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018)				

12.4.13 Liiketoiminta-alueita ja maantieteellisiä markkina-alueita koskevat tiedot

~~(94)~~(96) Tilinpäätös- ja toimintakertomusA 16 §:n 8 kohdan mukaan liitetietoina on esitettävä tuottojen, liikevoiton tai -tappion, varojen ja velkojen jakautuminen liiketoiminta-alueittain ja maantieteellisten markkina-alueiden mukaan.

OHJE (kohdat 9~~7~~0 -9~~4~~8)

~~(95)~~(97) Tuottojen yhteismäärään luetaan sijoituspalveluyrityksessä tuloslaskelman erä sijoitus-palvelutoiminnan tuotot ja luottolaitoksessa tuloslaskelman erät "korkokate", "tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista", "palkkiotuotot", "arvopaperikaupan ja valuutta-toiminnan nettotuotot", "myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot", "suojauslaskennan nettotulos", "sijoituskiinteistöjen nettotuotot", ja "liiketoiminnan muut tuotot".

~~(96)~~(98) Koska tilinpäätöksessä esitettävän liiketoiminta-alueiden jaottelun yhdenmukaisuus valvottavan oman raportoinnin kanssa on tarkoituksenmukaisinta, näiden alueiden määrittely on valvottavan itsensä päätettävissä.

12.5 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liite-tiedot

12.5.1 Annetut vakuudet

~~(97)~~(99) Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevia liitetietoja käsitellään tilinpäätös- ja toimintakertomusA 21 §:ssä.

MÄÄRÄYS (kohta 93)

~~(98)~~(100) Yhteisön on esitettävä tilinpäätöksessään IFRS 7.14:n mukaiset tiedot, joiden arvot eritellään seuraavasti:

Omasta velasta annetut				
Tase-erä	Pantit	Kiinnitykset	Muut vakuudet	Yhteensä
Velat luottolaitoksille				
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille				
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat				
Johdannaissopimukset ja kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat				
Muut velat				
Huonommalla etuoikeudella olevat velat				
Omasta velasta annetut yhteensä				
Muusta syystä omasta puolesta annetut				
Konserniyhtiön puolesta annetut				
Muiden puolesta annetut				
joista lähipiiriin kuuluvalla johdolle				

12.5.2 Eläkevastuut

MÄÄRÄYS (kohta 94)

~~(99)~~(101) Liitetietona esitetään, miten henkilökunnan lakisääteinen eläketurva ja mahdollinen lisäeläketurva on järjestetty.

12.5.3 Rahoitusleasing- ja muut vuokravastuut

MÄÄRÄYS (kohdat 95-102 - 96-103)

~~(100)~~(102) Ei-purettavissa olevien rahoitusleasing- ja muiden vuokrasopimusten perusteella maksettavat vähimmäisvuokrat eritellään seuraavasti:

Yhden vuoden kuluessa	xxx
Yli vuoden kuluessa ja enintään viiden vuoden kuluessa	xxx
Yli viiden vuoden kuluessa	xxx

~~(101)~~(103) Lisäksi ilmoitetaan näiden sopimusten olennaiset irtisanomis- ja lunastusehdot.

12.5.4 Taseen ulkopuoliset sitoumukset

MÄÄRÄYS (kohta 104-97)

~~(102)~~(104) Taseen ulkopuoliset sitoumukset eritellään valvottavan kanssa samaan konserniin kuuluvien tytä- ja osakkuusyritysten puolesta tehtyihin ja muihin. Taseen ulkopuoliset sitoumukset tulee lisäksi eritellä pääsitoumuslajeittain (takaukset, takuusitoumukset, pantit, kiinnitykset, käyttämättömät luottojärjestelyt, talletuksetekosopimukset, merkintäsitoumukset ja niin edelleen).

12.5.5 Rahoitusvakuuslain mukaisessa siirrossa vastaanotettu vakuus

MÄÄRÄYS (kohta 105-98)

~~(103)~~(105) Rahoitusvakuuslain (11/2004) mukaisessa siirrossa vastaanotetusta sellaisesta vakuudesta, jonka valvottava (vakuuden saajana) voi myydä tai pantata edelleen, on esitettävä tilinpäätöshetken käypä arvo, samoin kuin tällaisen mahdollisen myydyn tai edelleen pantatun vakuuden tilinpäätöshetken käypä arvo ja tieto siitä, onko valvottavalla velvollisuus palauttaa vakuus.

12.5.6 Välityssaamiset ja -velat

~~(104)~~(106) Tilinpäätös- ja toimintakertomusA 21 §:n 2 momentin 7 kohdan mukaan liitetietona on esitettävä asetuksen 3 §:n 2 momentissa tarkoitettujen välityssaamisten ja -velkojen yhteensä lasketut määrät.

MÄÄRÄYS (kohdat 1070 - 1084)

- (105)(107) Liitetietona tulee antaa PS-lain mukaisten säästövarojen kokonaismäärä; sekä asiakasvaroina palveluntarjoajan taseen ulkopuolella olevat että palveluntarjoajan talletustilillä olevat säästövarat.
- (106)(108) Palveluntarjoajan asiakkaansa lukuun tapahtuneista omaisuuden myynneistä ja ostoista syntyneiden myyntisaamisten ja ostovelkojen määrät tulee sisällyttää muiden välityssaamisten ja -velkojen kokonaismäärään.

12.6 Henkilöstöä ja johtoa koskevat liitetiedot

MÄÄRÄYS (kohta 1029)

- (107)(109) Henkilöstöstä esitetään seuraavat lukumäärätiedot:

Ryhmä	Keskimääräinen lukumäärä	Muutos tilikauden aikana
Vakinainen kokoaikainen henkilöstö		
Vakinainen osa-aikainen henkilöstö		
Määräaikainen henkilöstö		
Yhteensä		

OHJE (kohta 1103)

- (108)(110) Vaihtoehtoisesti voidaan esittää edellisessä kohdassa (1092) tarkoitettu henkilömäärä tilikauden lopussa.

OHJE (kohta 1104)

- (109)(111) Mikäli kohdassa (1103) tarkoitettu tieto on esitettävä lähipiiriliiketoimia koskevana tietona, samaa ei tarvitse esittää toiseen kertaan. Tietojen välillä pitää kuitenkin olla viittaus, missä vaadittava tieto on esitetty.

MÄÄRÄYS (kohta 1205)

- (110)(112) Johdon (myös johtoon aikaisemmin kuuluneiden henkilöiden) osalta on ilmoitettava lisäksi toimielinakohtaisesti eläkesitoumusten yhteismäärä.

OHJE (kohdat 1306 - 11508)

- (111)(113) Toimitusjohtajaa ja tämän sijaista koskevat palkka-, palkkio- ja eläketiedot voidaan esittää yhdessä hallituksen jäsenten ja varajäsenten vastaavien tietojen kanssa, mikäli tiedot koskevat yksittäistä henkilöä.
- (112)(114) Tilinpäätös- ja toimintakertomusA 23 §:n 4 momentin mukaisesti palkat ja palkkiot sekä eläkesitoumukset on eriteltävä henkilöittäin (myös aikaisemmin toimielimiin kuuluneiden osalta) silloin, kun valvottavan liikkeeseen laskema arvopaperi (osake tai joukkovelkakirja) on otettu kaupankäynnin kohteeksi kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa (748/2012) tarkoitettulla säännellyllä markkinalla Suomessa.
- (113)(115) Pienistä kokouspalkkiosummista voidaan esittää liitetietona sovitun palkkion määrä ja viitata henkilöiden osalta toimintakertomuksen tietoihin.

12.6.1 Luottolaitoksen lähipiiriin kuuluvilta olevat laina- ja muut rahoitussaamiset sekä tällaisiin yhteisöihin tehdyt sijoitukset ja näiden puolesta toisen antaman luoton maksamisesta annetut takaukset ja asetetut vakuudet

MÄÄRÄYS (kohta 1 [1609](#))

[\(114\)\(116\)](#) Tase-erittäin eriteltyinä esitetään luottolaitoksen lähipiiriin kuuluvilta luonnollisilta henkilöiltä, yhteisöiltä tai säätiöiltä olevien laina- ja muiden rahoitussaamisten yhteismäärä sekä tällaisiin yhteisöihin tehdyt sijoitukset yhteensä. Lisäksi ilmoitetaan näitä saamisia ja sijoituksia koskevat pääasialliset ehdot. Samoin liitetietona tulee esittää lähipiiriin puolesta toisen antaman luoton maksamisesta annetut takaukset ja asetetut vakuudet (annetut pantit, kiinnitykset) yhteensä sekä annettujen takausten ja asetettujen vakuuksien pääasiallinen sisältö.

OHJE (kohta 11 [70](#))

[\(115\)\(117\)](#) Mikäli kohdassa (1 [1609](#)) tarkoitettu tieto on esitettävä henkilöstöä ja johtoa koskevana liitetietona, samaa ei tarvitse esittää toiseen kertaan. Tietojen välillä pitää kuitenkin olla viittaus, josta käy ilmi, missä vaadittava tieto on esitetty.

MÄÄRÄYS (kohta 11 [84](#))

[\(116\)\(118\)](#) Lähipiiriin kuuluvilta olevista laina- ja muista rahoitussaamisista sekä tällaisiin yhteisöihin tehdyistä sijoituksista on lisäksi esitettävä näistä tehdyt arvonalentumistappiot tilikauden alussa erikseen luotoista ja muista rahoitussaamisista ja erikseen sijoituksista, tilikaudella kirjatut arvonalentumistappiot sekä arvonalentumistappiot tilikauden lopussa.

OHJE (kohta 11 [92](#))

[\(117\)\(119\)](#) Erittely voidaan esittää esimerkiksi seuraavasti:

Lähipiiriin kuulumispe- ruste	Tase-erä				Yhteensä	Takaukset/ vakuudet
	Saamiset yleis- söltä ja julkis- yhteisöltä	Saamistodis- tukset	Osakkeet	Muut saamiset		
Omistus						
Johto						
Omistajayhteisön johto						
Sukulaisuus						
Määräysvalta						
Eläkesäätiö/-kassa						
Yhteensä						
Arvonalentumistappiot ti- likauden alussa						
Tilikauden arvonalentu- mistappiot						
Arvonalentumistappiot ti- likauden lopussa						

13 Raportointi Finanssivalvonnalle

13.1 Taloudellisen informaation raportointi Finanssivalvonnalle

- (1) Taloudellisen informaation raportointi Finanssivalvonnalle tapahtuu Finanssivalvonnan määräysten ja ohjeiden 20/2013 mukaisesti. Kyseisistä määräyksistä ja ohjeista käy ilmi soveltamisala, säädöstausta, raportointi Finanssivalvonnalle, siirtymä- ja voimaantulomääräykset sekä muutoshistoria.

13.2 Tilinpäätösasiakirjojen toimittaminen Finanssivalvonnalle

13.2.1 Soveltamisala

- (2) Näitä määräyksiä ja ohjeita sovelletaan tilinpäätösasiakirjojen toimittamisen osalta seuraaviin FivaL:ssa tarkoitettuihin valvottaviin:
- luottolaitokset
 - sijoituspalveluyritykset
 - rahastoyhtiöt
 - luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen konsolidointiryhmän suomalainen emoyritys ja omistusyhteisö
 - talletuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisö
 - rahoitusalan painotteisten rahoitus- ja vakuutusryhmittymien suomalaiset omistusyhteisöt tai emoyhtiönä toimivat luottolaitokset.
 - säilytysyhteisöt
 - arvopaperipörssit
 - arvopaperikeskukset
 - selvitysyhteisöt
 - optioyhteisöt
 - ulkomaiset sivuliikkeet
- (3) Näitä määräyksiä ja ohjeita sovelletaan myös alakonsolidointiryhmän emoyritykseen, jos ryhmään kuuluu sellaisia tytäryhtiöitä, jotka ovat saaneet luottolaitos- tai sijoituspalveluyritystoimiluvan Suomessa. Ryhmään voi kuulua myös ulkomailla toimiluvan saaneita luottolaitoksia tai sijoituspalveluyrityksiä.

13.2.2 Tilinpäätösasiakirjojen toimittaminen

MÄÄRÄYS (kohdat 4 - 7)

- (4) Muiden valvottavien kuin ulkomaisten sivuliikkeiden on toimitettava sähköisesti Finanssivalvonnalle vuosittain kahden viikon kuluessa siitä, kun valvottavan tilinpäätös on vahvistettu, seuraavat asiakirjat:
- jäljennös tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä sekä toimintakertomuksesta
 - jäljennös tilintarkastuskertomuksesta
 - jäljennös tilinpäätöstä käsitelleen yhtiökokouksen tai sitä vastaavan elimen kokouksen pöytäkirjasta.
- (5) Ulkomaisten sivuliikkeiden on toimitettava sähköisesti jäljennös sen luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä sekä toimintakertomuksesta, johon ulkomainen sivuliike kuuluu.
- (6) Muiden valvottavien kuin sivuliikkeiden toiminnastaan laatima taloudellinen katsaus on toimitettava Finanssivalvonnalle kahden kuukauden kuluessa katsauskauden päättymisestä.
- (7) Rahastoyhtiöiden on toimitettava myös hallinnoimiensa sijoitusrahastojen tilinpäätösasiakirjat.

13.3 Tilintarkastajien raporttien jäljennösten toimittaminen Finanssivalvonnalle (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).

13.3.1 Keskeinen säädöstausta

- (8) Finanssivalvonnasta annetun lain 18 §:n 2 momentin mukaan Finanssivalvonta voi antaa määräyksiä valvottavan taloudellista asemaa, omistajia, sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa, hallinto- ja valvontaelinten jäseniä ja toiminhenkilöitä sekä toimipaikkoja koskevien tietojen samoin kuin 3 §:n 3 momentin 2-5 kohdassa tarkoitettuja tehtävien hoitamiseksi tarpeellisten tietojen säännöllisestä toimittamisesta Finanssivalvonnalle.

13.3.2 Säännönmukainen raportointi

MÄÄRÄYS kohdat (9 - 11)

- (9) Valvottavan on toimitettava Finanssivalvonnalle jäljennökset kaikista tilintarkastajien valvottavan hallitukselle, mahdolliselle tarkastusvaliokunnalle tai toimivalle johdolle tai sen yksittäiselle jäsenelle antamista raporteista kahden viikon kuluessa raportin esittämisestä valvottavalle.
- (10) Lisäksi valvottavan on toimitettava Finanssivalvonnalle kahden viikon kuluessa jäljennökset raporteista, jotka tilintarkastaja on antanut valvottavan omistusyhteisön tai sen tytäryhtiön hallitukselle tai toimivalle johdolle. Toimittamisvelvollisuus ei koske vakiomuotoisia tilintarkastuskertomuksia, jotka on annettu sellaiselle tytäryhtiölle, joka ei ole Finanssivalvontan valvottava. Edellä sanotusta huolimatta, tilintarkastuskertomus on aina toimitettava

niissä tapauksissa, joissa TTL 3 luvun 5 §:ssä tarkoitettu tilintarkastajan lausunto on kielteinen, tilinpäätöstä ei ole laadittu sovellettavien tilinpäätössäännösten mukaisesti tai kertomuksessa asetetaan ehtoja, annetaan lisätietoja tai tehdään huomautuksia.

(11) Talletuspankkien yhteenliittymään jäsenenä kuuluvien luottolaitosten on toimitettava jäsennökset tilintarkastajien raporteista yhteenliittymän keskusyhteisölle.

14 Kumotut määräykset ja ohjeet

- (1) Nämä määräykset ja ohjeet kumoavat voimaan tullessaan seuraavat Finanssivalvonnan määräykset ja ohjeet ~~sekä kannanoton:~~

~~8/2012 Tilintarkastus~~

~~1/2013 Rahoitussektorin kirjanpito, tilinpäätös ja toimintakertomus~~

~~Kannanotto 4/2014 – 18.12.2014 luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten osavuosisikatsauksessa ja toimintakertomuksessa vakavaraisuudesta esitettävistä tiedoista.~~

15 Liitteet: taseen ja tuloslaskelman kaavat

Liite 1: Luottolaitoksen tase

Vastaavaa

Käteiset varat

Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset

Valtion velkasitoumukset

Muut

Saamiset luottolaitoksilta

Vaadittaessa maksettavat

Muut

Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä

Vaadittaessa maksettavat

Muut

Leasingkohteet

Saamistodistukset

Julkisyhteisöiltä

Muilta

Osakkeet ja osuudet

Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyhteisöissä

Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä

Johdannaissopimukset

Aineettomat hyödykkeet

Aineelliset hyödykkeet

Sijoituskiinteistöt ja sijoituskiinteistöosakkeet ja -osuudet

Muut kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet

Muut aineelliset hyödykkeet

Osakeantisaamiset/Sijoitusosuusantisaamiset/Kantarahastoantisaamiset

Muut varat

Siirtosaamiset ja maksetut ennakot

Laskennalliset verosaamiset

Vastattavaa

VIERAS PÄÄOMA

Velat luottolaitoksille

Keskuspankeille

Luottolaitoksille

Vaadittaessa maksettavat

Muut

Velat yleisölle ja julkisyhteisöille

Talletukset
Vaadittaessa maksettavat
Muut
Muut velat
Vaadittaessa maksettavat
Muut
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
Joukkovelkakirjalainat
Muut
Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat
Muut velat
Muut velat
Pakolliset varaukset
Siirtovelat ja saadut ennakot
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla
Pääomalainat
Muut
Laskennalliset verovelat
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ
Poistoero
Verotusperusteiset varaukset
OMA PÄÄOMA
Osakepääoma/Osuuspääoma/Peruspääoma
Sijoitusosuosuuspääoma/Kantarahasto/Lisäpääoma
Ylikurssirahasto
Arvonkorotusrahasto
Muut sidotut rahastot
Vararahasto
Käyvän arvon rahasto
Rahavirran suojauksesta
Muuntoeroista
Käypään arvoon arvostamisesta
Yhtiöjärjestyksen/sääntöjen mukaiset rahastot
Muut rahastot
Vapaat rahastot
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto
Muut rahastot
Edellisten tilikausien voitto (tappio)
Tilikauden voitto (tappio)
TASEEN ULKOPUOLISET SITOUKSET
Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset
Takaukset ja pantit
Muut
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset
Arvopapereiden takaisinostositoumukset
Muut

Liite 2: Sijoituspalveluyrityksen tase

Vastaavaa

Käteiset varat

Saamiset luottolaitoksilta

Vaadittaessa maksettavat

Muut

Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä

Vaadittaessa maksettavat

Muut

Saamistodistukset

Julkisyhteisöiltä

Muilta

Osakkeet ja osuudet

Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyrityksissä

Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä

Johdannaissopimukset

Aineettomat hyödykkeet

Aineelliset hyödykkeet

Sijoituskiinteistöt ja sijoituskiinteistöosakkeet ja -osuudet

Muut kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet

Muut aineelliset hyödykkeet

Osakeantisaamiset

Muut varat

Siirtosaamiset ja maksetut ennakot

Laskennalliset verosaamiset

Vastattavaa

VIERAS PÄÄOMA

Velat luottolaitoksille

Velat yleisölle ja julkisyhteisöille

Takaisinmaksettavat varat

Muut

Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

Joukkovelkakirjalainat

Muut

Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat

Muut velat

Muut velat

Pakolliset varaukset

Siirtovelat ja saadut ennakot

Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla

Pääomalainat

Muut

Laskennalliset verovelat

TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ

Poistoero

Verotusperusteiset varaukset

OMA PÄÄOMA

Osakepääoma

Ylikurssirahasto

Arvonkorotusrahasto

Muut sidotut rahastot

Vararahasto

Käyvän arvon rahasto

Rahavirran suojauksesta

Muuntoeroista

Käypään arvoon arvostamisesta

Yhtiöjärjestyksen mukaiset rahastot

Muut rahastot

Vapaat rahastot

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto

Muut rahastot

Edellisten tilikausien voitto (tappio)

Tilikauden voitto (tappio)

TASEEN ULKOPUOLISET SITOUMUKSET

Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset

Takaukset ja pantit

Muut

Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset

Arvopapereiden takaisinostositoumukset

Muut

Liite 3: Luottolaitoksen tuloslaskelma

Korkotuotot

Leasingtoiminnan nettotuotot

Korkokulut

KORKOKATE

Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista

Samaan konserniin kuuluvista yrityksistä

Omistusyhteisyriksistä

Muista yrityksistä

Palkkiotuotot

Palkkiokulut

Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot

Arvopaperikaupan nettotuotot

Valuuttatoiminnan nettotuotot

**Myytävissä olevien rahoitusvarojen Käypään arvoon muiden laajan tuloksen eriin kirjat-
tujen rahoitusvarojen nettotuotot (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).**

Suojauslaskennan nettotulos

Sijoituskiinteistöjen nettotuotot

Liiketoiminnan muut tuotot

Hallintokulut

Henkilöstökulut

Palkat ja palkkiot

Henkilösivukulut

Eläkekulut

Muut henkilösivukulut

Muut hallintokulut

Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä

Liiketoiminnan muut kulut

**Arvonalentumistappiot luotoista ja muista saamisista Odotettavissa olevat luottotappiot
jaksotettuun hankintamenoon kirjatuihin rahoitusvaroihin (Annettu x.x.xxxx, voimaan
x.1.2018).**

**Muiden rahoitusvarojen arvonalentumistappiot Muiden rahoitusvarojen odotettavissa
olevat luottotappiot sekä arvonalentumistappiot (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).**

LIIKEVOITTO (-TAPPIO)

Tilinpäätössiirrot

Tuloverot

TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)

Liite 4: Sijoituspalveluyrityksen tuloslaskelma

Palkkiotuotot

Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot

Arvopaperikaupan nettotuotot

Valuuttatoiminnan nettotuotot

Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista

Samaan konserniin kuuluvista yrityksistä

Omistusyhteisyryksistä

Muista yrityksistä

Korkotuotot

~~Myytävässä olevien rahoitusvarojen~~ Käypään arvoon muiden laajan tuloksen eriin kirjat-
~~ujen rahoitusvarojen~~ nettotuotot (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).

Suojauslaskennan nettotulos

Sijoituskiinteistöjen nettotuotot

Liiketoiminnan muut tuotot

SIJOITUSPALVELUTOIMINNAN TUOTOT

Palkkiokulut

Korkokulut

Hallintokulut

Henkilöstökulut

Palkat ja palkkiot

Henkilösivukulut

Eläkekulut

Muut henkilösivukulut

Muut hallintokulut

Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä

Liiketoiminnan muut kulut

~~Arvonalentumistappiot luotoista ja muista saamisista~~ Odotettavissa olevat luottotappiot
~~jaksotettuun hankintamenoön kirjatuihin rahoitusvaroista~~ (Annettu x.x.xxxx, voimaan
x.1.2018).

~~Muiden rahoitusvarojen arvonalentumistappiot~~ Muiden rahoitusvarojen odotettavissa
olevat luottotappiot sekä arvonalentumistappiot (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).

LIIKEVOITTO (-TAPPIO)

Tilinpäätössiirrot

Tuloverot

TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)

Liite 5: Luottolaitoksen konsernitase

Vastaavaa

Käteiset varat

Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset

Valtion velkasitoumukset

Muut

Saamiset luottolaitoksilta

Vaadittaessa maksettavat

Muut

Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä

Vaadittaessa maksettavat

Muut

Leasingkohteet

Saamistodistukset

Julkisyhteisöiltä

Muilta

Osakkeet ja osuudet

Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyrytyksissä

Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä

Johdannaissopimukset

Aineettomat hyödykkeet

Konserniliikearvo

Muut pitkävaikutteiset menot

Aineelliset hyödykkeet

Sijoituskiinteistöt ja sijoituskiinteistöosakkeet ja -osuudet

Muut kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet

Muut aineelliset hyödykkeet

Osakeantisaamiset/Sijoitusosuusantisaamiset/Kantarahastoantisaamiset

Muut varat

Siirtosaamiset ja maksetut ennakot

Laskennalliset verosaamiset

Vastattavaa

VIERAS PÄÄOMA

Velat luottolaitoksille

Keskuspankeille

Luottolaitoksille

Vaadittaessa maksettavat

Muut

Velat yleisölle ja julkisyhteisöille

Talletukset

Vaadittaessa maksettavat

Muut

Muut velat

Vaadittaessa maksettavat

Muut

Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

Joukkovelkakirjalainat

Muut

Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat

Muut velat

Muut velat

Pakolliset varaukset

Siirtovelat ja saadut ennakot
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla
Pääomalainat
Muut

Laskennalliset verovelat
Konsernireservi

OMA PÄÄOMA JA VÄHEMMISTÖN OSUUS

Osakepääoma/Osuuspääoma/Peruspääoma
Sijoitusosuuspääoma/Kantarahasto/Lisäpääoma
Ylikurssirahasto
Arvonkorotusrahasto
Muut sidotut rahastot
Vararahasto
Käyvän arvon rahasto
Rahavirran suojauksesta
Muuntoeroista
Käypään arvoon arvostamisesta
Yhtiöjärjestyksen/sääntöjen mukaiset rahastot
Muut rahastot

Vapaat rahastot
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto
Muut rahastot

Edellisten tilikausien voitto (tappio)
Tilikauden voitto (tappio)
Vähemmistön osuus pääomasta

TASEEN ULKOPUOLISET SITOUMUKSET

Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset
Takaukset ja pantit
Muut

Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset
Arvopapereiden takaisinostositoumukset
Muut

Liite 6: Sijoituspalveluyrityksen konsernitase

Vastaavaa

Käteiset varat

Saamiset luottolaitoksilta

Vaadittaessa maksettavat
Muut

Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä

Vaadittaessa maksettavat
Muut

Saamistodistukset

Julkisyhteisöiltä
Muilta

Leasingkohteet

Osakkeet ja osuudet

Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyrittäjissä

Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä

Johdannaissopimukset

Aineettomat hyödykkeet

Konserniliikearvo
Muut pitkävaikutteiset menot

Aineelliset hyödykkeet

Sijoituskiinteistöt ja sijoituskiinteistöosakkeet ja -osuudet
Muut kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet
Muut aineelliset hyödykkeet

Osakeantisaamiset

Muut varat

Siirtosaamiset ja maksetut ennakot

Laskennalliset verosaamiset

Vastattavaa

VIERAS PÄÄOMA

Velat luottolaitoksille

Velat yleisölle ja julkisyhteisöille

Takaisinmaksettavat varat
Muut

Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

Joukkovelkakirjalainat
Muut

Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat

Muut velat

Muut velat
Pakolliset varaukset

Siirtovelat ja saadut ennakot

Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla

Pääomalainat
Muut

Laskennalliset verovelat

Konsernireservi

OMA PÄÄOMA JA VÄHEMMISTÖN OSUUS

Osakepääoma

Ylikurssirahasto

Arvonkorotusrahasto

Muut sidotut rahastot

Vararahasto

Käyvän arvon rahasto

Rahavirran suojauksesta

Muuntoeroista

Käypään arvoon arvostamisesta

Yhtiöjärjestyksen mukaiset rahastot

Muut rahastot

Vapaat rahastot

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto

Muut rahastot

Edellisten tilikausien voitto (tappio)

Tilikauden voitto (tappio)

Vähemmistön osuus pääomasta

TASEEN ULKOPUOLISET SITOUKSET

Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset

Takaukset ja pantit

Muut

Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset

Arvopapereiden takaisinostositoumukset

Muut

Liite 7: Luottolaitoksen konsernituloslaskelma

Korkotuotot

Korkokulut

KORKOKATE

Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista

Palkkiotuotot

Palkkiokulut

Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot

Arvopaperikaupan nettotuotot

Valuuttatoiminnan nettotuotot

Myytavissä olevien rahoitusvarojen Käypään arvoon muiden laajan tuloksen eriin kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).

Suojauslaskennan nettotulos

Sijoituskiinteistöjen nettotuotot

Liiketoiminnan muut tuotot

Hallintokulut

Henkilöstökulut

Palkat ja palkkiot

Henkilösivukulut

Eläkekulut

Muut henkilösivukulut

Muut hallintokulut

Poistot ja arvonalentumiset konserniliikearvoista

Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä

Liiketoiminnan muut kulut

Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista Odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenuun kirjatuista rahoitusvaroista (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).

Muiden rahoitusvarojen arvonalentumistappiot Muiden rahoitusvarojen odotettavissa olevat luottotappiot sekä arvonalentumistappiot (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).

Osuus osakkuusyritysten tuloksesta

LIKEVOITTO (-TAPPIO)

Tuloverot

Varsinaisen toiminnan voitto (tappio) verojen jälkeen

Vähemmistön osuus tilikauden voitosta tai tappiosta

TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)

Liite 8: Sijoituspalveluyrityksen konsernituloslaskelma

Palkkiotuotot

Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot

Arvopaperikaupan nettotuotot

Valuuttatoiminnan nettotuotot

Tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista

Korkotuotot

~~Myytävässä olevien~~ Käypään arvoon muiden laajan tuloksen eriin kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).

Suojauslaskennan nettotulos

Sijoituskiinteistöjen nettotuotot

Liiketoiminnan muut tuotot

SIJOITUSPALVELUTOIMINNAN TUOTOT

Palkkiokulut

Korkokulut

Hallintokulut

Henkilöstökulut

Palkat ja palkkiot

Henkilösivukulut

Eläkekulut

Muut henkilösivukulut

Muut hallintokulut

Poistot ja arvonalentumiset konserniliikearvoista

Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä

Liiketoiminnan muut kulut

~~Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista~~ Odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoon kirjatuista rahoitusvaroista (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).

~~Muiden rahoitusvarojen arvonalentumistappiot~~ Muiden rahoitusvarojen odotettavissa olevat luottotappiot sekä arvonalentumistappiot (Annettu x.x.xxxx, voimaan x.1.2018).

Osuus osakkuusyritysten tuloksesta

LIKEVOITTO (-TAPPIO)

Tuloverot

Varsinaisen toiminnan voitto (tappio) verojen jälkeen

Vähemmistön osuus tilikauden voitosta tai tappiosta

TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)

16 Muutoshistoria

Näihin määräyksiin ja ohjeisiin tehdyt muutokset liittyvät pääosin IAS 39 -standardin korvaamiseen IFRS 9 –standardilla, IFRS 9-standardin käyttöönottoon liittyviin asioihin sekä sen kautta tuleviin muutoksiin erien kirjaamisessa, tuloslaskelman kaavoissa sekä uusissa liitetietovaatimuksissa. Toimintakertomus-lukuun tehdyt muutokset liittyvät toimintakertomuksen erityymiseen tilinpäätöksestä. Samalla on tehty eräitä yksittäisiä muutoksia ja selvennyksiä määräysten ja ohjeiden kirjoitusasuun.

Näitä määräyksiä ja ohjeita on muutettu niiden voimaantulon jälkeen seuraavasti

Annettu x.x.2017, voimaan 1.1.2018

- muutettu luvun 1.2 kohtia (9) ja (10)
- lisätty lukuun 2.1 viittaus tilintarkastuslakiin
- lisätty lukuun 2.5 viittaukset EBA GL/ 2016/07 ja EBA GL/2017/06
- lisätty lukuun 2.5 viittaus komission tiedonantoon 2017/C 215/1
- päivitetty KILA:n yleisohje (23.3.2017) konsernitilinpäätöksen laatimisesta
- Lisätty KILA:n lausunto 1972/2017 (7.9.2017)
- lisätty lukuun 2.5 kohdat (8) – (9)
- muutettu luvun 3 kohtia (2) ja (3)
- muutettu luvun 4.1.1 kohtia (3), (5), (6) ja lisätty kohta (9)
- muutettu luvun 4.1.3 kohtia (17), (19), (22) ja (23)
- lisätty lukuun 4.1.3 kohdat (13) – (16), (18), (20), (21) ja (24)
- muutettu luvun 4.1.4 kohtaa (26)
- lisätty luku 4.2.2 ”IFRS 9-standardin soveltamisen aloittaminen”
- muutettu luvun 4.5 kohtaa (58)
- muutosten johdosta lukujen 1—4 numerointeja on muutettu
- korvattu aiempi luku 5.1
- muutettu luvun 5.1.1 kohtaa (7)
- muutettu luvun 5.2 kohtia (10) ja (11)
- muutettu luvun 5.2.1 kohtaa (15)
- lisätty luku 5.2.2 ”Laiminlyönnin (default) määritelmä”
- kumottu aikaisempi luku 5.2.2 ”Rahoitusjohdannaiset, kytkeytyt johdannaiset ja hyödykkejohdannaiset”

- lisätty luku 5.3 ”EBA:n ohjeen Luottolaitosten luottoriskien hallinnan käytännöistä ja odotettavissa olevien luottotappioiden kirjanpitokäsittelystä”
 - kumottu aikaisempi luku 5.3 ”Rahoitusinstrumenttien arvostamiseen liittyvät määritelmät”
 - muutettu lukua 5.4 ”Dokumentaatiovaatimukset”
 - lisätty luvut 5.4.1, 5.4.2 ja 5.4.3
 - siirretty aiempi luku 5.8.4. luvuksi 5.1.2
 - kumottu luvut 5.4, 5.5, 5.6, 5.7, 5.8, 5.9, 5.10, 5.11, 5.12
 - muutosten johdosta luvun 5 numerointeja on muutettu
-
- muutettu luvun 6.2.1 kohtia (11) – (12)
 - muutettu luvun 6.2.1.1 kohtaa (15)
-
- muutettu luvun 8.2 kohtaa (3)
 - muutettu luvun 8.3 kohtaa (6)
 - lisätty lukuun 8.4.1 kohdat (9) ja (10)
 - kumottu luku 8.4.2 ”Tilinpäätöksen täydentäminen ja selventäminen”, minkä johdosta alaluvut on numeroitu uudelleen
 - muutettu luvun 8.4.3 kohtaa (16)
 - muutettu lukua 8.5.2
 - lisätty lukuun 8.6.8 kohta (579)
 - muutettu luvun 8.7.1. kohtaa (78)
-
- muutosten johdosta lukujen 6 ja 8 numerointeja on muutettu
-
- muutettu luvun 9.2 kohtaa (15)
-
- muutettu luvun 10.2.1 kohdan (15) alakohtaa 4
-
- muutettu luvun 11.4 kohtia (9), (13), (16), (20), (23), (28), (53), (54) ja (75)
 - muutettu luvun 11.7 kohtia (92), (93), (106), (114), (116), (119), (120), (121) ja (138) – (140)
 - muutosten johdosta luvun 11 numerointeja on muutettu
-
- muutettu luvun 12.1 kohtia (4) ja (5)
 - lisätty luvun 12.1 kohta (6)
 - muutettu luvun 12.3.1 kohtia (8) ja (9)
 - muutettu luvun 12.3.2 kohtaa (11)
 - muutettu lukujen 12.3.2, 12.3.3 ja 12.3.4 taulukoita
 - lisätty luku 12.3.5
 - muutettu lukua 12.3.6
 - muutettu luvun 12.3.7 kohtaa (26)
 - muutettu luvun 12.3.8 kohtaa (27)

- muutettu lukua 12.3.9
 - muutettu luvun 12.3.18 kohtia (47) ja (49)
 - lisätty lukuun 12.4.1 kohta (77)
 - muutettu luvun 12.4.3 kohtaa (82)
 - muutettu lukua 12.4.6
 - muutettu lukua 12.4.7
 - muutettu lukua 12.4.12
 - muutosten johdosta luvun 12 numerointeja on muutettu
-
- lisätty luku 13.3
-
- muutettu lukua 14
-
- muutettu luvun 15 liitteitä 3, 4, 7 ja 8